

**ЛУКАДААДЫ
ШАДДЫ ХАБАР**

Лукадаады Шадды Хабар

Библие мадды чИилмыы хыывгад Институтара
Москва, 2004

Лукадаады Шадды Хабар
МыхIаIд чИилмыы хыыгын

ЧИилмыы гъургъа хыыгыд С. М. Махмудова риыи
Редактор М. Е. Алексеев йиыи

ISBN 5-93943-052-X
ISBN 91-89122-96-8

© Библие мадды чИилмыы хыывгад
Институтара, 2004

Суьхътед чѣл

Гьѳурметли кыле гьаѳадбыр!

Выхьѳды улихъде гид Лукара йибкыд Шадды Хабар Цинды Васиед сабыѳды китаб йиѳи. Цинды Васи не Йисды Васи Библиедид кьатѳбыр йиѳи, Библие, хьуйне, Китабырмыд Китаб йиѳи, шумды иди гьагъзырды сыдырма сиене китабырмыхъаѳ бала кыле гьаѳад.

«Евангелие» грек-чѳилыыла «Шадды Хабар» рухъуд чѣл виѳи. Гьаасад дур Гьѳаса-пайгъампарара джу лихьир ад йиѳи джуды гьѳѳлимды. Сиене сытѳаѳна Цинды Васие юкьуд Евангелие а, сиенемыра ки Гьѳаса-пайгъампарад гьѳумирдиклаа на гьанийды гьѳалахмыклаа ихтилат гьаѳад и, гьанийды гьѳѳлимдиклаа на Гьанийе гьагва гьыгъд гьѳаламатмыклаа, Гьанийды уѳлимдиклаа на лухъузуниклаа.

Евангелиедик кид гьѳалахбыр сахъусды вешды сыда Палестинади йишидбыр йиѳи. Гьа вахтинди Палестина Римдид пагьѳчагъашды хылихъде гине виѳий. Амма гьади ешемиш дуруѳуд джавыдаше джухьѳды дин хакъыр мадаѳ. Гьабишды диндид бин йиѳий Къаанун, Йинчире гьабишис Мыса-пайгъампараала тиниѳ сигыр ад. Мыса-пайгъампараала хъуѳ балад пайгъампараше рухъурай: «Йинчире кеѳрър ад Мусуд йыкъаси, гьание илсанашис уѳлуѳмдиклаа на гуныымыклаа

азадвалды выкъаси» – хьур. Хьели ихъды вахт кувурчѣд гедеѳне Палестинадид «Вифлеем» рухъуд кѳаѳды шегьерди бала гемаа гуѳзет гьыгъд Мусуд Гьѳаса-пайгъампар («Иисус Христос» – рухъуд) гьухури. («Христос» – грек-чѳилыыла «Йинчид лышан кид» – рухъуд чѣл виѳи.) Йинчид Дух гьухуныхъван Дуьнѳаадис пешкеш выѳыр ад аздавѳѳликлаады Шадды Хабар – гьа гьѳар эдемиесды Хабар виѳи, гьили гьа ешемиш йиѳиди ки, гьилды чѳилыыла гьѳалгаарди ки.

Лукад Евангелие сиене юкьды Евангелиемыклаа ара кид дуѳзды на йыхана сагъал йыгыр адна гьѳасаб ваѳара. Джигьил гедеѳне Лука бытѳраана кыле гьывыѳд йиѳи, гьа йыхды духтур йиѳий.

Каафирешиклаа дуѳзды динды хьургъуд, Гьа Апостол Павелды умуд гьад юлдаш йиѳий сиене гьанийды руѳуд джигима. Джуды Евангелиедид суьхътед гаѳа Лукара рухъура джу сиене йишид улихъде кихьид ихтилатбыр на илсанашис гьагуд карбыр ки ишлемиш гьыгъыри хьур (Лк. 1:2). Евангелие грек чѳилыыла кихьир ад йиѳи, амма хач-паразашды дин гьад 20-ды эвирди гьа мадды вешды чѳилмыы ки хьыгыр ай. Гьамыгъ сахъусды хылис Лукад Евангелие мыхѳаѳд чѳилыы ки йыгыр а.

Библие мадды чѳилмыы хьывгад Институтара Лукад Евангелиедид переводчикешис не редакторашис, мадды сиене куьмег гьыгъдбишис, гьал Цинды Васи мыхѳаѳд чѳилыыла игъивес куьмег гьыгъырди, сагъул ваѳара.

*Библие мадды чѳилмыы хьывгад
Института гьѳалах ваѳадбыр*

Лукара йибкыд Шадды Хабар

Лукара Феофилыс гыгыд ихтилат

1 Баладбыр чалыш дишир а ихьды арыди йишид кардымыклаа ихтилат хитIес ²Ес гьа кардымыклаа гьацIыри шийидешдаа на Илагьиед Гафдид кьаривышешдаа, ³гьадыыла за ки, гьIурметли Феофил, вы бадаана кихьиси хьуд хьуна ихтилат, сиене хьураа хьуь дуьз йиьиме гакьара, ⁴вас хIаIр гьабад чIилмыы вы инаамиш йишин бадаана.

Малаикере ЯхIйе-пайгьампар гьухусдикла Захариес ихтилат гьаьара

⁵Иудеядид пагыIчаа Иродды вахтинди ай са дибир, Захарие хьур дур гьад (гьа Гьавыйды нубытди йыгьбыр лийедбишиклаады йиьий). Гьанийхда ай кьари – Елизавета хьур, Ааронды цихилдиклаады. ⁶Гьабыр кьIваIрси Йинчид улихьде темизды илсанар, миьминер диьий, сиене Йинчид рахьIбыр кьуле гьргара. ⁷Амма гьабишихда хьнимер адиший, – Елизаветас хьнимер дишир диш, кьIваIрси гьамыгь кьIаIсе ки дишир ай.

⁸Са хылис Захарие дугьIабыр гихьийне (гьанийды нубат ий дугьIа гилхьед), гьанийды

⁹лыдж игьибкьыри, дибирешды арыди ивед, гьарсыд кар лирхьед джигидыы гьIатирбыр ликIва гьаьас. Гьа Йинчид Хала аIчури, ¹⁰мадды сиене халкь, гьание гьIатирбыр саьад вахтинди гьаьна лувзур, дугьIабыр кьыле гьаьара ай.

¹¹Садахурка гьувургара минийс Илагьиед малаик: гьа гьарсыд кар лирхьед джигидид гьIарче хылыы лувзур ай. ¹²Ми гьувгуйне Захарие лагь-магь йишири, гьанийс гичI вырыхIыре. ¹³Амма малаикере рухьура минийде:

– ГичI мываь, Захарие,
Выды гилий ливкьыр а.
Выды кьари Елизаветара вас дух гьухуси,
Ва гьанийыы «ЯхIйе» хьур дур лихьиси.

- ¹⁴ Гьание вас эккед шадвалды выси,
гьа гьухуныы баладбыр шад дикиси.
- ¹⁵ Гьис хьуйне, гьа Илагьиес кьухьана гьагуси,
Гьидидне укI варагьасдиш: я чакьырад, я хIаIнед.
Илагьиед РухI йикиси гьанийхьван
гьа гьухудыыла хьуь.
- ¹⁶ Израилдид халкьдиклаа баладбыр гьание
Йинчыы суьдке хьадаьаси,
джухьды Иессияхда.
- ¹⁷ Гьа Илагьиед хьура гаIчуси,
Гьанийды джуш на яхI Ильяс-пайгьампарад
каалдыбыр йикиси,
Гьание дидабашды на духрешды йикIбыр
са-сынийхда ругьа хьаьаси,
Гьание чIирид рыкьIаI адбыр
миьминешды-мисгинешды рыкьIа
эхьедеси,

Гъание халкъ Илагъиед рыкъаI вурьус
гъазыр ваъаси.

¹⁸ – Зас гъа дуьздыбыр ид шууна гъацIаси? –
хулкара Захарие малаикедда. – Зы къаIсе йиъи
эхир, къари ки джигъил диш.

¹⁹ – Зы Джигъил йиъи, зы Йинчид улихъде
ги, – дживаб хъывылцIара гъанийс малаикере. –
Гъание сигыд и зы вахъван гъалгас, вас шадды
хабар ваъас. ²⁰ Вахт ливкъыйне йикиси за вада
гъухъудбыйды. Амма вы изды чIилмыы инаамиш
джишидыла лал йикиси таа ки за гъухъуд кар
къуле руйумаа.

²¹ Ми арыди гъаъна гид илсанаше Захарий гуьзет
гъаъара ай, гъис гъание ыхъаI гъаъарди геджедкъыр.
²² Хъиркъыри Захарие, амма гъалгаардиший. Илсанар
гедкъыри, гъанийс Йинчид Халаа гъаламат хура
лакъыр ад. Гъание илсанашис хылабахъван
ишаарабыр гъаъарай, выдж лална на бышене
алгара.

²³ Джуды нубутдид вахт либхъуйне, Захарие хала
хъугъуре. ²⁴ Бейдене гъанийды къари Елизавета
ухъне каргъуре, сахъусды хъудды вазыра халаа
елли гъаъ рурьурдиш. ²⁵ «Ми зас Илагъиед куьмег
йиъи, заала илсанашды гъайиб не чIел саъ
сехъепIес хъур», – рухъурай гъание.

Майрамыс йибкыд хабар

²⁶ Рыхъыдхъусды вазыра Йинчире сивиргара
Джигъил малаик Галилеядид шегъерди Назаретди
²⁷ «Йисухъ» хъур дур гъад эдемиед лышан гъад
рышахда. Гъа Йисухъ Давыдды цихилдиклаады

йиъий. Рышед дур Майрам йиъий. ²⁸ Минийхда
йибкыыр, малаикере рухъура:

– Изды салам вас, Йинчире кеэръир ад! Вас
Йиниш!

²⁹ Рыш, лагъ-магъ ришир, фикир ваъара, мидид
чIилмыд натыдже шивди. ³⁰ Малаикере маа рухъура:

– ГимийичI, Майрам! Вы Йинчис гирамиг
ришир а.

³¹ Ва, ухъне курчIур, дух гъухуси,
Гъанийыы лихъиси ва дур ГъIаса.

³² Гъа къухъа йикиси,
Гъанийхда «Алагъад Дух йиъи» – гъухъуси.
Илагъиере выси гъанийде джуды атабаба
Давыдды тах

³³ Гъа мыс-га Якъубды цихилдид къухъды йикиси,
Гъанийды пагъIчаалыгъахда къадар викисдиш.

³⁴ Амма Майрама хулкара малаикедда:
– Руъуд име гъааса? Гъала зы выгглихъде гидиш!

³⁵ Малаикере рухъура:
– Илагъиед РухI йыкъаси вахда,
Йинчид гудж ливкъаси ваа,
гъадыла вас гъухуд хыных Уджагъли йикиси –
Гъанийхда «Алагъад Дух йиъи» – гъухъуси.

³⁶ Выды бейдед Елизавета йикIыы хъырга; къаIсе
риъинехъунки, гъа ухъне ки, рыхъды вазырды
хыных ухъне а, амма гъанийхда «Хынимер
джудгъIуд риъи» – рухъурай. ³⁷ Йинчидаа джугъIуд
кар адиш.

³⁸ – Зы Илагъиед хылихъде ги, – рухъура
Майрама. – Сиене ва гъухъуд кал йикий.

Малаик ки хъIаабхIыри.

Майрам на Елизавета

³⁹ Бегедене мидыбла хъуь Майрам телесыхана банымыд Иудеяди ад шегьерди руръура. ⁴⁰ Гъа Захариед хала йиркьыр, Елизаветас салам вылцIара. ⁴¹ Елизаветас Майрама выд саламад ун йишийне, гъанийды ичияа гъанийды хыных сильэре, Елизаветаа Илагъиед РухI сибхъура. ⁴² Миние гъигъене рухъура:

– Гъай сиене хылешикляа бахт гъад!

Илагъиере выды хынхыс рухсат вылцIара!

⁴³ Зы шыв кар риьи, захда изды Илагъиед нин рыкьас? ⁴⁴ Выды сес изды убрумыс йывхIыр мадана, изды ичие ад хыных шадвалIире лебчире калчIури. ⁴⁵ Бахтлы риьи, Аллагъара джуда гъухъуды инаамиш ришид!

Майрама Йинчис гъагад нагни

⁴⁶ Майрама ки рухъура:

– Изды йикI Аллагъад дур лаь гъагадбишиклаады йиьи,

⁴⁷ РухI шад йишир а зы урухIуд Йиниш бадаана!

⁴⁸ Гъис хъуйне, Гъа захда гакъыр а, зы ки гъIасаба рыгъыр,

мидыбла хъуь захда «бахтдид иесси риьи» – гъухъуси

сиене илсанашды улмутдире.

⁴⁹ ГъIунар ад Йинчире зас эккед кар гыгъыр а, Гъанийды дур мисгин йиьи!

⁵⁰ Гъание джуды рагъIим вылцIара архаба архыди сиене джуды дур хакъыр адбишис.

⁵¹ Гъание джуды гудж хъуд хылихъван джуда выдж хъур хадухъундыбыр тIартI дыгъыр а.

⁵² ЯхI адбыр гъание тахаала саь хаадгъур а, загъIифдыбыр лаь даъара,

⁵³ гаIшдыбишис йыхвалды выри, тухдыбыр шешин хадишне сихъидгыри.

⁵⁴ Джус къуллух ваъад Израилдид халкъдис куьмег хана йиркьыр а,

йикIыы хъидкьыр куьмегбыр

⁵⁵ Джу атабабыйишис мыс-га гъаъас чIел выр ад, Ибрайим-пайгъампарас на гъанийды хъуь хъудбишис.

⁵⁶ Майрама Елизаветахъван хъиб ваз духъунды ливири, хъели хала хъиркьыри.

ЯхIие-пайгъампар гъухудиклаа

⁵⁷ Елизавета рухусды вахт йибкьыри, гъанийс гъухури дух. ⁵⁸ Къумшийише не бейдедбише, Аллагъара гъанийис выгъыр ад рагъIимдиклаа хабар вишир, нубарагбыр гъаъара минийис. ⁵⁹ Мыйедхъусды йыгъа гъабыр дуруъура хыных суннат гъаъас. Гъабишис хынхыы Захарие дур лихъис йигара руъура, джуды дидыы кал. ⁶⁰ Амма нине вылцIаардиш:

– Ваь, гъанийды дур ЯхIие йиьи.

⁶¹ – Выды цихилди гъаасад дур гъад вышне аддиший! – рухъура тимбише. ⁶² Ишаарамыхъван хынхыд дидда хулкара кадгъIуре, шыв дур лихъис тинийис йигаарди.

⁶³ Захариере, къул ягъIыр, гъадик килхъере: «Гъанийды дур ЯхIие йиьи». ⁶⁴ Сиенебишис

гыЛаламат руъура. ⁶⁵Гъади мадана гъанийдаа гъалгас ки кугъIуре, хъалгыр, гъание Йинчихъде шукур ваъара каIбIура. Сиене къумшийишис гичI йывхIыри, сиене банымы гъад ⁶⁶Иудеяди мисед гыЛаламатмыклаа далгара ай. Ун йишидухъундыбише, фикирдик кидхъур, йикIиклаана рухъурай: «Выш игьирхъусди ми хынхыклаа?» Рухъуд кал, гъанийхъван Йинчид къуувет ай.

⁶⁷Гъанийды дид Захариеле Илагъиед РухI алIури, гъа мисе гъалгара каIури:

⁶⁸ – Дыкъа Йинчихъде шукур ваъас – Израилдид Йинчихъде!

Гъа ес къумгуъс йиркъыр а,
Ес азадвалды хана –
джуды халкъдис;

⁶⁹ Гъание сигыр а яхда къухъды Азадчи
Джус къуллукъ ваъад Давыдды халаданаклаады,

⁷⁰ Джуды еде выд чIел къуле выгыр,
Джуды уджагъли пайгъампараше гъухъуд кал;

⁷¹ сигыр а яхда душманашиклаа азад даъасды,
е кIвалIдыбишиклаа гехъеэдесды.

⁷² Гъа ихъды дидабашде рагъIим выс хъур ад йиъий,
Гъание Джуды Васи йикIы хывкъас хъур ад
йиъий,

⁷³ Кынед кын гыгъыд йиъи Гъание ихъды
атабаба Ибрайим-пайгъампарас ихъды
душманашиклаа е геэдес хъур.

⁷⁴ Гъалыылана гичI джывыгъыр, е Гъанийс
къуллукъ ваъаси,

⁷⁵ Гъанийды улихъде миъминер не мисгинер
дикис хъур

ес сигыр адухъунды йыгъырма.

⁷⁶ Вы, хъуйне, хыных, Эли Гъанийды пайгъампар
йикиси,

Вы Эли Гъанийды улихъде гаIуси,
Гъанийс «рахъI ачых ваъаси» хъур,

⁷⁷ Гъанийды халкъдис хабар ваъаси хъур,
Гъа азад хъикисды, гъанийды гунаабыр
лаIхъIаIшуси хъур.

⁷⁸ Ихъды Йиниш, илсанар хъыдгад на
гъабишихда йикIе рагъIим ад,
хIаIля саъ ес йаIкв сигасды йиъи –

⁷⁹ гъа йаIквалIре нур иеси, сиенебишик,
мычIахъвалIе ешемишды, нур кагъуси,
сиене улуъмед ахъIахъде гидбишис гъувга
ваъаси секинвалIихда вуруъуд рахъI.

⁸⁰Хыных, хъуйне, къухъа, гъакъаллы руъура ай.
Гъа таа ки Израилдид халкъдид улихъде лузур
йигад сагъIат руъумаъ чулди ешемиш йишири.

ГъIаса гъухуд йыгъ

2 Гъа вахтинди Август-пагъIчаагъад бииругъ
йидкъыр ай, дуъни-дуънйаады гъадухъунды
илсанашды сиягъ гъаъ хъур. ²Квириний Сириядид
къухъды йишидаа хъуъ гъа сахъусды сиягъбыр
йиъий. ³Сиенебыр джвер сиягъма эдес дуруъура –
гъIар выдж гъухъуд шегъерди. ⁴Йисухъ ки руъура –
Назаретдид шегъер Галилеядаа Иудеяди, Вифлеем
хъур дур гъад Давыдды шегъерди ⁵Йисухъ Давыдды
цихилдиклаады йиъий, гъанийды хыдылашиклаады.
Гъа сиягъма иес руъура джуды сус Майрам ки
хъуна. Гъа ухъне кий. ⁶Гъабыр Вифлеемди ад

гедеэне, гъанийды руху д вахт йибкыри. ⁷Гъухура гъанийс джуды сахбусды дух. АркIа гыгыри гъание дух, хъели малмыд тIына илхъере, гыс хъуйне мийманханыди гъабишис ер ывгыр адиший.

ХIабаIхъIанер не малаикмар

⁸Гъа джигидаа цIамна хырыда кал гий хIабаIхъIанер, гъабыр чIирыы ешемиш диый, вышедыхъаь мал ухIуре ай. ⁹Садахурка гъабишды уликлаа лаь лувурзара Аллагъад. малаик, ХIалаа саь нур лугъури гъабишды аа-уу. ХIабаIхъIанешис гичI йывхIыр, паIрт дуруура.

¹⁰Амма малаикере рухура гъабишде:

– ГичI мываь!

Зада ваIс эккед хабар ха –

гъа эккед шадвалды виьи

сиене выхъды халкъдис.

¹¹ Гъиигъа Давыдды шегъерди
ихъды Азадчи гъухур а,
Ихъды Илагъи, Мусуд!

¹² ВаIс гъа хъацIасды лышан мисед йиьи:
ВаIде тIына кийир ад аркIыд хыных агаси.

¹³Гъааса гъухудка малаикед бейдаа лаь сиене хIаIлды эскер-месгер лузури, мисе Аллагъахъде шукур ваъара:

¹⁴ Шукур Йинчихъде!

Шукур Йинчихъде!

Ассалам Гъанийс хъывгад

накъудис не илсанашис!

¹⁵Малаикмар хIаIле хъIаадхIыйне, хIабаIхъIанеше рухура са-сынйиде: «Дыкъа Вифлеемди дурууьс,

гадкъас, шивди гъади гыгыр ад, гъидиклаады хабар виьиди Аллагъара ес сивигыд». ¹⁶Гъабыр телесыхана рыкъIаI аIчIур, дыхъыр, гадкъыд – адылгара Майрам на Йисухъ тIына ад хынхыхъван. ¹⁷Дукар гъагуйне, хIабаIхъIанеше ихтилат гъаъара, малаикере джверше шыв хъурди. ¹⁸Сиене хъадабцубишис гъIаламат рууура хIабаIхъIанешды ихтилатаа. ¹⁹Майрама хъуйне сиене йикIе ухIуре, гъадиклаа фикир ваъара.

²⁰ХIабаIхъIанер хъуьдурьгъуьр, хъIудире, Йинчихъде джвершис гъагудмыхъаь на ун хъIыхIыдмыхъаь шукур ваъара: сиьин карбыр малаикере джверше гъухуд кал йишир ай.

²¹Мыйды йыгъаала, хыных суннат гыгыр йыгад вахт ливкъыйне, Гъанийис вылцIара дур ГъIаса – малаикере гъанийыы выдж ухъне марана лихъид дур.

²²Мыса-пайгъампарад Къаанундире рухуд кал, Майрамды на Йисухъды тIагъарат хъаъад вахт ливкъыйне, гъабише дукар Иерусалимди гыргара, гъа Йинчис гъарсас хъур. ²³Гыс хъуйне, Йинчид Къаанундик кини и: «ГъIар сахбусды выгылды хыных Йинчис гъарсын лазим йиьи», ²⁴са ки садакъа гыгыын бадаана «я кыIваIб тыртыр, я кыIваIб мукIды лирхъв» Йинчид Къаанундик кид кал.

*Симана ГъIасас йикисдиклаа
ихтилат гъаъара*

²⁵Ай гъа гедеэне Иерусалимди Симан хъур дур гъад эдеми, гъа эдеми бала темизды на уджагъли кас йиьий, Израилдис азадвалды гуьзет ваъара ад. Ай гъанийде Илагъиед РухI. ²⁶Симанда Илагъиед

РухИдире гухьур ай, выдж таа Аллагьара сигыд кас гьабгумаа йикьисдиш хьур. ²⁷ РухИдире хьура лийир, руьура ми Йинчид Хала. Гьадиъ дид не нин дукар ГьАса хана йидкьыйне, гьанийы уу Кьаанундире рухьуд гвалахбыр гьаьас хьур, ²⁸ Симана хыных хыле лешур, Йинчихьде шукурбыр гьаьара:

²⁹ – Гьамыъ Ва зы архыйинне сихьигаси,
Зы, выды кьаривыш, дуьнйадид Иесси Аллагь.
Ва выды ч^ел кьуле выгыр а:

³⁰ изды улабас гьагур а Ми, Ва

³¹ Азадчи йиъи хьур яратмиш гьыгыр ад
сиене халкьбыр бадаана, –

³² Гьа кафирешик кагъусды йаIкв йиъи,
Гьа Израилдид халкьдид Нур йиъи.

³³ Хыныхд дид ки, нин ки Симана ГьАсаклаа рухьудмыхда гьАламат йишир хьадабцура. ³⁴ Симана рухсат выри гьабишис, нин Майрамда ки гухьури мисе:

– Тини Гид гьай, гьанийды бадаана баладбыр Израилди луьдкеси, баладбыр луьздеси ³⁵ (выды ил ки турура кал кьатI йикиси). Гьа Аллагьад лышан йикисды йиъи, гьанийды хьураа лаъ баладбыр луьздес чалыш дикиси, гьааса джухьды йикIима ад писды няятбыр ашгара гьаьара.

³⁶ Ай гьа джигиди хьвалчи Анна, Фануилды рыш, Ашер хьур тухумдиклаады. Гьа лап кьАIсды рийий. Йывыд сен выгглихьван лидхьур, ³⁷ гьа хиндады рийирий, хиндадыне гьание лийир ай мыйцIыр на юкьуд сен. Гьа садаки Илагьиед халаа гьаь рурьуд диший, йыгьа-выше Йинчис кьуллух ваьара кубахьван на дугьАамыхьван. ³⁸ Ми гедезне гьа ки

йиркьыри мибишды бегеде, Йинчихьде шукур ваьара. Сиене Иерусалимдис азадвалды выгара адбишис гьание дукракляа ихтилат гьаьара ай.

ГьАсад хыныхвалды

³⁹ Аллагьад Кьаанундире рухьудбыр сиене гьыгыр, мибыр хьIудире Галилеяди, джухьды Назарет-шегьерди. ⁴⁰ Хыных гьакьалдид иессине кьухьа руьура ай. Гьанийы Йинчид салам гьай.

⁴¹ ГьIар сыда ГьАсад дид не нин Иерусалимди Пасха рухьуд байрамак дуруьурай. ⁴² Гьанийды цIыкьIваIд сен атIуйне, гьабыр мыс-га кал, байрамак дыхьыри. ⁴³ Байрамаала хьуь джвер хала хьIудире, ГьАса Иерусалимди алгара. ⁴⁴ Дидис не нинис Гьа марад хабар адиший, дирхьара адбишик кид калагур, хьели Гьа ахтармиш гьаьара каIчури кьумшийшды на бейдедбишды арыдаа. ⁴⁵ Ахьджыгыр, гьабыр Иерусалимди хьIудире, гьади ахтармиш гьаьара кадгьIуре. ⁴⁶ Ахьылгара Гьа хьибды йыгьаала Илагьиед халаа. Гьа магьАалимешды арыди сукьур ай, гьабишихда хьабцура, суалбыр вылцIара. ⁴⁷ Гьанийды ун йишид сиенебишис гьАламат руьурай Гьанийды гьакьалды на джывабырмыы. ⁴⁸ Дид не нин, Гьа гьагуйне, мат дишири. Нине рухьура Гьанийде:

– Гьай дух, Ва гьис ес мисе гьыгыри? Гьабгурама, шудаъ хаджалат кывыр ади Ва выды дидис не зас, выды джыбра идхьур?

⁴⁹ – ВаI гьидис изды джыбра йидкьыдбыр диъи? – хулкара Гьание. – Бес ваIс Зы Изды Дидды хала йикисды гьацIаардишийме?

⁵⁰Амма дид не нин гедылкаардиш Гъанийды джывабахьде. ⁵¹ГъАса хьУгъГуре гъабишихьван Назаретди, гъадыла хьуъ мыс-га гъабишихда хьабцура. Нине ми сиенебыр йикГыы халкъара. ⁵²ГъАса кьухьа руьура, джухьван джуды гьакьал ки бала вуруьура ай. Илсанашды на Йинчид суруула Гъанийис гьГурмет ки бала вуруьура ай.

ЯхИе-пайгъампарад гвалах

З ПагыЧаагъашды ПагыЧаа Тиберий кьухьды йиьид цГухьудхьусды сыда Иудеядид кьухьды Понтий Пылат йиьид гедее, Ирод Галилеядид кьухьды йиьид гедее, гъанийды шу Филипп – Итуреядид не Трахонитидадид кАйсар йиьид гедее, Лисаний – Абиленадид кАйсар йиьид гедее, ²сахьусды дибирер Аннад на Кайафды вахтинди, Аллагъара кьума Захарийды дух ЯхИе-пайгъампарахда ун гьыгыри. ³Ти ки Иордандид аа-уу сиьин чИрбыр йиьидухьунды гьургъара каГЧури, илсан Йинчыы инаамиш гъаъара, гъадид лышан бадаана хьед гьЫйхАлс вылцАра, гунаабыр темиз хьишин бадаана. ⁴Исайе-пайгъампарад китабак мисе кихьир ани йиьи:

«Кьума ад гьдзырад сес виьи:

„Илагьиес рахьА ачых ваъ,

дуьздыбыр гъаъ гъанийды джыгъырбыр:

⁵ дерема накьв ыхьывГыИ,

дуьз хьыгыхь кьЫрыкАбыр,

накьудид хьАвАрбыр дуьзды рахьА кал хьыгыхь –

⁶ гъа гедее гьаваси ешемиш

дуруьудухьундыбишис Йинчид куьмег“».

⁷ЯхИе-пайгъампарара хьед саъас хьур джухда кАбал-кАбална дуруьуд илсанашде рухьурай:

– Ггарашды улмат! Гъал и ваДе гьухьуд, ваГ гиидхьуси хьур дивындиклаа? ⁸ВаГ йикГидана инаамиш дишир ад выхьды гвалахмышьван гьавгаъ!

Гьухьусды камаъ йикГиклаана: «Ихьды дид Ибрайим-пайгъампар йиьи» хьур! За рухьура ваДе: Йинчире гьеми кьатылмыклаа Ибрайим-пайгъампарас хьнимер даъаси. ⁹Балта, гьАзыр гьыгыр, гине а хукумыд бегеде: йыхды емиш джывылцАд хук кеэвир цИиы хуувулгъад и.

¹⁰– Бес шыв гъаъаси е? – хулкарай гъанийдаа элдире.

¹¹– КыВаАБ ухун ание са адишнийс вийихь, – рухьурай ЯхИе-пайгъампарара. – Улесды ание ки гъааса гьыгыхь.

¹²Хьед гьЫйхАлс йидкьыри кире сыГА гъаабыр ки. Гъабише хулкара гъанийдаа:

– МагьАлим, е шыв гьыгын лазим йиьи?

¹³– Лазим йиьидыла балад мыагьА, – джываб хьывылцАра ЯхИе-пайгъампарара.

¹⁴– Е шыв гьыгын лазим йиьи? – хулкара эскереше.

– Тараш маъ, хАлмалаАбуш. Дуллухаа рази дишир, гьийкьаъ.

¹⁵Элдире Мусуд гуьзет гъаъара ай. Сиенебише йикГиклаана фикир ваъара ай, яраб ЯхИе-пайгъампар Мусуд йиьимий хьур.

¹⁶ЯхИе-пайгъампарара сиенебишды улихьде рухьура: За ваАа хьед сыгыри. Амма йиьина а Ти, захьаъ гуджид. Зы гъанийды шаламад багь саагьус

лейих диш. ¹⁷Гъанийды хыле бер ха, йыггырыы язуб лувулхас, хытІ Гъание гъІаІнды хала ягъмиш ваъаси, пылбыр цІе иеси.

¹⁸Гъаасад на мадды балад чІилмыхъван ЯхІйе-пайгъампарара илсанашды кІабалбыр хІаІаІр гъаъарай. ¹⁹Амма тетрарх Ирода, джуды на джуды шуд къари Иродиадад гвалахбыр ашгара гыгъыйне ²⁰мадды джу гыгъыд бейабырвалдыбыр ЯхІйе-пайгъампарара хуълийийне, ЯхІйе-пайгъампар дустахди ийири, ми белаа ки уу кыхъІывхІыр.

Илагъиед РухІ ГъІасаа руъура

²¹Сиене халкъ хыдик кувчІудыыла хуъ, ГъІасара ки хъед гъІыгъыри. Гъание дугъІа гъаъад гедезне, хІал ачых йишири. ²²Гъанийыы хІалая саъ Илагъиед РухІ сидхури лирхъвадид дуънди ана. ХІалая ки сосед ун йишири: «Вы изды гирамигды Дух йиъи, Вы Изды йикІид панаа виъи».

ГъІасад атабабыер

²³ГъІасара джуды къуллук ваъара каІчІуйне, Гъанийды хыбцІыр сен руъура ай. Гъа йиъий, илсанашис гъагуд кал, Йисухды дух, ти — Элид дух. Мадад Гъанийды атабабыер: ²⁴МагІаІІ, Леви, Малки, Яннай, Йисухъ, ²⁵Маттитъя, Амыц, Наум, Хесли, Нагъай, ²⁶МагъІаІІ, Маттитъя, Шимъи, Иосех, Иода, ²⁷Иоханан, Реса, Зерубавель, Шеальтиэль, Нери. ²⁸Малки, Адди, Косам, Эльмадам, Эр, ²⁹Иошуа, Элиезер, Иорим, МагІаІІ, Леви, ³⁰Симан, Иуда, Йисухъ, Ионам, Эльяким,

³¹Малья, Минна, Маттата, Натан, Давыд, ³²Ишай, Овед, Боаз, Салман, Нахшон, ³³Амминадав, Админ, Арни, Хецрон, Перец, Иуда, ³⁴Якъуб, Исакъ, Ибрайим, Терах, Нахор, ³⁵Серуг, Реу, Пелег, Эвер, Шалах, ³⁶Кеинан. Арпахшад, Сим, НухІ, Ламех, ³⁷Метушелах, Энох, Иеред, Махалалэль, Кеинан, ³⁸Энош, Сет, Адам — Йиниш диъий.

ГъІаса на Иблис

4 Илагъиед РухІ ад ГъІаса хъІугъІуре Иордандыыла. Хъели РухІдире гыргара къума, ²гъади йогъцІурды йыгъа Иблисере амзырбыр гъаъара Гъанийды. Гъа сиене йыгъырма ГъІасара шешин луъур адиший, эхир гаІше йишири. ³Иблисере рухъура Минийде:

— Нагагъ Вы Йинчид Дух йиъинехъун, гыхъяъ ми духлада, джукляа хъыв йиш хур.

⁴— «Са хъываа эдеми ешемиш йишир йигаардиш», рухъура Диндид Дахъвдарара, — джываб хъывылцІара ГъІасара. ⁵Хъели Иблисере уула саъ садана гъагва гъаъара Гъанийс сиене дуънйадид пагъІчаалыгъбыр. — ⁶За гъеми сиъин пагъІчаалыгъбыр, хазнабыр ки хъуна, вас выси, — рухъура Гъанийде иблисере. — ⁷Сиене гъабыр зас выр адбыр йиъи, задаа зас йигганийс выс йикиси. Икрам ви зас — сиене гъабыр Выдыбыр йиъи.

⁸— Диндид Дахъвдарара рухъура, — джываб хъывылцІара ГъІасара:

«Са выды Йинчис икрам ви,

Са Гъанийды дур хакъ».

⁹Гъа гедезне иблисере гыргара Гъа Иерусалимди, лабгъура Йинчид Халды эрахъваа, хъели рухъура:

¹⁰ — Нагагъ Вы Йинчид Дух йиџинехъун, лийич мидаа саџ. Диндид Дахъвдарак кид шиви, Йинчире «Джуды малаикмашде „Вы ухI“ хьур ад и»,

¹¹ са ки

«гъаммыра лаџ хылабырмыы лаIхъIаIшуси Вы, Выды хьџб духлак кидживкъын бадаана».

¹² — Гьухьур а: «Амзыр маџ Аллагъад, выды Йинчид», — джываб хьывылцIара ГьIасара.

¹³ Иблисере, маа шыв хьусди джацIыр, сагъIалды гедеэне салтара Гьа.

¹⁴ Илагъиед РухIдид яхI йишир, хьIугъIуре ГьIаса Галилеяди. Аа-уу ивилхъвара ГьIасад суфат. ¹⁵ Гъание хIар даџара гъабишды синагогама, сиенебише ми йирзере.

Назарет-шегъердире ГьIасад ихтилатбыр кьабыл гьыгъырдиш

¹⁶ ГьIаса хьIугъIуре Назаретди (гъа шегъерди Гьа экке йишид и). Кишды йыгъа, мыс-га кал, руџура синагогади. ¹⁷ Диндид Дахъвдар кьыле гъаџас хьур, Гьа лаџ лубзура. ГьIасада вылцIара Исаяя-пайгъампарды кихъинбыр. Гъаџ лийир, гъабгура ГьIасара мисед чIелбыр кид джыгаа:

¹⁸ «Илагъиед РухI гъа Заа

Зы Йинчире гьIатир йывхIыр,

гьIазыр гьыгъыр а.

касибешис ваџас Шадды Хабар,

Гъание сигыд и Зы есирешис азадвалид

хабар выс,

быркьIыдбишис йаIкв гъахъагусдидиклаа

хабар выс,

Гъание сигыд и Зы лыкIаIр азад хъадаџас,

¹⁹ Аллагъад рагъIимдид вахт ливкъыр ад хабар ваџас».

²⁰ Гъигъе хьыгъыр, ГьIасара хьывыри кихъинбыр дибиреде, хъели аа сукъури. Синагогади адухъундыбишды улабыр ГьIасахда сукур ай.

²¹ ГьIасара рухъура:

— Гъиигъа ваIс «салатI йикиси» хьур адбыр салатI йишир а.

²² Сиенебыр гъа чIилмыы рази дишир, гьIаламат гъаџара минийды гъакъаллы чIилмыы. «Бес Гъа Йисухъды дух дишме?» — хулкарай гъабише.

²³ — ВаI гъухъуси ки гъамыџ Зада ихтилат: «ДжерахI, ва вы хъаџ», — рухъура мибишеде ГьIасара. — «Ес Капернаум-шегъерди йишидиклаа хабар виџи» хьур, «гъааса выды хыдыы ки гъаџ» хьуси. ²⁴ Дуџзене ваIде рухъура: хыдис-магъIлидис кьадри вишид пайгъампар адиш, — рухъура ГьIасара. —

²⁵ Гъадыыла саваайинди, Илъяс-пайгъампарад вахтинди бала хиндаџыймар ай Израилди, хьибды сыда на сура гьугъалбыр джишийне не сиене дуьнйаады гаIш либхъуйне дишир ад. ²⁶ Амма Илъяс-пайгъампар секки гъа хиндаџыйхда сигыр ад диший. — Сигыр ай гъа са хиндаџыйхда Сидондид бейде хад Сарепта-шегъерди. ²⁷ Джужан дишидбыр ки бала ай Израилди Елисей-пайгъампарад вахтинди, амма даваа гъабишиклаа са Шамдаады Нааманыс выџыр ай.

²⁸ Ми чIилмыд ун йишийне, синагогади ад эдемиер аджыгъламиш дишири. ²⁹ Ледчир, хьыджылкаIре мибише ГьIаса Назарет-шегъер гъад

банад кѣэлыы, кюляа саъ хаагъуси хьур ми.
³⁰ ГьІаса, гьабишдаа хихьиірхьур, хьІугьІуре.

ГьІасара шийтІамашде хад хьыгыри

³¹ ГьІаса руьура Капернаумди, Галилеяди ад шегьерди. Кишды йыгъа Гьание хІаІаІр даъара илсанар. ³² Сиенебишис Гьание хІаІаІр даъад услаа гьІаламат руьурай – гьаасад яхІ ай Гьанийды чІилихда. ³³ Ай гьа синагогади са эдеми, шийтІандире йыхІыр ад, гьание гьигъене лал ваъара:

³⁴ – Гьей, вас еклаа шиви йигад, Назаретдаады ГьІаса? Вас е белима эдес йигара ад име? Зас гьацІара, Вы вышди. Вы Йинчид Уджагъли йиъи!

³⁵ Амма ГьІасара мисе рухьура:

– Лал виш! Гьаъ игъививъ гьанийды джандаа!

Синагогадид йыкъІаІ лука гьыгыр ти эдеми, иблис гьанийды джандаа гьаъ ихъвилчере, са хата ки джывыр. ³⁶ Сиъинбыр мат дишир гедылгара

– Ми шиви? Гьанийхда гьаасад гудж не яхІ а, иблисеше ки Гьание гьаъ хьуд гьаъара, – рухьура илсанаше са-сынийде.

³⁷ Гьанийклаады ихтилатбыр аа-уу ибхьура.

³⁸ Синагогадаа руьура Гьа Симанды хала. Симанды гаІнинис цІай гьаъара едере ай. Гьанийдаа куьмег ягъІаре халдыбише. ³⁹ Ми хьыдыныйды уула хьуъ йишир, ГьІасара ядал секин хьаъара, хьели ядал сухьулгара. ГаІнин лухьурзур лаъ, улихде хьыв гирхьере каІрубчІура.

⁴⁰ Виригъ хІуувгъуд геде, хІаІдиес, гьІар джура ядал бейдебишик кидухъундыбыр едебыр хана

дуруьура ГьІасахда. ГьІар еденийды кюлуу хыл гьІыыхІаІ гьыгыр, Гьание хьадаъарай. ⁴¹ Баладбишды джандаа иблисмар игъибхьурай, лалбыр гьаъара: «Вы Йинчид Дух и!» Амма ГьІасара гьабыр гиихье хьаъарай, гьа ихтилат гьухьус джывыр: гьаммыс гьацІарай Гьа Аллагъад Мусуд йиъид.

⁴² ЙаІкв йишийне, ГьІаса шегьердаа гьаъ ахьІагьІуре, са кеъид джигиди сулкара. Илсанашды гьІараасатбыр сулкара Ми ахтармиш гьаъас. Ахьыгыйне, мибыр чалыш дуруьура сихъджигас.

⁴³ Амма Миние рухьура:

– Мадды шегьерма ки За Аллагъад ПагьІчаалыгъаклаа хабар вихир йигара. Гьадид бадаана сигыр ад и Зы.

⁴⁴ Гьааса гьухьур, Гьа, хІар даъара Иудеяди синагогамаа синагогама гьйгьІаІре.

ГьІасас джус халаІр даъасды мутагьІлимер адыргара

5 Сада ГьІаса Геннисаретдид уьреде лузур ай илсанашды йыкъІа ана, джуула тиниъ Аллагъара рухьура ад чІел илсанашыы ливкъа ваъара. ² ГьІасас къІваб геми кърхыда лузур гьабгура. Балугъмар халкъабише, гемимаа гьаъ йидкьыр, чилбыр силгъара ай. ³ Сабыйды гемиди аІчІур (гьа Симанды геми виъий), ГьІасара гьа цІам кърхыдаа хьырыда кал йивигас вылцІара. Джу араа гьаъ эдемиер хІар даъара каІбчІура. ⁴ Бегъем йишир, рухьура Симанда:

– Йивига геми хьырыда кал. Кияъ чилбыр.

⁵ – МагьІалим, – рухьура Симана, – е вышед йаІквшир аа сыджыкъІыр киере ай чилбыр, амма

шешин агырдиш. Йидж Ва рухьунахъун, маа киеси.

⁶Гъааса гъаара гъабише – хъели халкъара чилбыр тикетке йикисдухъунды балугъмар. ⁷Мибише ти гемидыы гъад юлдашешихда хылабыр лийир, тимбыр сес ваъара куьмгуьс. Тимбыр йидкыр, гъабише кьIваIбси геми балгъура гъааса ацIаъара, тимбыр араа саъ китIесды кал руьумаа. ⁸Гъа кар гъагуйне, Симан ГъIасад улихъде кьвакымыы сибхъура, рухъура:

– Джан Иесси! Изды бейдаа тиниъ йиш! Зак гунаабыр кид и!

⁹⁻¹⁰Симаныс ки, джухъван гибишис ки – гъабишик Зеведийды духре Якуб на Янан ки кий – гичI йывхIыр ай мисед балгъуд гъIырч гъувгуйне.

Амма ГъIасара рухъура Симанда:

– ГичI мываъ! Мидыыла хъуъ ва илсанар ягъмиш даъаси.

¹¹Геми хъидиклаа гъаъ кехъеэпIир, гъабыр сиене ГъIасахда хъуна дыхъыри, Гъанийды мутагъIлимерне.

ГъIаса на джузанды

¹²Сада ГъIаса ай са шегъерди. Джузан йишир, сиене джан йыхIынмыра ацIыд са эдеми йиркыри. ГъIаса гъагуйне, гъа Минийды улихъде кьвакымыы сирхъур, рухъура:

– Гъай джан Иесси! Вас йигара йишихъна, Вадаа зас даваа ваъас йикиси! Вадаа зас са чараа!

¹³Хыл хъуъ гыгъыр, ГъIаса кийкъара минийк, рухъура:

– Зас йигара! Темиз хъиш!

¹⁴Гъааса гъухъур мадана йыхIымбыр саъ сихъидхъури тинийыла. ГъIасара гъанийде «гъалысна ихтилат маъ» рухъура йишидиклаа:

– Рых дибиред бегеде. Гъа вахда гакъыхъ. Хъели Мыса-пайгъампарара гъухъуд садакъа вияъ вы хъишидыхъаъ, йидж ки гъа сиенебишис гъагвасна.

¹⁵Амма ГъIасаклаады ихтилатбыр баладире бала руъурай, халкъ кIабал кIабална вуруъурай Минийихда хъавацус на джухъды ядлымыс даваа ваъас. ¹⁶ГъIаса Выдж кид-кине текды джигима йыхъыр, гъади дугъIабыр кыле гъаъарай.

ГъIасахда йедед эдеми хылаала аъ йихуре

¹⁷Сада, ГъIасара хIар даъара ади, гъанийихда хъадабцудбишик кий фарисейер не Диндид магъIалимер, Галилеядид не, Иудеядид не Иерусалимдид сиене мукъIмаады. Гъанийхъван ай едебыр хъадаъади магъIлим вуруъуд Аллагъад кьуувет.

¹⁸Кут-кьутI йишир ад са эдеми хана дуруъура Минийихда илсанар. Мибыр чалыш дуруъура аъ хала йыгыр, гъа ГъIасад улихъде сихъис. ¹⁹Амма илсанашды арыдаа хъуъ ГъIасад халыхда алгъIаIчIус джишир, мибише эзерли лаъ къавыы леръир, кIараметI ачых гыгъыр, къаваа саъ ГъIасад гъилабырмыда силгара кьулаа гъана. ²⁰ГъIасас мибишды инаамишвалды гъувгуйне, рухъура Гъание эзерлиеде:

– Вак кид гунаабыр вас багъыш гъаъара.

²¹Диндид магъIалимеше не фарисейеше йикIиклаана фикир ваъара: «Ене выдж вышди,

гъа чѣлбыр гъухьур, Йинчыы гъласи йикис? Гунаабыр Йинчыыла гъайри гъалдаа и багъыш гъаѣас руѣуд?»

²² Гъласара, гъабише ваѣад фикирдиклаа хабар ана, рухьура гъабишде:

²³ – Гъис вахъде гъаасад фикирбыр а? Шыв хьус рагълат и: «Гунаабыр багъыш гъаѣара» име, «Лузыхъ?» ²⁴ Миссагълат ваѣс гъагуси, илсанашды Духарыхда ад къуует гунаабыр багъыш гъаѣас руѣуд накъуды. – За рухьура вада, – сулкара Гъа кут-къутІ йишинийхда, – лаъ луза, лехъеш вы гъад къул, хъирхъа хала!

²⁵ Сиенебишис гъабгура-гъабгура ти гъаади мадана лухъузур, лахъалашур къул ки, Йинчихъде шукур ваѣара хала сухъулкара. ²⁶ Сиенебыр мат дишир гедылгара. ГичІ йывхъыр, Йинчихъде шукур ваѣара, рухьура гъабише:

– Гъиигъа ес гъаджайиб йишири.

Гъласара Левийехда джухъван сес ваѣара

²⁷ Гъласа гъадыыла хъуъ хълаархъыри. Гъанийс «Левий» хъур налуг сытІа гъаѣад эдеми гъагури, джуды йера сукъур ад, Гъласара рухьура минийде:

– Захда хъуна йыкъа!

²⁸ Ти ки, сиене хъуъ хаагъур, руѣура Минийхда хъуна.

²⁹ Левийе, джуды хала илсанар сес въьыр, эккед люьун-рагъынбыр гъаѣара Гъласа бадаана. Мийманашик кий балад кире сытІа гъаѣад на мадды илсанар. ³⁰ Фарисейеше не Диндид магъалимеше рухьурай, хълаІл беъэре, Гъанийды мутагълимешде:

– Гъис ваІ кире сытІа гъаѣабишихъван на мадды лак-лукахъван са устІулахда сыкъІыр а?

³¹ – Сагъдыбишис диш джерахІ йигад, едебишис и, – джываб хъывылцІара Гъласара. – ³² Зы Йинчыы уджагълиер суьдке даѣас йиркъыр ад диш, гунаа кибыр суьдке даѣас хъур йиѣи.

Сив харкъадикляды ихтилат

³³ Гъа гедеэне тимбише рухьура Гъанийде:

– ЯхІйе-пайгъампарад мутагъІлимер кид-кине сив халкъад на дугъІабыр гъаѣадбыр диѣи, фарисейешдыбыр ки, са выдыбыр диѣи улере не рагъара ад!

³⁴ Амма Гъласара рухьура гъабишде:

– ВаІдаа даватак язна киди йыкъамаѣ мийманашде сив хакъас выс йикисиме? ³⁵ Амма йыкъаси йыгъ, ваІдаа язна хІаІаІшур ад, гъа гедеэне, гъа йыгъырма, сив ки хакъаси.

³⁶ Гъласара гъабишис мисед ихтилат гъаѣара:

– ЦІинды валгъкלאа зул куувулкъадиш, «йисдыдис кІукІал ваѣас» хъур, дишди цІинды ки чІир йикиси, йисдыдис ки цІинды парчидиклаады кІукІал кивикасдиш. ³⁷ ЦІинды чахыр аѣадиш йисды хирчиди, дишди сур гъаѣаси цІинды чахырара йисды хирче – чахыр ки саѣ саІчІуси, хирче ки сур йикиси. ³⁸ ЦІинды чахыр цІинды хирчиди ыгъыхъ! ³⁹ Йисды чахыр рагъыдбишиклаа гъалысна цІинды чахыр йигара йикисдиш, гъание рухьура: «Йисды йыха и».

*«Кишды йыгъад ки иесси
Илсанашды Дух йиъи»*

6 Сада кишды йыгъа Гъласа хуйяа хуъ йиъина ай. Гъанийды мутагълимеше гытбыр луулкъара, хыле ыхлалре, кьирид сукбыр улере ай. ²Фарисейеше рухъура:

– ВаI шиви гъаад? Кишды йыгъа гъааса гъаас ихтияр ад диш!

³– ВаI кыле гыгъыд дишме, Давыд-пайгъампарара шыв гыгъырди, джуу на джуды илсанашыы гаIш йибкыйне? – джываб хъывылцара Гъласара. – ⁴Гъа Йинчид Хала йыхъыр, гъарсыд хъыв лаIшур, джу ки лубъури, джуды илсанашис ки кывыри, амма гъа хъыв дибирешыыла гъайри гъалысна улес ихтияр ад диш. – ⁵Хъели Гъласара рухъура: Кишды йыгъад ки иесси Илсанашды Дух йиъи.

⁶Мирдждед Кишды йыгъа Гъласара синагогади йыхъыр, илсанар хIар даъара ай. Ай гъади са гъарчед хыл къуру йишир ад эдеми. ⁷Диндид магъалимер не фарисейер макъыет диъий, Гъласара гъа кишды йыгъа хъаъарамыхъ хур, хъели гъа нагъакъ гъаас йигара. ⁸Амма Гъласас гъацIарай гъабишды фикирбыр, гъадыыла хыл къуру йишир ад эдемиеде рухъура:

⁹– Лаъ луза, йыкъа мидиъ йыкъаIаI. За хулкара ваIдаа, – сулкара тимбишихда Гъласа, – шыв гъаас ихтияр а кишды йыгъа: йыхаъан име, – писвалды? Илсанас йикъис куъмег гъаасиме, ешемиш йикис?

¹⁰Сиенебишихда гакъыр, Гъласара рухъура эдемиеде:

– Хуъ гъа хыл!

¹¹Тиние гъааса гъаъара – хыл ки хъIугъIуре. Гъласад душманаше хуйне, хъIал либкыыр, фикир ваъара, шыв гъаасди Гъласак.

Гъласара кеетIид цIыкъIвар шагьрт

¹²Сада гъа йыгъырма Гъласа руъура банаа дугъIабыр гъаас.

Вышед-йокшир Миние Йинчис дугъIабыр гъаъара. ¹³ЙаIкв йишийне, сес ваъара Миние джуды мутагълимешихда, хъели кеделъере гъабишиклаа цIыкъIвар, гъабишыы «шагьртар» хур дур лирхъере. ¹⁴Гъабыр диъий: Симан, Гъание «Петр» дур лихъир ад, гъанийды шу Андрей, Якъуб, Янан, Филипп, Варфоломей, ¹⁵Матфей, Фома, Якъуб, Алфейды дух, Симан, Зелот хур лакъаб гъад, ¹⁶Джавыд, Якъубды дух, са ки Джавыд Искариот, Гъа хъели масак выд.

¹⁷Гъабишихъван саъ хъиркыыр, Гъласа дуъзенаа лубзура, джуды мутагълимешды кIабал гид, са ки сиене Иудеядаады, Иерусалимдаады, дейрагъад къирхыы гъад шегъермаа Тираа на Сидондаа йидкыд гъIараасат гид джигиди. ¹⁸Гъабыр сиене Гъанийхда хъадацус на эзримыс даваа ваъас йидкыр адбыр диъий. ШийтIамашде хабыр ки хъIудирей, ¹⁹гъадыыла сиенебыр Гъласак кедкъас чалыш диъий, гъис хуйне Гъанийклаа каIаIбчIурей сиенебишис даваа ваъад яхI.

ЙахъI на ишел

²⁰ ГыIаса мутагыIлимешихда гакъара, гьалгара кагыIуре:

– Шад диш, касибер!

Аллагъад ПагыIчаалыгъ выхьды виъи.

²¹ Гъамыгъ гаIше диъидбыр шад диш!

Йинчире ваI тух даъаси.

Гъамыгъ дешедбыр шад диш!

– ВаI яхъI гъаъаси.

²² Шад диш, ваI илсанашис кIваIче диъиди,
йидиргади, хатир адгаъади,

выхьды дур тIалхъаъади –

йидж ки сиене Илсанашды Дух бадаана.

²³ Гъа йыгъа шад диш, шадваIлире эли-аа сете!

ВаI хIалире эккене шад даъаси!

Гъа илсанашды дидабар ки

пайгъампарашихъван гъааса аIчIуд и.

²⁴ Амма пашмал диш, девлетлиер!

ВаI тух гемаа шад дишир а.

²⁵ Гъамыгъ тухдыбыр пашмал диш!

ВаI гаIш беъэси.

Гъамыгъ яхъI гъаъадбыр пашмал диш!

ВаI дешере дыкыркъаси.

²⁶ Илсанаше ваI дирзеди пашмал диш:

гъааса дирзерей нагъакъды-пайгъампарар

гъа илсанашды дидабаше.

Душман ки хъыгыр йыгара

²⁷ Амма ваIде, захда хъадабцубишде, рухъура За:

выхьды душманар хъыдгара диш.

²⁸ ваI кIваIчIдыбишис йыхвалды ваъ,
вахIде къаргъышбыр гъаъабишихда алхышбыр
гъаъ, выхьды хатир адгаъабишихъаъ
дугъIабыр гъаъ.

²⁹ Хъесымад са сур йыхIыдбишихда ти сур
хъуъ гъаъ,

гьалга чухуй эгъелъэре анахъун,

гъанийс выды ухун ки эгъепIес куъмег гъаъ.

³⁰ Вадаа ягыIыдухъундыбишис ви,

Гьалга вадаа хIаашухъна, – хъIымыягъI.

³¹ ВаIс шыв илсанаше ваI бадаана

гъыгыр йигаарди,

гъа ваI илсанашис гъаъ.

³² ВаI хъыдгабыр ваIс ки хъыдганахъун,

гъа выхьды гъунар диш.

Гунаабыр кибишис ки

хъыдгара джвер хъыдгабыр.

³³ ВаI куъмег са ваIс куъмег гъаъадбишис

гъаъанахъун,

Гъили а выхьды гъунар?

Гунаабыр кибише гъааса гъаъара.

³⁴ Нагагъ ваI бырдж вылцIанахъун

са хъывыс йикиснийде,

Выхьды гъунар гъили а?

Гунаабыр кибише гунаабыр кибишде ки

бырдж вылцIара,

хъели лаIхъIашус хъур.

³⁵ ВаI гъааса маъ!

Выхьды душманар хъыдгара диш,

куъмегбыр гъаъ, бырджбыр вияъ,

гъидыына умуд гъадишне.

Хъели ва хIалире шад даъаси;
 ваI Йинчид духре дикиси,
 Аллагъ писдыбишихда на хатир
 джацIабишихда ки йикIе рагъIим ад и.

36 ВаI ки, выхьды Дид кал, рагъIим адбыр диш.

«Гьалды-га гьакъ гьамабутI»

37 Гьалды-га гьакъ гьамабутI – выхьды ки
 гьатIусдиш.

Выш-га нагъакъ маъ – ваI ки
 нагъакъ даъасдиш.

Хыл луввуш – ваIала ки хыл луввшуси.

38 Вияъ – ваIс ки выси,
 гугъ гьад къадар выси:
 субда выгыр, аIшур, уула ки
 лаъ либхъуд къадар
 выхьды чухуед этеге ивхьиси.

Шууды къадарахъван ваI рацура ади,
 ваIс ки гьааса гьацуси.

39 ГьIасара гьабишис мисед ихтилат гьаъара;
 БыркыIынийдаа быркыIынийды хьура гаIчIус
 йикисиме?

КьIваIрси гьабыр хъвара идхъусдишме?

40 МутагъIлим магъIалимехъаъ лаъ руъуд диш.
 Кьыле выгын лаабтIудка,
 гьанийдаа магъIалимехъван сакал йикис и
 руъуд.

41 Бес гьис ва выды шуд уле ад чIумлахда
 гакъара,

Выдыди ад дал гьуджувгур?

42 Шууна вадаа выды шуда гьухъус йичIере:

«Гьай шу, йыкъа за выды уле ад чIумул
 эхъетIеси»,

выдыди ад дал гьуджувгади?

Десмалчи!

Сухьде выхьды уле ад дал гьаъ эхъепIе –
 хъели гьагуси, шууна шуд уле ад чIумул
 гьаъ эхъетIесди.

43 Йыхды хукара писды емишбыр гьыргадиш.

«Емишмыыла хук вацIара»

44 Емишмыыла хук вацIара!
 Зазалмыд кулаала инджир сепIес руъудиш,
 рукъIуу уу тIымлад кьиркъ руъудиш.

45 Йыхды эдемиере йыхвалды эгъвелъэре
 джуды йикIе ад йыхвалIид лакъаа,
 Писдыние писвалIид лакъаа писвалды эгъвелъэре.
 Илсанашды ггаIляа гьаъ руъуд джуды йикIе
 адбыйды дишме?

Халбыр гьаъад кьIвар эдеми

46 Гьис ваI Захда «Илагъи, Илагъи» рухъура,
 Амма За гьаъ хъуд гьаъаардиш?

47 Захда йиркыдбыйды,

48 Захда хъабцудбыйды,
 Гьалыхъван хилхъеэрди гьацIарама?

Гьа хихъис йикиси эдемиехъван,
 гьал, халбыр луза гьаъади,
 гьабтIур ади деринды къандах,
 духлад хъеб сивир ад.
 Вуруъура нацIура юх,
 дели вуруъура нацIур,

хъивилхъвара ми халыхда,
амма гъа лукаъас руъурдиш,
гъис хъуйне, гъа бытІраана луза гыгъыр а.

⁴⁹ Амма изды чІилмыд ун ана,
гъаммыхда хъаджабцудбыйды,
ара хихъис йикиси эдемиехъван,
къандах джабтІур, джиляа лаъ хал силхъере
каІІунийхъван.

Хъивилхъвара гъадыхда нацІур,
Гъа ки гъассагъІат лукури.
Гъадиклаа гелгад харабыр и.

ГъІасара юзбашиед къул хъыгыри

7 ГъІаса, халкъдиде гъухъур йигабыр гъухъудыыла
хъуъ, Капернаумди хъІугъІуре.

²Са юзбашияхда* ай джус бала гирамигды са
къул. Къулас едере йишир, йикъире ай, ³ГъІасаклаа
хабар вишийне, юзбашиере сидилгара Минийхда
джавыдашды къІасдыбыр «йиркыыр къулас куъмег
ви» хъур миннет хана. ⁴Йидкыыр ГъІасахда мибыр
миннитдис гидилхъвара:

⁵— Гъа эдеми куъмег вынис гид и, — рухъура
гъабише. — Гъанийис ихъды халкъ хъывгара, гъание
и ес синагога лувза выгъыд.

⁶ГъІаса руъура мибишихъван. Гъабыр ледыркъара
ай центурионды халда, тиние джуды хъдиймашде
хана хабар сивигъйне:

— Джан Иесси, ва вас гудж мываъ. Изды хал
Вы аІІус лейих диш. ⁷Гъадыыла и зы вахда

* ^{7:2} ВаІшды аскеред къухъды.

джиркыд — Выды хал зы калдыбыр дыкъасды
диш.

Ва гыхъяъ — изды къул гъади мадана хъикиси.
⁸Зы ки маннийды хълихъде ги, амма изды хълихъде
ки эскерер ги, за сынийде гъухъуйне; «Рых», гъа
руъура; маннийде «Миди йыкъа» хъуйне, гъа руъура,
къулада «Мисе гъаъ» хъуйне, гъание ки гъаъара.

⁹ГъІасас ми чІилмыд ун йишийне, гъІаламат
руъура, ругъур Джухда хъуд илсанашде рухъура:

— За рухъура ваІде, Израилди ки кине мисед
инаамишвалды Зас гъувгуд диш.

¹⁰Векилешис, хала хъидкыыйне, къул ахъархъыр
гъабгура.

ГъІасара хиндадыед дух хъыгыри

¹¹Бегедене ГъІаса руъура Наин хъур дур гъад
шегъерди. Гъанийихда хъуй мутагъІлимер не эккед
кІабал илсанашды. ¹²Гъа шегъердид саргъІателе
лийкъад гедезне, шегъердаа гъаъ хай са хиндадыед
ад са духарды майит. Гъанийихъван майитахда хъуй
эккед илсанашды гъІарасат.

¹³Хъыдылды гъаргуйне, Илагъиес минийды гъІаюхъ
руъура.

— Мереш, — рухъура Миние.

¹⁴Бейде йыхъыр, Ми майитек кийкъара. Майит
хад илсанар лудъубзуъре. ГъІасара рухъура:

— Джигъил, рухъура вада, лухъуза!

¹⁵⁻¹⁶Джаназ лаъ хъишир, гъалгара кагъІуре.
ГъІасара ми нинде хъывылцІара.

Сиенебишис гичІ йывхІыр, Йинчихъде шукур
ваъара кадгъІуре.

– Кьухьды пайгъампар магълим йишир а ихьды арыди, – рухьура гъабише. – Йинчире Гъа Джуды халкъдис куьмегне сигыр ад и.

¹⁷ Минийклаады ихтилат сиене Иудеяды на аа-уу ругъури,

ЯхIйе-пайгъампарад суал

¹⁸ ЯхIйе-пайгъампарад мутагълимеше хабар ваъара гъанийис ми сиене ихтилатмыклаа. ¹⁹ ЯхIйере сес выгыр джуды кьIвар мутагълим, сидилгара мибыр Илагъяхда худкас: «Вы йиркьыр лазимдыбыйды йиъиме, дишди е маннийихда гуьдкуьн лазим име?» ²⁰ Гъабише, йидкьыр, ГъIасадаа хулкара;

– Хачилый ЯхIйере сидигьдбыр диъи е худкас: «Вы йиркьыр лазимдыбыйды име, дишди е маннийихда гуьдкуьн лазим име?»

²¹ Гъа гвалах вишир ай ГъIасара балад илсанар ядлымыклаа азад дыгъыйне, шийтIамашде хадбишды шийтIамар йихъигъыйне, балад быркьIыдбишис йаIкв гъагва хьыгъыйне. ²² ГъIасара джываб хьывылцIара:

– Дырых, хабар ваъ ЯхIйе-пайгъампарас, ваIс гъагумыклаа на ун хьIыхIымыклаа:

быркьIыдбишис гъахъабгура а,
тIыркьIыдбыр хьидирхъара а,
джузандыбыр темиз хьIудире а,
бышдыбишис ун хьIугъIуре а,
дыркьыдбыр лаъ лухъдубзуьре а,
касибешис Шадды Хабарад ун хьIырыхIуре а.

²³ Заа, шаклы джишир, инаамиш йишидбыйды бахтлы йиъи.

²⁴ ЯхIйед векилер хьIаадхIыине, ГъIасара рухьура халкъдиде ЯхIйе-пайгъампараклаа:

– ВаI гьидис кьумди дыхьыдбыр диъи,
Хьыблихьде сильэре ад?

«НацIалыхда гадкъас» хьур име?

²⁵ Бес ваI гьидис дыхьыд и кьумди?

БытIрад валыгмар гъад эдеми гъагусды калагур айме?

Бес бытIрад валыг гъад эдемиер къалыма ешемиш дуруьуд дишме?

²⁶ Бес ваIс выший гъагур йигад?

Пайгъампарахда ийме?

Ий, ваIс гъагудбыйды пайгъампар и,
За рухьура ваIде, гъа пайгъампарахъаъ ки лаъ хьу.

²⁷ Гъанийклаа и Диндид дахьвдарак кид:

«Ми За сигьд илчи йиъи Выды улихьде,
Выды улихьде гаIчIур, Вас рахъI ачых ваъасды».

²⁸ Рухьура ваIде, сиене илсанашды улмутдик кидиш

ЯхIйе-пайгъампарахъаъ лаъ хьуд,
Амма Аллагъад ПагъIчаалыгъа сиенебишихъаъ кIаъды ки,
гъанийхъаъ кьухъа и.

²⁹ Сиене халкъ, ЯхIйе-пайгъампарахда хъавалцвара ад, кире ягъмиш гъаъадбыр ки кине, Йинчид наятбыр дуьздыбырна гъIасаб гыгыр, вуруьура ЯхIйехда хьед йыхIыс выс. ³⁰ Фарисейер не Диндид магъIалимер Йинчихда хъадацус джидчIир, ЯхIйе-пайгъампарада хьед йыхIыс выс дичIеэрдиш.

Гыласара рухура:

- ³¹ – Гыалыхван хидхыс йикиси Задаа
ихьды вахтиндид илсанар?
Гыалык кидикара гыабыр?
- ³² Гыабыр гиме гид хынимешик кидикара,
сабийдыбише тимбыйдыбише рухура:
«Е ваІс тутул вырыхырей,
ваІ мукІбыр гыгырдиш».
– «Е ваІс хулбыр гыаарай,
ваІ хаджалат гыгырдиш».
- ³³ ЯхІе йиркыри, – я улээрдиш,
я рагъардиш –
ваІ рухура; «Гыа делид и!»
- ³⁴ Йиркыри а Илсанашды Дух, улере ки а,
рагъара ки –
ваІ рухура: «Тиниъга, шууды невс ади,
кире ягъмиш гыаадбишды на мадды лак-лукад
хыди и».
- ³⁵ Амада Йинчид Гыакбал сиенебише гыакдына
гыласаб выгыри.

***Гыласа Симан хьур
дур гъад фарисейды хала а***

³⁶Са фарисейере Гыаса гыанкыудыбыр гыаас
джуды хала сес ваъара. ³⁷Гыаса йиркыри фарисейды
хала, улесдыбыр улед джигиди субкыура. Гыаса
фарисейды хала ад хабар вишир, миди руръура са
гунаабыр кид хыдылды, гылатир ки къаба ана
хана. ³⁸Гыасад йыкылахда лурзур, решере ми
хыдылды. Нагъвбыр ки сагъуре Гыасад гылабаа.
Нагъвбыр джуды къамчелиймыхван темиз хъаъара,

Гыасад гылабас темени-теверзахІ гыаъара, гылатир
гыывхІа вьаъара ай ми хыдынине.

³⁹Ми гвалах гувгуйне, Гыаса хала сес вьыд
фарисейере фикир ваъара:

– Ми эдеми гыакды пайгъампар йибийди,
Гыанийс гыацІасий ми хыдылды куч рийид».

⁴⁰Амма Гыасара рухура гыанийде:

– Симан, зас вада са кар гухъус йигара.

– Гыихьяъ, МагъАлим, – рухура тиние.

⁴¹– Са эдемяхда ай кывар бырджехъан, са
йибий хьувеш танга бырджли, са – хыцІур.

⁴²Амма бырдж хывыс секкиийдаа руъура адиший,
гыадыла миние гыабишис бырдж багъыш гыаъара.
Гыабишиклаа гыа эдеми балана хыгара гылнийис
йикиси?

⁴³– Зас гыацІад, балад бырдж кинийис, – джываб
хывылцІара фарисейере.

⁴⁴– Ва дуъзене гыасаб гыаъара, – рухура Гыасара.
Хъели, ругъур хыдынинеихда, рухура Симанда: –

Вас гьаргварама ми хыдылды? Зы выды хала
йиркыри а, ва зада гылабыр сидгъасды хьед выр

адиш. Гыание хуйне джуды нагъвалмыхван Изды
гылабыр силгъара а, джуды къамчелиймыхван

кыуру хъаъара. ⁴⁵Вадаа Зас са темени гыаас
йиширдиш, гыание Зы йиркыдыыла хъуъ Изды

гылабас теменибыр гыаад хур къадар адиш.
⁴⁶Вадаа Изды кыулуу хыларед гыыыхІа гыаас

йиширдиш, гыание Изды гылабас гылатирбыр
йыхыри. ⁴⁷Гыис иди гухъуси за вада: гыанийис Зы

гыаса хыгара, джус балад гунаабыр За багъыш
гыгыдыыла. Цамды гунаабыр багъыш гыыинийис

цIамна хьыдгад и. Хьели ⁴⁸ГьIасара хьыдынийде рухьура:

– Выды гунаабыр багъыш йиъи.

⁴⁹Мадды мийманаше йикIиклаана фикир ваъара: «Гьа выши, гъание гунаабыр багъыш гьаъас?»

⁵⁰Амма ГьIасара рухьура хьыдынийде:

– Вас выды инаамишваIликлаа куъмег а. Хьырырых салам гъана.

ГьIасахъван диъид хьылешикляа

8 Гьадыыла хьуъ са арыдыыла ГьIаса руъура шегьерма на мукъIма, Йинчид ПагыIчаалыгъаклаа хабар ваъара. Гъанийхъван диъий джуды цIыкьIваIр мутагыIлим, ²са ки хьур-рыхьыр хьыдылды, Джу ядлымыклаа на шийтIамашдаа азад дыгъыд: Мария, «Магдалина» хьур лакъаб гъад, йывды шийтIандиклаа Гъание гехъеэрид, ³Иоанна, Хузад – Иродды управляющийед къари Сусанна, са ки маддыбыр. Гъабише джухьды джибьяа куъмег гьаъарай ГьIасас на Гъанийды мутагыIлимешис.

Сук виед ладжбаракляа ихтилат

⁴Са хылис, кьухьды кIабал ягъмиш вишийне кал, – илсанар Гъанийхда гьIар шегьердаа диъина ай, – ГьIасара гъабишис са ихтилат гьаъара:

⁵ – АIгьIаIбчIура са кенчи ладжбар сук виес, виед гедееэне са-сад сукбыр рыкьIыде саъ сибхьура,

мыкIыхьде гибхьура, шуркумаше улере.

⁶ Маддыбыр сибхьура къат кид накъуды, лилкъара, амма хьед джишир, къуру руъура.

⁷ Тимбыйдыбыр сибхьура зазалма – Лилкъара, амма зазалмыра лидхьус вылцIаардиш.

⁸ Сабыйдыбыр силхъвара йыхды накъуды, лидхьур, бытIрад еш вылцIара.

Гьааса гьухьур, ГьIасара лал ваъара:

– Убрабыр кинийис ун йиший!

⁹МутагыIлимеше хулкара ГьIасадаа, шыв рухьуд ихтилат иди гъа.

¹⁰ – ВаIдаа йикиси Аллагъад ПагыIчаалыгъад сирмыхьде гедкъас, – рухьура ГьIасара, – маддыбишис Изды чIелбыр хал-гийинбырна адгаси,

гадкъара, гьаджагун бадаана,

къадабцура, геджедкъын бадаана.

¹¹Ихтилатара. хьуйне, мисе рухьура; сук – Йинчид чIел виъи. ¹²РыкьIыде сидхьуд сукбыр – илсанар диъи ун ад, амма хьели Иблис йибкьыр, хьихире чIелбыр гъабишды йикIяа, гъабыр инаамиш джидшир, азад джидшин бадаана. ¹³Къат кид накъуды сидхьуд сукбыр – илсанар диъи, ун йишир, шадна хывылкъад чIел, амма гьваб гидиш гъабишихьде, гьадыыла цIамды гедееэне гъабыр инаамиш дуруъура, четинваIле ыдхIыр мадана хьуъ суъхьдуъбкьюре, ¹⁴Зазалма идхьуд сукбыр – илсанар диъи, чIилды ун йишир ад, амма гьIумирдире, гвалахмыра, шигъимыра, пешемыра хьуъ гаджаадгьур ад, гьадыыла гъабишды гьтI хьилкъаардиш. ¹⁵Йыхды накъуди идхьуд сукбыр – илсанар диъи, ун йишир, джухьды йыхды, темизды йикIе увухIуд, – гьадыыла гьыд вихинире еш вылцIара.

- ¹⁶ Гьална ки, пИнтИий луьвкIва выгыр,
гьадыы уу дыкIый лихьисдиш,
я чарпыехьде гивхьисдиш.
Ваъ, гьа лаъ киидхьуд джигиди ливилхьере,
йидкьыдбишис йаIкв гьагун бадаана!
- ¹⁷ Гьис хьуйне, адиш гьаасад сир,
эхир ашгара джикисды,
Адиш гьаасад дагулды,
эхир, гьацIара йишир, гьаъ игъджидхьусды.
- ¹⁸ Иди хьваам гьаъ ваI выхьды, ваI шууна
хьадабцурди.
Гьис хьуйне, анийис маа выси,
гьалыхда адишди, джус ад калабгуд ки
хIаашуси.
- ¹⁹ Сада дуруьура Гьанийхда нин не шубаI, амма
кIабалаклаа бегеде дуруьус руьурдиш. ²⁰ ГьIасада
рухьура:
– Выды нин не шубаI ги гьара, вы гьагус йигара.
²¹ Амма Гьание рухьура тимбишде:
– Изды нин не шубаI – Йинчид чIилыхда
хьадабцуд на гьадид хьаIле ана дирхьадбыр диъи.

***ГьIасара тIурхьван либхьудид хьед
луза хьаъара***

- ²² Сада ГьIаса джуды мутагьIлимер ки хьуна
гемиди сукьур, рухьура гьабишде:
– Дыкъа йаI-ваI ти суруу агьIачIус.
²³ Силгара геми кьирхыдаа тиниъ. Хьидыла
тиниъ диъид джигиди ГьIаса некьик кибхьура.
Садахурка либхьур тIурхьван, геми араа саъ
кильэре каIбчIура, гьабыр сиене четинваIле

- ыдырхIаIре. ²⁴ МутагьIлимер ГьIасад бегеде дыхьыр,
кеъйере Гьа.
– МагьIалим, магьIалим, дыкьыркьара а е! –
рухьура мибише.
Гьание, киирхьур, гиивхье хьаваъара хьыбыл,
луза хьаъара лепебыр. Гьабыр секин хьишир,
гьIыдилды гьаваа хьIувгьIуре.
²⁵ – Выхьды инаамишвалды гьили а? – рухьура
ГьIасара мутагьIлимешде.
ГичIере йишир, гьIаламат йишир ад мутагьIлимеше
рухьура са-сынийде:
– Вышдихь Гьа, хьыблис не хьидис ки кине
бииругьбыр вьлцIара, тимбыр ки хьацва гьаъад?

***ГьIасара «Кьиямат» хьур дур гьад
шийтIан йивиргара***

- ²⁶ Гьабыр ледыркьара Галилеядид кьаншара ад
Гергесийшды накьудид кьирхыда. ²⁷ ГьIаса кьирхы
аIгьIачIуйне, Гьанийды улихьде гьрхIаре –
шегьердаады шийтIамашде хад эдеми. Гьа мыс
идаа хьуъ валыг гьадишне гьургьара ай. Хала
ешемиш джишир, ешемиш руьурай сырымы.
²⁸ ГьIаса гьагуйне, гьа лал хьиибхьур, гьанийды
гьилаба ибхьура, рухьура;
– Вас закляя шиви йигад, гьай ГьIаса, Йинчид
Дух? Вахьде миннет виъи, заа йыгь гьмарыг!
²⁹ Гьанийе гилий ваъара ай, ГьIасара. гьанийды
джанде ад шийтIамашде «гьаъ ихьийиъ» рухьура.
Шума иди иблисере гьа эдеми халкьара ай, гьа
гедееэне зинджирмыхьван йиртIе гьыгыр ки,
кьаривыл гьыгыр ки, гьа зинджирбыр тике-тике

гыгыр, хъахарай, иблисере хъура лийир, кезийд джигима.

³⁰ – Выши выды дур? – хулкара Гьасара.

– Къямат, – дживаб хъывылцара тиние, джуды джанде балад шийтАмар адыыла. ³¹Гьабыр Гьасахъде джвер «ракъатди сихъмелыг» хъур, миннитдис гибхура.

³²Ай гъа джигиди банаа йыхъара ад вакмыд къухъды нехир. ШийтАмар гибхура Гьасахъде, джвершиде вакмыд джанде аЧус вияъ хъур. Гьасара ихтияр вылцара. ³³ШийтАмар, эдемиед джандаа гъаъ хъидкыр, аБчУра вакашде, вакбыр ки дели йишир, хъутАнаала саъ хъидыы лийчир, араа саъ кильэре. ³⁴ХАбаАхъАнер, йишидбыйды гъагуйне, хъадахыри шегъерди, гъади ки, аа-уу гид мукъАма ки ихтилат гъаъара йишир ад кардыклаа. ³⁵Илсанар дуруъура гадкъас, шыв гыгыр ади, йидкыр гадкъыд, – гъабгура шийтАмар гъаъ ихъийир ад эдеми, валыг ки гъана, бытАрана ихтилатбыр ки гъаъара Гьасад гъилабада сукъур ад. Гъабишис гичА вырыхыре. ³⁶Шийидеше ихтилат гъаъара гъабишис, шууна Гьасара делид хъыгырди. ³⁷Сиене Гергесийед илсанашис гъасса гичА вырыхыре, гъабыр гидибхура Гьасахъде джухъды «еримыылы хъырых» хъур. Гъа ки, гемиди аХъАчУр, хъургъара. ³⁸Гьасара шийтАмар гъаъ ихъийид эдемиес Минийихъван йыкъас йигара ай. Амма Гьасара рухъура:

³⁹ – Хъырых выды хала, ихтилат гъаъ, Йинчире вы бадаана шыв гыгырди.

Ти ки гъаарХыри, сиене шегъердис ихтилат гъаъара, Гьасара джус шыв куъмег гыгырди.

Иаирды рыш

⁴⁰Гьаса хъургъур хъиркыйне, Гъанийис шадна салам выри, гъис хъуйне Гъа илсанашды гьАраасатдире рыкъАа гуъзет гъаъара ай. ⁴¹Гъа гедеэне руъура Иаир хъур эдеми – гъа синагогадид къухъды йиъий, – ирхъури ми Гьасад гъилаба, «джуды хала йыкъа хъур» гирхъур, ⁴²гъанийды ад са цыкыВад сен йишид рыш рикъире ай. Гьаса руъура гъанийихъван, илсанашды кАбалмыд арыди ана.

⁴³Са хъыдылды цыкыВад сен ий эбираа сирхъир ад. Гъание джухда адухъунды танга джерахАшыы кувгъур ай, амма гъалдаана гъа хъараъас йиширдиш. ⁴⁴ЙыкъАхълаабый йиркыр, гъа керыркъара Гьасад чухуйед этегек. Гъади мадана эбир хъабТури.

⁴⁵ – Выши зак кийкыд? – хулкара Гьасара. Сиенебише джвер кедкыд диш рухъура. Гъа гедеэне Петрара рухъура:

– МагъАлим, выды аа-уу илсанар ги, сиене суруумыла эЧидхъыр а.

⁴⁶ – Ваъ, вышди зак кийкыри, – рази руъурдиш Гьаса. – Зас изды джандаа гъаъ къуувет гъаабХыд хабар вишири.

⁴⁷Гъа гедеэне, гиркАа гъаъас джикисды геркыр, руъура хъуъ са хъыдылды, лакъалкъара,

Минийды гъилябырма ирхъур, халкъид улихъде ихтилат гъаъара, шыв сеbeb вишир ридж керкырди Гъанийик, шууна ридж гъади мадана хъирширди.

⁴⁸ – Рыш, вы выды инаамишвалире хырыгыд рѣи. Хырырых архыйинне, – рухура минийде Гыасара.

⁴⁹ Гыасара гьаса гухур мадана, синагогадид кьухнийды халаады эдеми йиркыр, рухура:

– Рикыри выды рыш. Маа МагыАлимя йыгымарыг.

⁵⁰ Амма Гасара, гьа чилмыд ун йишир, рухура Иаирде:

– ГимийичИ, инаамиш йиш – гьа рикысдиш.

⁵¹ Хала ачИур, Гьание джухван адубгура са Петр, Янан, Якуб, са рышед дид не нин. ⁵² Хала ад сиенебыр, риин гивхыр, мыхыр ветере, дешере ай рышахда.

Амма Гыасара рухура:

– Медеш. Гьа рикыр адиш, сархыр а.

⁵³ Тимбыр Гьанийы яхыбыр гьаара калчури, рыш рикид гьацIара. ⁵⁴ Амма Гьание, хакыр рышед хыл, рухура:

– Рыш, лухурза!

⁵⁵ – Тинийде ил ахьабгура, рыш гьади мадана, лухрубзура, Гыасара гьанийис улесды кывыс вылцIара. ⁵⁶ Дид не нин дакьалкьара дишир ай.

Гыасара хуйне гьалысна джвершис гьагудид ихтилат маь рухура.

ЦыкьIунийды гвалахбыр

9 Сес выгыр джухда ЦыкьIвалр, Гыасара вылцIара гьабишис кьуует не яхI иблисмар йигас на ядалбыр хьаьас. ² Гьание сидилгара мибыр Аллагьад Пагычаалыгьаклаа хабар ваьас, гьуьзир кидбыр хьадаьас.

³ – Шешин рыкьIа лалмабуш: я клар, я хваб, я хьыв, я танга, я валгымыд дегишлыгы – рухура Миние гьабише. – ⁴ Гылды хала ачИурди, гьади сыкьIа гьадаа гьаь ахьIаIбчIумаа. ⁵ Нагагы вал гьили-га аджадгухьна, шегьердаа гьаь ахьIаIрчIведи, гьилиябаклаа руг ки кине темиз хьаь. Гьа гьабишис гедкьасды лышан йикихь.

⁶ Шагьртар гьаадхьыри, мукьIмаа мукьIма, Шадды Хабар ваьара, сиене джигима едедыр хьадаьара,

⁷ Ми кардымыклаа ун йишир, тетрархI Иродды келле кывылхIаIре: са-сабише рухура, гьа ЯхIйе-пайгьампар йиьы сыраа лухьузур ад, ⁸ тимбыйдыбише рухура – Ильяс йиьы, хьыбыдхьусдыбише – са эвелды пайгьампар йиьы хьиркыр ад. ⁹ Амма Ирода рухура: ЯхIйед за кьул луубкьури. Мидухьунды ихтилатбыр бес гьаьад гьалыклаа идихь? Гьанийис ГьIасахда гакьас йигара руьура.

Хьуб хьыв

¹⁰ Хьидкыр, ЦыкьIунды шагьртара ГьIасас джвер шыв гьыгырди ихтилат гьаьара. ГьIаса, гьабыр ки хана, Вифсаид хьур шегьерди руьура, мутагыIлимешихьван текды джигиди гьалгас йишин бадаана. ¹¹ Халкь хуйне, гьадиклаа хабар вишир, хьуна вуруьура. ГьIасара гьабишис ки хьесым ачых гьаьара, Йинчид пачаагыIлыгьаклаа ихтилатбыр гьаьара, едедыр хьадаьара.

¹² НахI руьуд каалды гедее, ЦыкьIунды мутагыIлимере, бейде йидкыр, рухура ГьIасада:

– Сихъивга халкъ, аа-уу гид мукъІма на сывыма дыхъыр, садхасды джыгаа на улесды гьагухъ. Ми кезйид джыгаа йиъи.

¹³ – Улесды ваІ кивияъ гьабишис, – рухъура ГьІасара,

– Еде шешин хадиш, хъуб хъыв на кьІваб балугъ виъи, – джываб хъывылцІара тимбише. – Е лешусиме гьамыгъ дыхъыр гьабишис улесды?
¹⁴ Илсанар ки ай хъуд гьагъзыр духъунды кас.

– Гьабыр кІабалбырна садугъ, гьІар кІабала хьуцІура дикисне, – рухъура ГьІасара.

¹⁵ Тимбише ки гьааса гьаъара – хьуцІура садубгъура. ¹⁶ Луьвшур хъуб хъыв на кьІваб балугъ, улабыр хІалыы лихъир, ГьІасара дугъІа гьаъара улесдыды уу, шукур ваъара Йинчихъде, кьатІ гьыгыр мутагъІлимешде вылцІара, тимбише гвал гьагъ хъур илсанашис. ¹⁷ Сиенебише луьур, тух дишири, гьала цІыкьІваІд зембил улесдыдид ки адгыри.

ГьІаса Йинчид Мусуд йиъи

¹⁸ Сада, ГьІасара текне дугъІа кыле гьаъад гедезне, дуруура Минийихда мутагъІлимер. ГьІасара хулкара гьабишдаа:

– Зы Выш йиъи рухъура халкъдире?

¹⁹ Са-сабише рухъура: Вы – Хачилый ЯхІие-пайгъампар йиъи, маддыбише – Ильяс-пайгъампар йиъи, са-сабише рухъура: – Гьа ил ахъагъур ад эвелды пайгъампар йиъи.

²⁰ ВаІ захда выши рухъура? – хулкара ГьІасара.

– Вы Йинчид Мусуд йиъи, – джываб хъывылцІара Петрара.

ГьІасара джуды гьІазабырмыкля ихтилат гьаъара

²¹ Амма ГьІасара, гьабише гьа ихтилат гьалысна маъ гьухъур, ²² рухъура:

– Илсанашды Духарыы балад йыгъбыр йыкъаси. Гьа агъсакъалаше ки хъуъ хаагъуси, сахъусды дибиреше не Къаанунад магъІалимеше ки. Гьа йикъе гьаъаси, амма хьибудхъусды йыгъа Гьа сыраа лухъузаси.

²³ Хъели ГьІасара сиенебише рухъура:

– Захда хъуна йыкъас йигад выш-га анахъун,
Джу выдж сиене вий,
ГьІар йыгъа джуды хач хана йирхъыхъ –
Хъели гьа Захда хъуна йиъидаана йиъи.

²⁴ Гьис хъуйне, джус джуды гьІумир увухІус
йигание
ГьІумир пыч ваъаси,
Джуды гьІумир Зы бадаана пыч выгыние
гьІумирдис увухІуси.

²⁵ Шыв хайир а эдемиес, сиене дуьнйа ки аъ
сывъыр,
Выдж йикъихъна, я джус зиян йишихъна?

²⁶ Изды дур хакъас рыхъІ йишидбыйды,
Йинчид Духарыс ки хакъас рыхъІ йикиси
Йинчид нурди ана йиркыйне,
Дидды на малаикмыд йаІкваІхъде гине
йиркыйне.

²⁷ Рухъура ваІде, мидаа лаъ луьздуър адбишик кини диъи уьлуьмеклаа хабар викисма. Йинчид ПагъІчаалтыгъ гьувгасдыбыр.

ГьIасара гьыгьид ихтилат
Мысахъван на Ильясыхъван

²⁸ Ми чIелбыр гьухьудыыла хьуь мьед йыгь гьаадхIыри. ГьIаса, Петр ки хана, Янан ки, Якъуб ки, дугьIабыр кыле гьагас банаа лаIбчIура. ²⁹ Садахьурка, дугьIа гьагад джигиди, Гьанийды хьесым дегиш йишири, валгымаа гьаг нур игьидхьури. ³⁰ Джухъван ки кьIвар эдеми далгара каIчIури, Мыса на Ильяс, ³¹ хIалды нур гьана йидкьыр ад. Далгыри гьабыр Иерусалимди Гьание кьуле выгыр йигад.

³² Петр на гьанийихда хьудбыр идды некье ай, лаь киидхьуйне, гьабишис гьабгура Гьанийыы гьад Нур на бейде хад кьIвар эдеми. ³³ Тимбыр Гьанийды бейдаа хьIудис хьур ана, Петрара рухьура ГьIасада:

– МагьIалим, шудаь йыха йигь миди ес! Дыкьа йаI-ваI хьиб чадыр сывхIыси: Са Вас, са Мысас, са Ильясыс.

³⁴ Гьанийис джу шивди рухьуд хабар адиший. Гьа бегьем йикисмаа асый йидкьыр, джуды ахIан гьабишыы сивере. МутагьIлимешис, асыйехьде гидхьур, гичI вырыхIыре. ³⁵ Амма асыйяа гьагь сесед ун руьура. рухьуд: «Ми Изды Дух йигь, Изды Векил. Гьанийихда хьадацв!»

³⁶ Сес гихьиивхьийне, ГьIаса са выдж йигий гимарад. МутагьIлимеше джваIршис гьагудиклаа гьалысна ихтилат джыгьыр, сир ухIури.

ГьIаса на едед хьыных

³⁷ Джыбра хьуд йыгьа, гьабыр банаала саь хьидьиди, ГьIасад рыкьIа са гьIараасат вуруьура.

³⁸ Садахьурка кIабалаклаа сыние лал ваьара:

– МагьIалим, вахьде миннет вигь, гакь изды духарыхда! Гьа захда ад са йигь! ³⁹ Гьанийик цIырбыр каIбчIура: садахьурка гьа лал ваьара силхьере, иблисере гьанийклаа джазба кеьйере, ггаIлдаа рухь хеьйере, сихьджигьыр, зулум ваьара. ⁴⁰ За выды мутагьIлимешихьде ки миннет выгьыри, гьабишдаа куьмег йиширдиш.

⁴¹ – Гьай инаамиш джудгьIуд не чIири дишир ад илсанар! Шудаь гьала Зы ваIхъван хьикисдихь? Шудаь За ваI гьетIин лазим и? Гьака выды дух!

⁴² Хьыных бейде йиркьыйне, иблисере ми лука гьыгьыри, джазба кеьйир. Амма ГьIасара секин хьывыгьыр иблис, хьыгьыр хьыных, дидды хыле хьывылцIара. ⁴³ Сиенебишис Йинчид яхIаа гьIаламат руьура.

ГьIасад чIилмыд натьидже

Сиенебишис ГьIасара гьагьады тааджиб руьудди, Гьание рухьура мутагьIлимешде:

⁴⁴ – Хьадацур, За гьухьудбыйды йикIыы хакьаь! Илсанашды Дух илсанашды хыле хьывыси.

⁴⁵ Амма гьабишис гьацIаардиший, шивди Гьание рухьуд, чIилмыд натьидже гьабишыыла дагул вигий. Гьабыр гедьлкъаардиш, гичIинире худкас ки руьурдиш.

⁴⁶ МутагьIлимешды гьIаджет руьура, джваIршиклаа выш кьухьа йигьиди. ⁴⁷ ГьIасара, гьабише шыв фикир

вааарди гьацлара, лешур хыных, джуды бейдаа лъаузаара. ⁴⁸ Хъели рухура гьабишде:

– Гьал ми хыных Зы бадаана
 гьАсаба гьыгырди,
 Гъание Зы гьАсаба гьаара,
 Гьал Зы гьАсаба гьыгырди,
 Гъание Зы Сигьд ки гьАсаба гьааси.
 ВаКлаа кьыгыдыбыйды ки кьуха и.

⁴⁹ Гьа гедеэне Янана рухура ГьАсада:

– МагьАлим, ес са эдеми гьагури, гъание Выды дур хакьыр иблисмар йихьилгара ай. Амма е гъанийис къадагъа лихьири, гьа ехьван руьуд дишдыыла.

⁵⁰ – Къадагъабыр лимерихь. ВаХьван багысе адишдыбыйды ваХьван йиьидаа и, – джываб хьывылцлара ГьАсара.

Самаритянаше ГьАса къабыл гьыгырдиш

⁵¹ ГьАсад хАле лерьэсды вахт ливиркьара адыыла, Гъанийис Иерусалимди руьус йигара руьура. ⁵² Гъание Джуды векилер хура гине сидиргара. Тимбыр дуруьура самаритянашды мукьА, Гъанийис лазимды-герекды гьАзыр гьаас хур. ⁵³ Амма ГьАса гьади къабыл гьааардиш. Гьа Иерусалимди йиьине ад гьабгудыыла. ⁵⁴ Гъанийды мутагьЛимеше Якъуба на Янана, гьааса йиьид гьагуйне, рухура:

– Илагьы, йиганахьун Вас, е «хАлаа цАй йийир гьабыр тарг даь» гьухьусиме?

⁵⁵ Амма ГьАсара, хьуь сукур, вылцлаардиш гьааса гьаас. ⁵⁶ Гьа гедеэне гьабыр мадды мукьА дуруьура.

«Кьул кивхьисды джыгаа адиш!»

⁵⁷ Гьабыр рыкьА ана, са эдемиере рухура ГьАсада:

– Зы вахдахуна Ва гьили хурди йыкьас гьАзыр и. – ⁵⁸ Сикешихда кьАчИбыр а, шурукмашихда – аКваЛбыр, Илсанашды Духарыхда кьул кивхьисды джыгаа адиш, – джываб хьывылцлара ГьАсара.

Хьуь лакьадиш!

⁵⁹ Маннийде хьуйне ГьАсара рухура:

– Йыкьа Захда хуна.

– Гьай Илагьы, ихтияр ви суьхьде за хала хьыхьыр, дид кихьиси, – джываб вылцлара тиние.

⁶⁰ Майитбыр майитмыра кихьий. Ва Йинчид Пагычаалыгьаклаа хабар вияь, – рухура гъанийде ГьАсара.

⁶¹ Мадды эдемиере рухура Гъанийде:

– Иесси, зы вахта хуна йыкьаси. Амма ихтияр ви, зы суьхьде хала абишихьван гьахьагуси.

⁶² – ГьахАдед хыл хакьыр, хьуь лакьадбыйды Йинчид Пагычаалыгьас бакара йикисдиш, – джываб вылцлара ГьАсара.

«Еш бала и, ладжбарар адиш»

10 Хъели Гъание ягьмиш дыгыр маа йийцЫр на кьВаИр шагьрт, кьЮ-кьЮне сидилгара гьабыр сиене шегьерма на мукьАма, джуды улихьде, Выдж руьус гьилыы гьадухьунды джигима. ² Гъание рухура гьабишде:

– Еш бала и, ладжбарар адиш.

Бес гыхьяъ ешилды Иессиеде,

Ешиле маа ладжбарар сыхидгыхь!

³Дырых! Гадакъ. За ваI гелер ублешды нехирдик кал сидиргара а. ⁴ЛаIмаIбуш я кудкун, я хваб, я гылыдыбыр, я гылысна салам рыкъIа мылвыщI. ⁵Гьалды-га хала дыхьыйне, суьхьде йихьяъ: «Ассаламу гьIалейкум!» ⁶Нагагь гьади салам выс лейихды эдеми анахьун, выхьды салам гьанийхьван абгаси, диш – хьувургьур, ваIхIде хьивикьаси. ⁷Гьа хала сыкъIаI, уле, рагь, гьабишихда шыв ади ки. Гьис хьуйне, ладжбарас кире вын лазим и. Халаа хала мадугьI. ⁸Нагагь ваI гьилды-га шегьерди йидкьыр анахьун, гьади ваI къабыл дыгьыр анахьун, уле ваIс выдбыйды, ⁹хьадаъ гьабишды гьIузир кидбыр, гыхьяъ: «Йинчид ПагьIчаалыгь бейде виъи!» ¹⁰Нагагь ваI йидкьыр шегьерди, гьади ваI къабыл джыдыгьыхьвна, гьадид шееримаа хьуь дырых, рухьура: ¹¹«Выхьды шегьердаа ихьды гьилабак киджидхьыд руг ки кине ваIде суда хьыгьыр хьывылщIара. Амма гьащI: Йинчид ПагьIчаалыгь бегеде виъи!» ¹²Рухьура ваIде, гьа Йыгьа Содомдис рагьIат йикиси ми шегьердыхьяъ!

¹³ Хаджалат вас, Хоразин!

Хаджалат вас, Вифсаида!

Тирди не Сидонди

Выхьды джигиди йишид калды

йиширий гьIаламатбыр

Гьабише мысьиди, батIалма на рыхьIа аIчIур,

ГьIумир кывырхIа ваъасий,

¹⁴ Гьадыыла Эхир-Кьияматас Тирес не Сидондис ваIхьIаъ рагьIат йикиси!

¹⁵ Ва ки, Капернаум, вы вирзед хьур фикир ваъарама?

Вы джегеллемди ывхIыси!

¹⁶ – ВаIхIде хьабщудбыйды Захда хьабщуд гьIасаб и,

ВаI гьIасаба джыдыгьыдбише Зы гьIасаба джаъадаана и.

Зы гьIасаба джаъание Аллагь гьIасаба джаъадаана и.

¹⁷ЙийщIыр на кьIваIр шагьрт хьуьдуьргьуьр хьIудире, шадна.

– Илагьы, – рухьура гьабише, – е Выды дур хакьыр биругь гьыгьыйне, иблисмар ки кине ес икьрар руъурай!

¹⁸– Зас гьагур ай, Иблис XIалая цIай рапыд кал саъ либхьур ай, – рухьура ГьIасара. – ¹⁹Гьагварама За ваIде выр а яхI ггарашыы на акьрабмыы мыкI сывхIыйнеки, душманашихьван ара йыдхIыйнеки – гьидирене ваIс зарар джывысды. ²⁰Амма ваI иблисмар ваIс икьрар руъура хьур шад мадугьI, выхьды дурубыр хIалик кихьир а хьур шад диш.

²¹Гьааса гьухьур мадана Илагьиед РухI аIчIури ГьIасад ЙикIе. Гьание рухьура:

– Дид, хIалды на чIирид Иесси!

Гьакьаллыдбишыыла дагулды

Ва кьул кьухьваIлик кидишдыбишис не

кIаъдыбишис ачых гьыгьыдыхьяъ

Вас аферин!

Ий, Дид, гьаасад виъий выды йыхды ихтияр!

²² Изды Диде сиенедид ихтияр Зада выр а,

Гьалысна гьацIаардиш Дид, духарыыла гьайри,

Са ки Духара ачых гъаьадбишыыла гъайри.

²³ Хъели, ругъур мутагълимешихда. Гъасара са гъабишде рухъура:

– Шадамерд йишин лазим и улабыр, ваӀс гъагудбыйды гъагуйне.

²⁴ Инамиш диш Заа, балад пайгъампарашис не пагъӀчаагъашис ваӀс гъагудбыйды гъагур йигара ай, йидж гъагурдиш,
ваӀс ун адбыйдыдид ун йишир йигара ай,
йидж ун хъӀыхъырдиш.

Йихды самаритяныкляады ихтилат

²⁵ Ай гъади са Диндид магъАлим, гъание Гъасад амзыр гъаьас хъур, рухъура Гъанийде, лаь лузур:

– МагъАлим, за шыв гыгъыр йигара, таабатаа йыкъамаь ешемиш йикис агын бадаана?

²⁶ – Шыв киниьги гъадиклаа Диндид Дахъвтарак? – хулкара гъанийдаа Гъасара. – Шыв кыле гъаьара ва гъадаа?

²⁷ – «Хъыгара йиш йикӀидаана выды Илагъи, сиене джандаа, сиене кьууветехъван, сиене выды фикирмыхъван». Са ки «выды бейде хад хъыгара йиш вас вы кал», – рухъура тиние.

²⁸ – Ва дуьзене джываб хъывыри, – рухъура Гъасара. – Гъааса гъаь – вы мыс-га ешемиш йикиси.

²⁹ Тиние хъуйне, выдж Гъасад улихъде темиз хъаьас хъур, хулкара Гъасадаа:

– Изды бейде хад выши?

³⁰ Гъасара джываб рухъура:

– Йиьина ай эдеми Иерусалимдаа Иерихонди, хъели ылхӀаре гъа хъачахашды хыле. Мибише гъа

етир, хадбыр ки хӀаашур, хъӀудире, йикьисды гъӀаляа гъана ми гетыр. ³¹ Гъааса руьура, гъеми рыкъӀаа хъуь йиьина ай дибир, амма ми гъариб гъагур, рыкъӀыд ти суруу гаагъуре. ³² Гъааса гъаьара левите ки: гъа джигиди лийкъыр, яраллы гъагур, ти суруу аГъӀабчӀура. ³³ Самаритянара, хъуйне, гъа рыкъӀа ад, бегеде йыхъыр, гъагур, гъӀаюхъ гъаьара, ³⁴ уула хъура руьура тинийды, йыхӀынбыр темиз гыгъыр чыхырахъван, гъаммыс хӀаред йыхӀыр, йитӀе гъаьара. Хъели джуды къатираа лагъур, гыргара мийманханади. Гъади ки гъанийды айлуьг гъаьара, инсаф выгъыр. ³⁵ Джыбра хъуд йыгъа, выдж хъӀугъӀуди, вылцӀара гъание мийманханыдид иессиеле кьӀваб манут, рухъура: «Дерде ийиь гъанийды, нагагъ ва миммыхъаь баладбыр хардж гыгъыхъвна, хъиьиди за вада хъывыси».

³⁶ Хъибнийиклаа гъилды руьура, выды чӀилмыхъван, хъачахаше йыгъ йыгынийис бейде?

³⁷ – РагъӀим выгъыдбыйды, – рухъура тиние.

– Рых, ва ки гъааса гъаь, – рухъура Гъасара.

Гъаса Марфахда на Майрамыхда йыхъыр а

³⁸ РыкъӀа аХъӀачӀур, Гъаса мутагълимер ки хъуна руьура са мукъӀа.

³⁹ Гъади Гъа джуды хала сес ваьара са «Марфа» хъур хъыдыние. Гъанийихда ай «Майрам» хъур риши. Гъа, Гъасад гъилябада суркъур, хъарабцура ай Гъанийды чӀилмыхда. ⁴⁰ Марфа хъуйне, улесды-рагъасды гъӀазыр гъаьара, телесых риьий. Гъание бегеде йиркъыр, рухъура:

– Гъай Иесси, вас ришире сиене гвалахбыр заа лийир ад гъабгурдишме? Гъанийде зас куьмег гъаь хьур гъис джурухьуд?

⁴¹ – Гъай Марфа, гъай Марфа, – рухьура гъанийде Гъасара, – вы баладмыд дерде а, аа суджуркьур, ⁴²амма лазимды са кар йиъи. Майрама гъа ара кидбыйды кар кеэтир а, гъа гьалдаана гъанийдаа хлаашус йикисдиш.

Гъасара шагьрташис дугъла хлар гъаъара

11 Са хылис Гъасара гъилиъди дугълабыр гъаъара ай, гъа бегьем йишийне, сабыйды шагьртара рухьура Гъанийде:

– Илагъи, ес дугълабыр гъаъасды кал хлар гъаь. ЯхIйе-пайгьампарара джудыбыр хлар дыгьыд шиви.

²Гъасара рухьура гъабишде:

– Дугъла гъаъади мисе гыхъяъ:

Дид!

Выды дур дуьнйады идхъуй!

Выды ПагъIчаалыгъ выкыхъ!

³ Ес гълар йыгъа ризкъ вияъ.

⁴ Ес гунаабыр багъыш гъаь,

Гъис хъуйне, е ки ес писвалды выгьыдбишис багъыш гъаъара.

Ихьды амзырбыр маъ.

⁵Гъасара рухьура гъабишде:

– ВаIклаа сабыйнийихда хыди ай-га, вы выше йиркьыр гъанийихда, рухьура: «Хыди, зада бырджере хьиб хьыв вияъ. ⁶Захда гьемиссагъIат рыкъIаады хыди йиркьыр а, захда гъанийис

кывысды шешин адиш». ⁷Гъание вада араа гъаь гъухьус кар име: «Зы сатаъ! Рак удхур а, хынимер садхыр а, зы ки месихьде гаIчIур а. Задаа лаъ лузас вас хьыв вын бадаана йикисдиш?» ⁸Дуьзене рухьура За ваIде, гъа хьываIлаа лузур ваIс хьыв джывыхьнаки, ваI хьIахьIджаIаIчIухьна, гъа чара джившир, лузур, ваIс шивди йигад выси.

⁹ – За рухьура ваIде:

ягъIаIгъ – ваIс выси,

дуьгъуьргъе – агаси,

тIакъ-тIакъ ваъ – ваIс аъаси,

¹⁰ Гълар ягъIаднийис вылцIара, ахтармиш гъаъадбишис алгара, ригихда йидкьыдбишис аъара

¹¹Йикисиме выхьды арыди дид, духара балугъ вагъIыйне, балгуд ериндире ггар вылцIад? ¹²Я ки, духара гъылыгъ вагъIыйне, акъраб высды? ¹³Нагагъ ваIс, сертды илсанашис, гъаIанахъун выхьды веледмашис йыхды выс, ХIале Ад Диде ки выси Илагъиед РухI ягъIадбишис!

Гъаса на ГъIазаазул

¹⁴Гъасара йивилгара ай иблис, гъа лал даъад иблис виъий, – хъели, иблис игъивийне, лалды гьалгыри. Илсанашды кIабалас гъIаламат руъура.

¹⁵Са-садбише рухьура:

– Гъа ГъIазаазул виъи, сиене иблисмыд кьухьды. Гъадире йиъи Гъанийис выр ад иблисмар йихъигасды гудж!

¹⁶Маддыбише хъуйне, Гъанийды амзырбыр гъаъас хьур, ягъIаре Гъанийдаа ХIалаады лышанбыр.

¹⁷Амма ГьАсара гьабишды фикирмыклаа хабар ана, рухьура:

– Йиггад ПагыЧаалыгъ, нагагъ арабий къал викисды вишихьвна, сивере, хал ки, къал анахьун, лубкура.

¹⁸Иблис ки, видж джихьван дагыВие ад гедезне, бес гьадид пагыЧаалыгъ гебгасиме?

ВаI рухьура, За ГьАзаазулад гуджехьван иблисмар йилгара. ¹⁹За иблисмар ГьАзаазулад гуджехьван йилганахьун, бес выхьды халкъдид илсанаше гьидихьван йилгара? Гьабише выгыхь выхьды диван! ²⁰Нагагъ гуьре, За Йинчид гуджехьван йилганахьун иблисмар, гьа рухьуд чIел виьи – Йинчид ПагыЧаалыгъ вахIде йибкьыр а. ²¹Нагагъ джуды халды къаривыл гьаад эдеми гуджли не ярах хад йиьинехьун, гьанийды эменнахI, миче, сагьна гедгаси. ²²Амма нагагъ сыхIыхьвна гьанийыы джухьаь гуджлид, гьание ми етеси, тиние хIаашуси джу умуд выгыр ад ярах, хьели гьIырч гвал ваьаси.

²³Захда хьудишды Изды ута узур а.

Захьван ягьмиш джаьание, кабгьура а.

²⁴Иблис эдемиед джандаа гьаь хьибкьыйне, гьа хьед адишды къума вугьургьара, джус къул кывхIысды ер гьувургара. Хьели, ыджывгыр, рухьура джу джуда: «Изды куьйнед хала хьIувгьIус-гва».

²⁵Хьибкьыйне, куьйнед хал темизене не хьадхьыр ахьылгара. ²⁶Гьа гедезне гьадире, выхьыр, вихире джухьван йывыб джухьаь ки писды иблис. Йидкьыр, гьабыр миди маа субкьура. Эхирки ти эдемиес адыхьаь ки пис руьура.

²⁷ГьАсара гьааса рухьуди, илсанашды йыкьIаа хьуь са хьыдыние лал ваьара: – Бахтлы риьи Вы ухьне ухIуд не Вас тIитI кывыд!

²⁸– Маабыйды бахтлы йиьи Аллагдад чIилды ун убра ад на гьадыхда хьабцуд! – джываб хьывылцIара ГьАсара.

Лышан

²⁹ГьАсарад аа-уу илсанар баладире бала ягьмиш дуруьура ай. Гьание рухьура гьабишде:

– Шудаь чIири виьи аала лаь виьина ад къафла!

Лышан ягьIаре а, ³⁰Амма гьабишис са лышан ки адиш, Иона лышанаала гьайри.

Шууна Ионаклаа лышан йиширди Ниневияди ешемиш дуруьудбишис,
гьааса йиьи илсанашды Дух
гьамыгьды къафлыдис.

³¹Виригъ лывхад суруулад хьыдылды-пагыЧаа
лурзаси диван ваьади
ми къафлыдид илсанашихьван,
гьабыр нагьакъ даьара:
гьис хьуйне, гьа дуьнйадид ти суруула
йиркьыр а

Силийманды гьакьалдыхда хьарацус.
Миди, хьуйне, Силийманыхьаь балад а!

³²Ниневияшурьер луьздеси
Эхир-Кьияматад йыгьа
ми тайхьвадыхьан, гьа нагьакъ ваьара:
гьабыр гунуумыдаа хьуь луьхьуьздири,
Ионад ихтилатахда хьадацур.
Миди Ионахьаь Эккед а!

- ³³ Гьална ливилхьеэрдиш лувкIва выгыд
 шийтIаный
 гьаджагвад джигиди, я дыкIыехьде
 гивилхьеэрдиш.
 Ваъ, гьа ирахьваа ливилхьере,
 гьараа аъ йидкьыдбишис йаIкв гьагун бадаана!
- ³⁴ Улабыр – илсанад йаIкв йиъи.
 Улабыр сагъ йиъинехъун, эдемиеде йаIкв ад
 гьIасаб йиъи,
 улабыр чIири йишир анахъун, эдеми
 мычIахьваIле а.
- ³⁵ Иди макъыет йиш выды улабад йаIкв
 леджешун бадаана
- ³⁶ Нагагъ выды джанде йаIкв анахъун, мычIахъды
 шешин адишнехъун,
 ваклаа нур кеэреэдхьваси,
 вак шийтIаныед йаIкв кид кал.

***ГьIасара фарисейшыгы не Диндид магьIалимешыгы
 тахсир лиере***

³⁷ ГьIаса гьалгыр бегьем йишийне, са фарисейере
 сес ваъара Гьа джуды хала, гьанкьуудыбыр гьаъас.
 ГьIаса йыхьыр хала, субкьура устIулахда. ³⁸ Фарисейес
 гьIаламат руъура. ГьIаса тIагьарат джыгыр,
 устIулахда сукьур ана гьагуйне. ³⁹ Амма Илагьiere
 рухьура минийде:

– Гьеми ваI, фарисейер, гьара суруула выхьды
 кIукIуйбыр на дыкIыйбыр темиз гьаъанахъунки,
 ара суруула ваI йикI чIиридбыр на кьанихдыбыр
 диъи. ⁴⁰ Лулумар! Бес гьарасур гьыгыние дишме
 арасур гьыгыр ад? ⁴¹ КIукIуйма на дыкIыйма адбыр

- сыйкьIа гьаъ касибешыы – выхьды арасур ки
 гьарасур ки темиз йишидаа и!
- ⁴² Хаджалат ваIс, фарисейер!
 ваI вылцIара йицIыбхьусды пай шыдкьыыла,
 рукьIуула, мадды укьуула,
 амма дуъзвалды на Йинчид хьыгынвалды
 йикIыы гьамаадиш!
 Йидж гьабыр гьыгыр йигара, мадды сиене ки
 йикIыыла удха джыгыр!
- ⁴³ Хаджалат ваIс, фарисейер!
 ВаIс синагогама араахьура сыкьIыс йигад и,
 ваIс гьIурмитдихьван салам выр йигара
 гимима.
- ⁴⁴ Хаджалат ваIс!
 ВаI сьл гьадишды сырбыр гьIасаб диъи:
 илсанар, хабар ки адишне,
 уула хьуъ дирхьара а.
- ⁴⁵ Гьа гедееэне сабыйды Диндид магьIалимере
 рухьура ГьIасада:
 – МагьIалим, ми чIилмыра Ва ихьды хатир
 адгаъара!
- ⁴⁶ ГьIасара рухьура:
 – ВаIс ки хаджалат, Диндид магьIалимер!
 ВаI илсанашыы лаъ кеэпIес дживикисды бар
 ливилхьере.
 Амма ваI тIили тIилиек кивилкьаардиш
 гьабишис куьмег бадаана!
- ⁴⁷ Хаджалат ваIс!
 ВаI пайгьампарашды сырымыы сьлбыр
 лилхьере,
 амма гьабыр йыдхIыд выхьды дидабар диъи!

- 48 Гьадире рухьура, ваI выхьды дидабашды
гвалахбыр гьакь гьаъара хьур:
гьабише йыдылхIарей пайгьампарар,
ваI пайгьампарашис сылбыр килхьере.
- 49 Гьадыыла йиъи Йинчид гьакьалдире рухьуд:
«За сидигаси пайгьампарар на векилер,
сабийдыбыр йыдхIыси гьабише, тимбишихда
хьидхьуси.
- 50 Хьели За гьабишдаа сиене пайгьампаращды
кьан хьIагьIаси,
Дуьнйа халкь выгыдыыла хьуъды:
51 Авельды кьанахъаъды, Захариед кьанахъаъды,
садакьабыр лирхьед кьабад на уджуудид
арыди йыхIыд».
- Йиъи, рухьура За ваIде:
мибыйды куьлфитдис сиенемыхъаъ хьывыси!
- 52 Хаджалат ваIс, Диндид магьIалимер!
ВаI гьацIынид ачар выхьды джибе ихьири,
Я ваI аь аIчIурдиш, я аIчIус йигад
аь сигырдиш.
- 53 Гьааса ки гьухьур, ГьIаса хьIаархIыри. ХьIал
либкьыр Гьанийыыла. Гьадыыла хьуъ фарисейер
не Диндид магьIалимер, кине-кине худкунбыр
гьаъара каIчури, Гьанийдаа чIел хиибхьур,
54 бейабыр гьаъас руьуд хьур.

Гьидыыла гичI хьивкьасди

12 Гьа арыди ягьмиш дуруьура илсанар
гьагьзырмышьван, кIабала сыние са йикьире
ай. ГьIаса суьхьде джуды мутагьIлимешихьван
гьалгара:

- Фарисейешды тIылымыыла агьIдиет диш,
десмалчиваIлиыла!
- 2 Са дагулды адиш
Ашгара джикисды.
са сир адиш,
гьаъ лиджидхьусды.
- 3 ВаI мычIахьваIле гьухьудбыйды
йыгьад йаIкваI гьаъ лидхьуси,
ваI архьийинды джигиди выгьыд хьуш-хьуш
хылымырмыыла лал ваъаси.
- 4 Рухьура а ваIде, хьдиймар,
беден йикье гьаъас руьунийыыла гимийичI,
хьели гьанийдаа шыв-га хъаъас йичIесдиш.
- 5 За гьагваъаси, гьалыыла гичI выгьыр
йигаарди:
йикье гьыгьыр, джегьеллемди сидигас
руьуднийыыла гичI ваъ.
Рухьура ваIде, гьалыыла гичI ваъасди!
- 6 Бес хьуб ишкIил кьIунды чат кепекес дишме
масак вылцIад?
Амма Йинчис гьаммыклаа секки йикIыыла
убхур адиш.
- 7 Выхьды хьуйне кьулуу гьадухьунды чIарбыр ки
кыыле гьыгьыр а.
ГичI мываъ! ВаI сиене ишкIилмышъаъ
багьа диъи!
- 8 За рухьура ваIде:
Зы сиене илсанашды улихьде ачыхана
агьмиш гьаъадбыйды
малаикмыд улихьде Илсанашды Духара ки
агьмиш гьаъаси.

- ⁹ Гьал Зы агъмиш джыгырды илсанашды
улихьде,
гьабыйды Аллагьад малаикмашды улихьде
Илсанашды Духара ки
агъмиш гьаьасдиш.
- ¹⁰ Гьал-га Илсанашды Духарыхда
фитне выгыхьвна,
гьанийс багъыш йикиси,
амма гьалга Илагъиед РухIуклаа
иянатбыр гыгыхьвна,
гьанийс багъыш адиш.
- ¹¹ ВаI хьура гедир синагогама, кьухьдыбишихда
на яхI адбишихда йидкыйне,
Фикир мываь, ваI шыв гьаьасди не
шыв гьухьусди.
- ¹² Илагъиед РухIдире гьухьуси ваIде
шыв гьаьасди.

Камды варлыкляады ихтилат

¹³ Илсанашды кIабалаклаа сыние рухьура ГьIасада:
— МагьIалим, гьихьяь-мын изды шуда, захьван
дидыыла хьуь гедгыд мал гвал гьаь хьур!

¹⁴ — Убур хьацв! Гьал йиьи Зас ихтияр выр ад
выхьды диван ваьас, выхьды хьIал-багьIсбыр арыди
хьыгас? — джываб вылцIара ГьIасара. — ¹⁵ Гадакь,
невсаала агьIдиет диш — илсанашды гьIумир
ад-ахьынваIлиылаа асыллы диш, гьанийхда сиене
кар анахьунки, — рухьура ГьIасара илсанашде. —
Къаних мадугьI!

¹⁶ Хьели Гьание илсанашис мисед ихтилат
гьаьара:

¹⁷ — Са девлетлиед хуйима йыхды еш руьура.
«Гьамыгь шыв гьаьасдихь? — рухьура девлетлиере. —
Захда еш сихьисды ер адиш». ¹⁸ Гьа гедее не гьание
рухьура: ¹⁹ «Гьамыгь за сиене изды мыхIыдбыр на
гьIанды халбыр лука хьыгыр, кьухьдыбыр
сихьихьиси, хьели сиене магьIсил гьамма сихьиси.
Хьели „гьамыгь захда ад девлет балад сыдырма
гьивкьаси зас“ хьур, „уле, рагь, лука, гьIумир
сивига“ рухьура сукьуси».

²⁰ Амма Йинчире гьанийде рухьура: «Лулум!
ГьIанахIан выды ил лешус дыкьаси. Гьалыс адгаси
ва хихьыбыр?»

²¹ Гьааса йикиси сиене девлет джвер бадаана
хивилхьедбишис, Аллагь бадаана хидживхьир.

Йинчыы инаамииш диш!

²² Джуды шагьрташде ГьIасара рухьура:
— Гьадыыла йиьи За ваIде рухьуд:
ваIс «ешемиш дикис улесды на валыг
йигара» хьур дерде мадугьI.

²³ ГьIумир ухьнихьяь хьура виьи,
беден валгыхьяь багьа йиьи.

²⁴ Гадакь хьIадешихда:
Я езеэртиш, я еш гьаьаардиш,
адиш гьаммыхда я мыхIыдбыр,
я гьIанды халбыр,
Амма Йинчире гьаммыс кывылцIара а.

ВаI шуркумашыхьяь багьа диьи!
²⁵ Гьалдаа и ваIклаа, шудаь чалыш диширдики,
джуды гьIуьмир са сагьIатаа ки
хIуляхIа ваьас йикисды?

- 26 Йидж гьадухъун цIамды кар ки
ваIдаа ладжаIбчIуди,
Маддымыд дерде аIчIур шиви гьаъасды?
- 27 Гадакъ, шууна лилкъара ади бычIбыр:
гьаммыра я ылхIаардиш, я тIулкаардиш.
Амма рухъура ваIде, Силиймандаа,
шудаа ад-ахъыд йиширдики,
йиггад бычIире кал валыг лаъас руъурдиш.
- 28 Майданаа гьад бычIыы, гьиигъа ад,
быгаа лахак кихъисды,
Йинчире гьааса лаъанахъун,
ваIа ки лаъаси, гьай инаамиш джудгъIудбыр!
- 29 Хумалук ваI ваIдаа, шыв улесди, шыв рагъасди,
гьадид дерде ки амадугъI.
- 30 Гьа ми дуьнIадид сиене кафирешды
фикир виъи.
Амма выхъды Дидис гьацIара,
ваIс гьа сиене лазимды.
- 31 Са кардид дерде эдиъ –
Гьанийды ПагъIчаалыгъад,
мадды сиене Гьание Джугъадиде ара хихъир
выси.
- 32 ГимийичI, гьай кIыгъды нехир!
Йинчид васи гьа виъи – ваIс ПагъIчаалыгъ
пешкеш ваъасды.
- 33 Масак вияъ ваIхIде ад-ахъыд,
куъмег гьаъ касибешис,
ваI ваIс ладжаабтIуд кудкунбыр гьаъ,
хIале ладжваалтIвад девлет хивихъ, –
гьили я сырыхчи лийкъаардиш,
я йисирире улеърдиш.

- 34 Гьис хуйне, гьили выхъды девлет ади,
гьади выхъды йикI ки йикиси.
- 35 Мыс-га гьIазырана сыкъIа:
выхъды валгыма чIил ки ибтIир а,
выхъды пIинтIийбыр ки ликIур а.

Гьил уьзенге йишиш!

- 36 Даватаклаа хъикъасды иесси гуъзет гьаъадбыр
кал дикихъ ваI: гьание рак йыхIыр мадана аъасна.
- 37 Бахтлыер диъи къулар, нагагъ гьабыр хъиркъыд
иессиеле мыс-га саджадхыр адылганахъун. Дуъзене
рухъура ваIде, гьание джу валыг лыгъыр, улесды
цухърудыды сихъир, гьабыр улес аа садгъуси.
- 38 Бахтлыер диъи гьабыр, нагагъ гьанийде садхыр
адждылганахъун, гьилды сагъIатаа выдж хъиркъырдики:
выше ма йыгъа.
- 39 ГьацIара йиш, халды иессиес гьацIарайди, мыс
сырыхчи йыкъасди, гьание сырыхчи хала аIчIус
джикисне гьаъасий. 40 Мыс-га гьIазырана сыдкъIаI:
илсанашды Дух ваI гуъзет джаъад гедезне хъикъаси.

Къийимды на къийимсызды къул

- 41 – Илагъи, ва гьа ихтилат са е бадаана гьаъад
име, дишди сиенебыр бадаана? – хулкара гьанийдаа
Петрара.
- 42 ГьIасара рухъура:
– ВаI гьакъаллы, умуд ваъасды эдеми гьIасаб
дикий, сиене къулашды къухъдына садгъус йикисды
иессиеледаа, лазимды вахтинди гьахъун-гьара гьаъ
выс умуд ваъас йикисды. 43 Бахтлы йиъи къул,
иессиеле, хъиркъыйне, гвалахак кине ахъылгад.

⁴⁴ Дуъзене ваде рухъура, гъание гъаасанийды хылихъде сиене джуды миче, джуды ад-ахъыд выси.
⁴⁵ Нагагъ гуьре кьулара гъухъухъна йикIиклаана: «Гъамыгъ кIыбди хъикъасдиш иесси», – кьулар на къаривышер детере каIчIухъна, улере, рагъара, гьулхъара йишихъвна, ⁴⁶ гъа кьулад иесси хъикъаси джу елли гуьзет джабад гедеэне, джу фикир джавабад сагъIатаа. Хъели, йетир кьул, иесси елли умуд гъадишнийхъван кал гьалгаси.

⁴⁷ Иессиед васи вацIара, гъа кьуле дживгади – ятал агаси. ⁴⁸ Нагагъ кьулас джавацIанахъун васи, гъадыла гъание ятал агасды гвалах выгыхъвна, гъанийс ятал цIам йикиси.

Гъалыс бала выр ади, гъанийдаа бала худкаси,
 гъалыс бала умуд гъади, гъанийдаа бала
 ягъIаси.

ГъIасара илсанахъды арыди джуравалды ваъара

- ⁴⁹ ЦIай хана йиркыд и Зы накъуды,
 шудаъ Зас гъа ликIур йигара!
⁵⁰ Тагъаратахъван темиз йишин лазим и Зы,
 ул гивхъир а За гъа кьуле йидкынихда!
 ВаIс Зы дуьнIадис эслагъIвалды хана
 йиркыд ад калагуриме?
⁵¹ Ваъ, – рухъура За. – Джуравалды!
⁵² Мидыла хъуъ, хала хъур анахъун,
 гъабыр джура дикиси:
 хъибыр са суруу, кьIвар са суруу дикиси,
 мибыр тимбишихъван ута уздеси.
⁵³ Дид духарыхъван гьелесдиш,
 дух дидыхъван гьелесдиш,

нин рышехъван гьелесдиш,
 гаIнин сусухъван гьелесдиш,
 сус гаIниныхъван гьелесдиш.

Мизан

⁵⁴ Элдиде рухъура ГъIасара:

– ВаIс виригъ хIуувгъIуд суруула гыбыл йидкыд гъагъухъна, ваI гъади мадана йихъяъ «гъугъаси» хъур, гъааса руъура. ⁵⁵ Арандаабый хыбыл либхъуйне, ваI гъихъяъ «сиггаси», гъааса йикиси. ⁵⁶ Десмалчиер! ЧIирыхда на хIалыхда гадкъара, ваIдаа шууды гъаваа викиди гъухъус руъуд, шууды мизан йибкыд ади мегем ваI гедыркъаардишме? ⁵⁷ ВаIдаа ваIс шыв йыха иди кеэтIес руъурдишме? ⁵⁸ Месела, вак бырдж кид бырджехъанара вы диван ваъас хъIыджыркыхъвна, ва сиене лягъIуд гвалах выгыр йигара, гъанийхъван рыкъIа гъехълебесне, дишди гъание вы гыргаси диванханыди. Гъадаа вы дустах гъаъаси. ⁵⁹ Дуъзене рухъура, гъадаа гъаъ вадаа са шийи кимабадухъунды гемаа хъикъас йикисдиш.

«Йешайиш дегиш джыгыхъна, дыкыркъаси!»

13 Ми гедеэне, йидкыд, ГъIасас ихтилат гъаъара галилеяшурыйшииклаа, – гъабыр Пылата дыркъа дыгыр а Илагъиед хала, тимбише садакъабыр вылцIад вахтинди. ² ГъIасара дживаб вылцIара:

– ВаIс гъа галилеяшурыер мадды сиене галилеяшурыйшихъаъ гунаабыр бала кидбыр каладгуриме? ³ Диш, рухъура ваIде! Амма ваI ки выхъды гъIуьмир дегиш джывыгыхъвна, ваI ки гъабыр кал дыкыркъаси! Дишди ти цIымыер,

Силоамди тУунтУуй лувкур, гьадихьде гидхур, дыркьыд? ⁴ВаІс гьабыр сиене Иерусалимди ешемиш дуруудбишихъаь нагъакъна гьадгуриме? ⁵Диш, рухура ваІде! Амма ваІ выхьды гьУмир дегиш дживыгъыхъна, сиенебыр гьабыр кал дыкьыркъаси!

⁶ГьІасара мисед ихтилат гьаъара:

Са эдемиед тЫмлад багъди кини виъий инджиред хук. Ми йиркьыр багъди, гьа хукаала емишбыр ахтармиш гьаъара кагъІуре, амма алгаардиш. ⁷Гьа гедэне рухура миние тЫмлымыд багъманчиеде: «Хьыбыд сен и зы миди руура, емишбыр ахтармиш гьаъад ми хукаала, – садаки алгаардиш. КеэпІе ваъ! Гьидис гьадиде ер хывкъас вылцІад и?» ⁸Амма тиние рухура: «Гьай иесси, са сыда ки сахъабта. За гьа хІаабхъІва ки ваъаси, хьид ки хаъаси. ⁹Белки гьадире йыкъасда емиш выгыргад? Дишди хъели гьабтІуси».

ГьІасара кишды йыгъа цІырбыр йиргара

¹⁰ГьІасара кишды йыгъа сабыйды синагогади хІаар даъара ай. ¹¹Ай гьади са хьуртІуд хьыдылды. Гьанийдаа елли лаъ рикис руура адиший, – гьанийик цІырбыр каІчІур ай, гьаммыра цІымыйды сыда гьанийде дуъз хьирикис дживыр ай. ¹²Гьа гьаргуйне, ГьІасара джуды бейде сес выгыр, рухура: – «Вы эзреллаа азад риъи».

¹³Гьание минийы хыл гьІывхІа выгыри, ти ки гьади мадана дуъз хьиршир Йинчихьде шукур ваъара каргъІуре. ¹⁴Синагогадид кьухънийис хьІал

ливилкъара, ГьІасара гьа кишды йыгъа хьырыгыри хур. Гьание рухура халкъдиде:

– Гвалах ваъас ихтияр ад рыхьыд йыгъ а. Гьа йыгъырма дыкъа даваа ваъас, кишды йыгъа ваъ.

¹⁵Амма Илагьире рухура гьанийде:

– Десмалчиер! Кишды йыгъа ваІ гьІанние яц я йымаІл кеэпІур тЫнаклаа хьидыы гьиргаардишме? ¹⁶Гьанийис, Ибраим-пайгъампарад рышес, цІымыйды сыда иблис Сатана хур дур гьад кьухьды иблиседе сиртІур хад, ядлад йитІал кишды йыгъа сехъэъьес гьІайиб име?!

¹⁷Гьа чІилмыыла сиене Гьанийды душманашис рыхьІ руура. Сиене халкъ ки шад вуруура ГьІасара гьаъад гьІаламатмыы.

Аллагъад ПагъІчаалыгъ

¹⁸ГьІасара рухура:

– Гьидик кивикара Аллагъад ПагъІчаалыгъ?
Гьидыхъван За гьа ара хивхъисдихъ?

¹⁹Хьваам гьаъ: гьеми емишед йикІ йиъи,
гьа лешур эдемиере джуды быстана килхьере,
гьадиклаа вуруура хук,
шуркумаше гьадид гаІрима джвершис
аІкваІлбыр гьаъара.

²⁰Хъели рухура ГьІасара:
Гьидыхъван ара хивхъиси За
Аллагъад ПагъІчаалыгъ?

²¹Хьваам гьаъ: ми тЫба хад хамир йиъи,
гьа лешур хьыдыние хьибды хІурид рубыдик
кийере,
лилкъара сиене лызыд.

КьыцІды рак

²² ГьІаса шегьермаа на мукьІмаа хьуь йиыина ай, илсанар хІаар даъара. Гьа Иерусалимдыхдана йиыина ай. ²³ Са эдемиере хулкара Гьанийдаа: – Илагьы, яраб сагьІалдыбыр диъимихь гиидхьусды, азад дишир?

²⁴ ГьІасара гьабишде рухьура:

– КьыцІды ригимаа аь дуруьус чалыш диш,
гьис хьуйне, инаамиш диш,
баладбыр дуруьус чалыш дикиси,
амма йикисдиш.

²⁵ Аммане иесси лаъ лузур, рак гьигье хьыгьыйне
ВаІ гьаъ суруу хьадгаси, рак етере,
рухьура дикиси:

«Иесси, ачых гьаъ ес!»

Гьание хьуйне ваІс джываб выси:

«Зас гьацІаардиш, ваІ вышди,
гьилаадыбыр диъиди».

²⁶ Гьа гедэне ваІ гьухьуси:

«Е вахъван сытІаана улере, рагъара ай.
Ва хІаар даъара ай е дуьзенмы».

²⁷ Гьание ваІде гьухьуси:

«Зас гьацІаардиш, ваІ вышди,
гьилаадыбыр диъиди.

Рад диш, сиене писвалды ваъадбыр!»

²⁸ Хьели дешеси ваІ, сылаб рухІуре,
Ибрайим на, Исакъ на, Якьуб,
са ки мадды сиене пайгьампарар Йинчид

ПагьІчаалыгьаа гьадгуйне,
ваІ, хьуйне, йидигыр, гьаъна хьадгаси!

²⁹ Дыкьаси виригь лывхад суруула,
виригь хІуувгьІуд суруула,
Арандаа на кьузуйяа,
луьдкеси сывабад цухьрудыхда
Аллагьад ПагьІчаалыгьа.

³⁰ Гьа гедэне гьиигьа джыбра хьудбыр хьура
дикиси,
хьура гидбыр джыбра хьидхьуси.

**«Зы Изды рыкьІа ана
йыхьыр йигара!»**

³¹ Гьа вахтинди дуруьура са шумур иди фарисей,
– Вы мидаа хьыхьыр йигара, – рухьура гьабише. –
Хьырых, Иродыс Вы йикье гьаъас йигара а!

³² – Дырых, гьихьяъ гьа сикІирде, – джываб
вылцІара ГьІасара, – «За шийтІамашде хадбыр
хьадаъаси, гьІуьзир кидбишис даваа ваъаси гьиигьа
ки, быгаа ки. Хьыбыдхьусды йыгьа За Изды гвалах
бегьем ваъаси. ³³ Амма гьиигьа ки, быгаа ки,
хьалды йыгьа ки Зы Изды рыкьІа ана йыхьыр
йигара. Гьис хьуйне, пайгьампар Иерусалимди
дишне, мадды гьилига йыхІын неминкир виъи».

³⁴ Гьай Иерусалим! Гьай Иерусалим!

Пайгьампарар дыкьыркьа даъад на джухда
сидигьдбишыы кьат сийтед!

Шума Зас йигара ай

сиене выды халкь Изды аа-уу сытІа ваъас,
шуркура джиды джуьджуьймар кьанатахьде
ягьмиш гьаъад кал,

амма ваІс йигара йиширдиш!

³⁵ Гьамыгь выхьды Хал сийир а!

Ваде рухура: ваIс Зы таа ки
«Илагьиед дур хакьыр Йиинийс рухсат а»
рухумаа гьахьагусдиш!

Фарисейед хала

14 Сада кишды йыгьа ГьIаса руура гьанкьуудис са курдис гьацIад фарисейхда. Гьанийы ул гьана выгыр ай. ²ГьIасад кьаншара сукьури са хьед гаагьIуре ад эдеми. ³ГьIасара Диндид магьIалимешдаа на фарисейешдаа хулкара:

– Кишды йыгьа даваа ваъас ихтияр ама, адишме?

⁴Тимбыр гиидилхьере. ⁵ГьIасара, лешур эзерли, хьыгыр, хала сихьилгара. Гьабиште, хьуйне, рухура:

– Выхьды гьалды-га дух я яц кьуйе идхьухьна, ваI гьади мадана гьабыр гьаъ эхьетIесдишме, гьаъ кишды йыгь йиширки?

⁶Тимбишдаа шешин хьухьус хьIугьIурдиш.

МийманваIле йиркьыйне мыкьладкалды ера сукьа

⁷ГьIаса макьыет ий, гьал джус гьилды ер кеэвелъэре ади, хьели гьабишис ихтилат гьаъара:

⁸– Нагагь вы туйек сес выгыхьна, йыхды ер кеэпIес чалыш магьIв, гьис хьуйне, минкир виъи иессияхда вахьаъ лаъ хьуд вышди йыкьаси. ⁹Гьа гедэне ваIхIде кьIунисинийхда сес выгыд халды сагьIиб меджбыр йикиси вада «Ми гьа ераа сагьв» гьухьус. Гьа гедэне вы, рыхьI йишир, аа гид калды ераа сукьукууныы сывхIыси. ¹⁰Аммане вы сес

ваъади, вы йыхьыр, аа гид писды ераа сукьа. Хьели ваа дур сыхIыд эдемиере гьухьуси вада: «Дуст, миди лаъ кал сукьа!» Гьа гедэне мадды мийманашис ки выды кьадри викиси.

¹¹ ГьIар джу выдж лаъ гьаъадбыйды саъ йикиси, джу выдж саъ гьаъад – лаъ йикиси.

¹²Выдж хала сес выгыд фарисейде ГьIасара рухура:

– Ва йаIкьваIд я гьанкьуудид гьыгыр, мийманар сес ваъади, дур сымарыхI я хьдиймашыы, я шубаIшыы, я бейдедбишыы, я варлы кьумшийшыы. Гьис хьуйне, хьели гьабише джвер вы ки сес хьывыгыр, хатир кихьиидхьуси. ¹³Мийманашис цухьра беземиш гьаъади, сес ваъ касибешихда, сур-хьIырдыбишихда, бьIркьIыдбишихда на тьIркьIыдбишихда. ¹⁴Гьа гедэне вадаа шад йикис йикиси: гьабишдаа вас мыкьый хьаъас йикисдиш, гьадыыла уджагьлиер сыраа лухьхьуздуьд йыгьа гьа кар выды хьура лузаси.

¹⁵Гьа ихтилатад ун йишир, сабийды мийманара рухура ГьIасада:

– Йинчид ПагьIчаалыгьа туйек йикисды бахтлы йиъи!

¹⁶ГьIасара хьуйне рухура гьанийде:

– Са эдемиере туй ваъара, балад мийманар сес ваъара ай. ¹⁷УстIулахда сыкьIысды вахт йибкьыйне, гьание силгара кьул, мийманашде гьухьус: «Дыкьа, сиене мыс иди гьIазыр и». ¹⁸Сиенебыр кьул гезере кадгьIуре. Сахьусдыние рухура гьанийде: «За хуй лешур а, зы чараасызна гьадыхда йыхьыр гакьыр йигара. Багьышлемиш гьаъ». ¹⁹КьIвархьусдыние

рухура: «За йицЫб яц лувшуър а, гьаммыра шууна гвалах ваъарди, гьала. гакъыр адиш. Багъышлемиш гъаъ». ²⁰Хьыбырхъусдыние рухура: «За къари рыгыр а, гьадыла йыкъас йикисдиш!» ²¹Къул хьиркыыр, рухура гьааса иессиеде. Тинийс хьАл либкыыр, рухура къулада: «КЫбди рых шегьерди, кучимаа на эвирмаа касибер не, чИудукуд-чИрирдыр на, быркыИдбыр на, тЫркыИдбыр хана хьикъа». ²²Къулара рухура гьанийде: «За ва гьухуд кал гьыгыр а, амма гьала ербыр мада». ²³Хьели иессiere рухура къулада: «Рых рыкымыда на масалмыда хадбыр ки сиене мидиъ сес ваъ. Изды хал мийманаше ацЫй. ²⁴Амма ваде рухура, суьхьде сес выгыдбишиклаа секки изды устИулахда сукъусдиш!»

***Шувна йикиси ГьАсaд
мутагьЛимне***

²⁵ГьАсахъван йидкыри эккед илсанашды кИабалбыр. Ругьур, Гьание рухура мибишде:

²⁶ — Зы джуды дидыхъаъ, ниныхъаъ, къариехъаъ,
хьнимешихъаъ,
шубаИшихъаъ, ришиймашихъаъ, джуды
гьИумирдихъаъ
балана хьыджыганийдаа, Зас мутагьЛим
йикисдиш.

²⁷ Джу джуды чИир чИеджеркИванийдаа,
Изды джыбра джугьИунийклаа
Изды мутагьЛим йикисдиш.

²⁸ Нагагь ваКлаа гьалыс-га тИуьнтИуьй лувза
ваъас йиганахъун, гьание суьхьде сукъур йикисды

харджибыр кыле гьаъасдишме, «шийибыр гьийкъасиме» хьур гакъара? ²⁹Дишди гедезне, къандах йывхИыр, бин гихьийне. гвалах лаабтИва ваъас йикисдиш. Хьели гьанийыы яхИ лагъуси, ³⁰рухура: «Мигъай, бин гихьир, бегьем гьаъас джишид!»

³¹ПагьИчаагъара ки, мадды пагьИчаагъахъван дагьИви ваъас гьилыы гьад гедезне, суьхьде сукъур фикир выгыын лазим и, «йикисимихъ джудаа йицИд гьагъзыр эскер хана къаад гьагъзыр эскер хад пагьИчаагъахъван дагьИви кеэпес» хьур. ³²Джикиснехъун, сидигыр векилер, гьехълебеси.

³³Гьааса ваИ ки диъи: вахИде шыв ади ки хьуъ хаджаабгъумаа ваИдаа Изды мутагьЛимер дикис йикисдиш.

³⁴ Кьел йыхды кар виъи,
амма кьел кьилирды дад кидне аджабгыхъвна,
шыв каъаси хабыйек?

³⁵ Гьа гедезне гьа гьидисне лазим
хьИувгьИурдиш,
гьадидаа накъв гьАна ваъас ки йикисдиш.
Гьа къАарды хьуъ лывъара!
Убрабыр кинийис ун йикий!

Сувгуд чИабал

15 Сада дуруура ГьАсахда Гьанийхда хьадацус балад кире ягъмиш гьаъадбыр на мадды лак-лук. ²Фарисейер не Диндид магьАлимер лаъ лидхьур, рухура:

— Ми эдемиере гунаабыр кидбыр ки адубгъура,
гьабишихъван ки кине сукъур улере!

³Гьа гедеэне Гьасара гьабишис мисед ихтилат гьаъара:

⁴— ВаIклаа сабийнихда ай-га веш чIабал. Са сувургара. Бес мадды сиенебыр гетыр, руъусдишме гьа сувгуд гьухъувгус, таа ки ыхъвылгамаа? ⁵Ыхъывгыйне, шад йишир, гьIуняа ливир, ⁶хала хьикъаси, хьели сес выгыр хьдиймар на кьумшиер, гьухъуси гьабишде: «Захъван ваI ки шад диш: задаа сувгуд чIабал ыхъывгыри!»

⁷Дуъзене ваIде рухъура, гьааса хIале ки — са гунаабыр кидние джуды гьIумир кывырхIа хьывыгыйне балад шадвалды викиси гьудждурна гьучIды уджагълиехъаъ, гьал гьIуьмир кывырхIаI выгын лазим ки дишди.

Сувгуд гьIабеси

⁸Я ай-га хьыдылды, йицIыб гымышед гьIабеси хад. Са сувургара. Бес гьание лувкIва выгыр пIинтIий, хал хьалхъара каIрчIусдишме, ыхъвылгамаа ругъургъара? ⁹Ыхъывгыйне, сес выгыр хьдиймашихда на кьумшийшихда, гьухъусдишме: «Шад диш захъван: Зада сувгуд гьIабеси ыхъывгыри».

¹⁰Инаамиш диш Заа, гьаасад викиси Йинчид малаикмыд шадвалды са гунаабыр кид илсан бадаана, джуды гьIуьмир кывырхIа хьывыгъыд.

Духре

¹¹Гьасара маа рухъура:

¹²— Са эдемяхда ай кьIвар дух. КIаъдыние дидде рухъура: «Халды, малмыд зас сивилхъвад пай зада вака». Тиние ки пай ваъара джуды бына духрешис.

¹³КьIунды-хьибды йыгъаала кIаъды дух, сиене ки масак выр, аIгьIачIур, мадды уьлкиди ешемиш йикис руъура. Гьади, ругъур, йирхъыр, сиене хадбыр кабгъура. ¹⁴Шийибыр лаатIудыыла хъуъ, гьа хIукиимете гаIш вуруъура, гьанийыы йыгъ-выш руъура. ¹⁵Хьели гьа йыхъыр са гьади ад кенчиед дунгъузماشде руъура. ¹⁶ГаIшинире, гьа дунгъузماشис вылцIад хабый улесды йыгъаа йиркьыр ай, гьис хъуйне, джус улесды вылцIаардиший. ¹⁷Гьа гедеэне, фикир хьывыгыр, гьание рухъура джу джуда: «Шумур ладжбар а изды дидыхда, сиенебише ки тух гемаа улере ки а, гьала гелгара ки йиъи. Зы хъуйне, миди гаIшинире йикьире а. ¹⁸ХьIугъIуси. Хьыхъыр, дидде гьухъуси: „Дид, выды улихъде ки, Йинчид улихъде ки изды хьесым лыхIа йиъи. ¹⁹Заа маа выды дух йиъи гьухъусды хьесым гьадиш, мидыыла хъуъ ва зы выды ладжбар йиъидаа хакъ“». ²⁰ХьIугъIуре гьа дидыхда. Выдж гьала хьырыда гимарай, дидис джуу йибкьыр ад усул гьувгуйне, — гунаа вуруъура дидис минийхда. Дид яхыр рыкьIа, ийчир гадиед гардана, темени гьаъара. ²¹Духара рухъура дидде: «Дид, выды ки, Йинчид ки улихъде изды хьесым лыхIа йиъи. Заа маа выды дух и хъусды хьесым гьамаадиш». ²²Амма диде кьулашде рухъура: «КIыбди! Ара кид валыг йидкьыр, гьанийыы уу лаъ. Tилияа тIыбаIгаIл ки лываъ, гьилабаа джабатIбыр ки. ²³Ара кид дана ки гьубга. Гьиигъа йаI-ваI улеси, шад дикиси. ²⁴Изды дух хьиркьыр а: гьа йикьидаа лухъузур а, сугудаа ахыгыр а». Ваъара гьабише дават.

²⁵ Къухьдыбыйды дух ми гедеэне хуйе ай. Хьиркьыр, хьацуд, – халаа мукIмыд на накьрымыд ун а. ²⁶ Сес выгыр, сабыйды къуладаа хулкара миние, шыв хабар виьиди. ²⁷ Тиние рухьура: «Выды шу хьиркьыр а, диде гьа сагьна, салааматна хьиркьыри хьур, дана гьубгур а». ²⁸ Ти гьасса дели руьура, гьеч хала аIхьIачIус йигара руьурдиш. Гьа гедеэне дид гьаь йиркьыр, мизбыр гьаьара. ²⁹ Амма гьание рухьура дидде: «Му, за шумды сыда гвалах ваьара а вас, лыкIаIре кал, садаки выды чIилыы чIел лидживхьир, амма зада хьидиймашихьван сукьус ва са мытыл ки гьубгас вырдиш. ³⁰ Мибыйды дух хьиркьыйне, джуды пай ки садакьа выгыр кучешихьван, ва гьанийис дана гьувулгара!» ³¹ Амма диде рухьура гьанийде: «Джан дух, вы мысга захьван ад и, захда ад сиене ад-ахьыд ки выды йиьи. ³² Вы шад йишин лазим и выды „йикьири“ хьур ад шу лухьзуныы, „сугури“ хьур ад ахьыгыныы».

*«Секки нукарадаа йикисдиш
къIвар иесси сакална хьыдгас»*

16 Джуды шагьрташде ГьIасара рухьура:
– Са варлы эдемияхда ай къулашды къухьды. Ми эдемияа хабарбыр леркьара, къулашды къухьние джуды мал дагул гьаьара хьур. ² Сес выгыр, ми эдемиере хулкара къулашды къухьнийдаа: «Ми шыв унбыр йиьи зас ваклаа рыхIыд? Кихьир кагьат, гьака зада, ва шууна. кабгьура айди, маа вада къухьвалды за хьывысдиш». ³ Гьа гедеэне тиние рухьура джу джуда: «Гамыгь за шыв гьаьасдий?

Иессиере зы ередаа гьаьара а. Бер йыхIыс задаа йичIеддиш, кирхьас йикисдиш. ⁴ Зас гьацIара гьамыгь шыв гьаьасди! Хьели, миние зы гвалахаала ихьийихьвна, манние джус гвалах ваьас гьыргаси». ⁵ Сес ваьара миние са-сана джуды иессиед бырдж кидбыр. Сахьуснийдаа хулкара: «Шыв бырджли йиьи изды иессиес?» – ⁶ «Веш дыкIый хIаредид», – рухьура тиние. «Ма хьума выды бырдж кид кагьат, – рухьура гьанийде къулашды къухьние, – аа сукьур, кIыбди кихьихь „ХьуцIцIур“» хьур. ⁷ Тимбыйнийдаа хулкара: «Вы шудаь бырджли йиьи?» – «Веш чивал кьирид» – рухьура тиние. «Ма хьума кагьат. Кихьяь „МыйцIыр“». ⁸ Иессиере йирзере дагулчи къухьды, тиние гьакьаллы гвалах выгыри хьур. Йиьинеки, ми дуьнийадид илсанар джвершик кидикадбишихьванды гвалахмыс лап гьакьаллыер дуруьура, йаIкваIд хьнимешихьаь ки.

⁹ За ки ваIде рухьура: ми чIирид дуьнийадид шийибырмык хьидиймар даьас чалыш диш, хьеликана, ваIде шийибыр мадишди, гьабише ваI эхиретдид хала адгьун бадаана.

¹⁰ Гьалыы цIамды кардаа умуд гьади,
гьанийыы балад кардаа ки
умуд ваьас йикиси.

Гьал цIамдаа мыхьчаIбыр гьаьаарди
гьа къухьдидаа ки умуд ваьас йикисды диш.

¹¹ Ваа дуьнийадид бына умуд ваьас
джугьIуд джигиди,

гьакьды бына ваа гьал умуд ваьаси?

¹² Ваа вырды кар умуд ваьас джугьIуд джигиди,
гьал и вада выды высды?

¹³Секки нукарадаа йикисдиш кылар иесси сакална хыдгас: са гъанийс хыгара йикиси, са — кIвалчIе; сынийдаа гъанийы умуд ваъас йикиси, тимбыйды гъание гыасаба ки гъаъасдиш.

ВаIдаа ки садана кыIунийс кьуллух ваъас йикисдиш — Аллагъас ки, тангьдис ки!

Аллагъас йикIе ад вацIара

¹⁴Гъа сиенемьд ун руъура фарисейешиш, тангабыр хыгад, — гъабише Гыасаа яхIбыр гъаъара кадгIуре.

¹⁵Амма Миние рухъура гъабише:

— ВаIс илсанашды улихъде миъминер не мисгинер кал гъадгва даъас йигара ваI, амма Аллагъас выхъды йикIе ад вацIара. Илсанашды арыди кымет гъадбыйды мевт виъи Йинчид улихъде.

¹⁶ЯхIйе-пайгъампар руъумаа, ай са Къаанун на пайгъампарар. Гъадыыла хъуъ Аллагъад Пагычаалыгъаклаа ихтилат гъаъара, сиенебише гъади дуруъус замгыIат беъэре. ¹⁷Амма хIал не чIир тарг йишин минкир виъи, Къаанундик кид са гыIарф сугасдиш.

¹⁸ГыIар къариехъван къатI хъишир, мадды хъараъадбыйды некаягыIахда хъаджацуд гыасаб йиъи. Сихъиргьдбыйды хъараъадние ки некаягыI гыасаба джыгыдаа и.

Девлетли не Лазар

¹⁹Ай сада пагычаагъара кал валыг лаъад девлетли. ГыIуьмир ки гъанийды мысгад байрам кал виъий.

²⁰Са ки ай са кирхъаган, джан йиъидухъунды ниъидухбыр кид, — дур ки гъанийды Лазар йиъий.

Гъа девлетлиед дарвазамада лукур ай, ²¹белки устIулахъде тылймашис хаабгъуд хывад дилим джус ки сибхъуд хъур. Тылймаше ки, руъура, минийды йыхIынмыс миз вылцIарай. ²²Хъели ми кирхъаган йикьире, малаикмаше ки гыргара гъа дженнетди, сабгъура йыхды джигиди, Ибрайим-пайгъампарад бегеде. Ти девлетли ки йикьире. Килхъере гъа. ²³Джегъеллемдаа, мыкклад зулумаа, улабыр хIале гакъыд, гъанийс хырыдаа Ибрайим-пайгъампар гъабгура, бегеде ки Лазар хана. ²⁴Девлетлиере лал ваъара: «Гъай Дид, гъай Ибрайим-пайгъампар! Захда язухъ гъаъ, Лазар сигаъ, тIилиед ухъун хидик кыхIыр, изды букIамыхда хыIывхIыхъ. Шууды гыIазаб а зас ми цIе!» ²⁵Амма Ибрайим-пайгъампарара рухъура: «ЙикIыы хыгаъ, джан дух, вас дуьнйады ешемиш руъуди сиене йыхды агыр ай, Лазарыс — сиене писды. Гъамыъ гъанийис миди рагыIат йишир а, вас — четин. ²⁶Гъадыыла савайинди. ихъды арыди кыямат мамзил а: гъалыс-га мидаа тиниъ йыкъас йигара йиширки, йикисдиш. Я гъадаа мидиъ яхда ки гъалдаана йыкъас йикисдиш». ²⁷Девлетлиере маа рухъура: «Гъай Ибрайим-пайгъампар иди, Лазар изды дидды хала гъадаана сигаъ. ²⁸Захда дуьнйады хъур шу мада. Лазара йыкъасды йыгъырмыд ихтилат гыгыыхъ. Дишди гъабыр ки ми зулумбыр ад джигиди идхъуси». ²⁹Ибрайим-пайгъампарара рухъура: «Гъабишихда Мыса-пайгъампар ки а, мадды пайгъампарар ки. Хъадацухъ!»

³⁰Гъание рухъура: «Ваъ, джан Ибрайим-пайгъампар, са йикьидеа. лухъузунийы инаамиш дикиси

гъабыр, хъели гъабише тууба гъаъаси». ³¹Амма Ибраим-пайгампарара рухура: «Гъабыр Мысахда на мадды пайгампарашихда хъадждабцуд джигиди, сыраа лухъузунийыы ки инаамиш дикисдиш».

АгъИдиет диш!

17 Джуды шагьрташе ГъАсара рухура:
– Аа сыджыхъыр йикисдиш,

амма себеб вишинийды диван ваъаси!

² Гъаасад гъалысна джацАад на ад джыгаа
джацАад эдеми

гунаадыы гъеч силгад име?!

Нагагъ гардана дынгы-хаталад духул ивир

дангызаа хаагъурийди гъанийс

рагъАат йиъий!

³ – Гадакъ, АгъИдиет диш!

Нагагъ выды шура нагъакъды гвалах выгъхъвна,
къЫвыхъЫбыр гъаъ гъанийхда. Нагагъ гъание вадаа
«хыл лювуш!» гъухъухъвна, багъышлемиш гъаъ.

⁴Нагагъ гъа са йыгъа йыва нагъакъ йишир, йыва
бегеде хъиркыхъвна, выдж «икърар йиъи»
гъухъухъвна, багъышлемиш гъаъ.

Дин

⁵– Ихъды инаамишвалды бала ваъ – рухура
шагьрташе Илагъиеде.

⁶– Нагагъ ваА са сук духъунды инаамишвалды
адбыр диъинехъун йикIе, – рухура Илагъиере, –
ваА гъеми хукада гъухъухъвна: «Угъубкъа ва вы
гъваб ки хъуна, хъели дейрагъак кивирше» – гъа
ваАс икърар викиси.

⁷ВаАклаа гъалыхда-га ай-га йидзан ваъад я хЫб
ухIуд къул. Ва гъанийде, гъа хуйяа хъиркыыйне
«КЫбди аа сукъа улесды улес» – гъухъусиме? ⁸Бес
ва гъанийде гъухъусдишме: «Зас улесды гыгъыр,
цухърудыы сихъяъ, хъели къулухълаа лаъ луза за
улемаа не рагъамаа, хъели, сукъур, вас ки уле!» ⁹Ва
къулас сагъулбыр гъаъара сукъусдиш эхир, гъание
джу джуды гвалах лазим йиъид кал выгъыри хъур.

¹⁰ВаА ки гъааса: ваА гыгъыр йигад гвалахбыр
гыгъыйне, ваА ки гыхъяъ: «Е къул духъунды кар
и, – е ихъды гвалах виъи выгъыр ад».

ЙицЫр джузанды

¹¹ГъАса, Иерусалимдыхдана йиъине, Самариядид
не Галилеядид саргъАатаала тиниъ йиъина ай.
¹²Сада, Гъа мукъАа аАбчIуд вахтинди, Гъанийды
рыкъАаI гыдылхIаре йицЫр джузанды. Хырыда кал
луъздуър, ¹³гъабише лал ваъара:

– ГъАса Тербие вылцАад! Яхда язухъ гъаъ!

¹⁴ГъАсара, гакъыр, рухура:

– Дырых, дибирешде гахъадкъас вияъ!

Тимбыр ки дуруура, рыкъАаI, диъине ад
джигиди, темиз хъIудире. ¹⁵Гъабишиклаа са,
хъишид гъагуйне, хъургъур, гыгъене Йинчихъде
шукур ваъара, ¹⁶ГъАсад гъилаба ирхъур, сагъулбыр
гъаъара.

Гъа йиъий самаришура.

¹⁷– Бес йицЫрси темиз хъидширдишме? –
хулкара ГъАсара. – Мадды гъучIур гъили
гъаадхъыри? ¹⁸Бес секки хъидкыырдишме Йинчихъде
шукур ваъас, са ми вырды эдиклаадынийыыла

гъайри? – ¹⁹Хъели гъанийде рухъура Гъасара: – Луза, рых, вы выды инаамишваІлуре азад гыгыр а.

Аллагъад ПагыІчаалыгъвалды мыс выкъаси

²⁰Фарисейеше Гъасадаа хулкара, мыс выкъасди Аллагъад ПагыІчаалыгъ.

– Аллагъад ПагыІчаалыгъ ливкъыйне, гъа гъувгас вуръуд диш, – джываб хъывылцара Гъасара гъабишис. – ²¹Гъухъусдиш: «Мидиъ гакъ, гъа миди а», хъур, я «Ми гъавай!» хъур. Аллагъад ПагыІчаалыгъ гъамыгъ ки выхъды арыди а,

²²Джуды шагьрташе Гъасара рухъура:

– Йыкъаси йыгъ, ваІ илсанашды Духарды са йыгъ хыгаІдий рухъуд, Амма гъахъагусдиш.

²³ВаІде гъухъуси: «Мидиъ гадакъ» я «Тиниъ гадакъ!»

Ледчир, хъимедурухъ.

²⁴Цай рапыр, сиене хІал ми суруула ти суруу йыкъамаа

йаІкв ибхъуд кал, – гъаасад йикиси илсанашды Дух выдж хъиркьыд йыгъа!

²⁵Амма сухъде гъанийис балад гъазабыр йикиси,

ми къафлыдид илсанаше ки гъасаба гъаъасдиш.

²⁶Шууна йиъийди НухІды вахтинди, Гъааса йикиси илсанашды Духарды йыгырма ки:

²⁷ илсанаше улере, рагъара, выггис дуруъура, къари раъара ай таа ки НухІ гемиди аІбчІуд вахтинды йыкъамаа,

хъели либхъура хъед – сиене дыкыркъара.

²⁸ Гъааса йиъий Лотды вахтинди ки: улере, рагъара, вылцара, лаІбшура, езере, гъаъара ай,

²⁹ амма Лота Содом сабтыд йыгъа накъуды цай на сер саІбчІура – сиене ки дыкыркъара.

³⁰ Маа йикиси гъааса Илсанашды Духара выдж гъагва гыгыд йыгъа ки

³¹ Выдж хылаа йишир, карбыр хала адгьдбыйды саъ саІхъІмаІбучІухъ «гъабыр лаІхъІашус» хъур Хуйе адбыйды хъумаругъ!

³² Лотды къари йикІыы харакъ! Джу джуды гъуъмир азад ваъас хъуднийе гъадид къулис ваъаси.

³³ Выдж джуды къулид дерде джишидбыйды азад йикиси.

³⁴ Дуъзене рухъура ваІде, гъа выше къІвар са месе дикиси – са гыргаси, са аргаси;

³⁵⁻³⁶ къІвар хыдылды са рухІа дикиси – са лаІршуси, са сартаси.

Гъа гедеэне шагьрташе хулкара ГъанийдааІ:

³⁷ – Гъили кал йикиси гъа, Илагъи?

– Къаджирмар джандакаа ягъмиш йикиси, – рухъура Гъасара.

Къади не хиндадый

18 Гъасара гъабишис са ихтилат гъаъара, гъабишис гъацІын бадаана, мысга дугъабыр гъаъара, джваІр джудаа хиджиидхъун бадаана.

²– Ай са шегъерди диван ваъад къади, гъанийис я Йинчыыла гичІед диший, я илсанашыыла рыхъІ руъуд диший. ³Ай гъа шегъерди са хиндадый ки, мыс-га гъанийхда руръура, рухъуд: «Зас гъакъ гъаъас куъмег гъаъ, ихъды гъаджетед къатІлаама гъа!» ⁴Гъа балад гедеэне рази джишир ай, хъели рухъура джу джуда: «Зас Йинчыыла гиджичІенехъунки, зас илсанашыыла рыхъІ ки джугъІунехъунки, ⁵ми хиндадый хъІахъІраабчІуд диш. Гъаъаси гъанийды къатІлаама, маа хъиджиркъыр, заа йыгъ хъыджыгын бадаана ки».

⁶ВаІс ун ама, шыв рухъура, ади ми рыхъІ адишды къадиере? – рухъура Илагъиере. – ⁷Бес Йинчире джуды сур хакъыдбишды сур хакъасдишме, йыгъа ки выше ки джухъде дилегбыр гъаъара ад? Бес Гъание ыхъаІ гъаъасиме? ⁸Рухъура ваІде: Гъанийды диван гъакъды на кІыбди викиси. Амма илсанашды Духарда, выдж накъудыы хъиркъыйне, гъаасад инаамишвалды ыхъывгасимихъ?

Фарисей не налугбыр ягъмиш гъаъад эдеми

⁹Выдж джуды мисгинвалыы разидбишде не маддыбыр гъІасаба джадаъадбишде Гъасара мисед ихтилат гъухъури;

¹⁰– КъІвар эдеми дуруъура Йинчид Хала куб ваъас. Са фарисей ий, са – налуг ягъмиш гъаъад.

¹¹Фарисейере, лузур, мисе рухъура ай джу джуклаана: «Джан Йиниш, сагъул вас зы маддыбыр каалды дишдидыхъаъ – сырыхчи, нагъакъды, чуъруькчи, чІилис гъеми кире ягъмиш гъаъанийк киджикадыхъаъ. ¹²За гъІафтидыы кыІуне сив халкъара, гъараа аъ руъуд ризкъыд йицІыбхъусды пай гебтІва ваъара». ¹³Кире ягъмиш гъаъаднийе, хырыда кал лузур, улабыр ки хІалихда лийес джишир, джу джуды мыхыр ветере, рухъура ай: «Гъай Йиниш, зак гунаабыр бала ки, заала хыл луъвуш!» ¹⁴Рухъура ваІде: гъа хъІугъІуси хала Йинчис гирамиг йишир, фарисей ваъ.

Гъис хъуйне, гъІар выдж лаъ гъаъас хъур
хъичІирхъыр ад
саъ йикиси,
выдж саъ гъаъад лаъ йикиси.

¹⁵ГъІасад бегеде дыгыргыра кІаъды хынимер, Гъа гъабишик кийкъын бадаана. МутагъІлимеше гъабыр гъаъ эхъедере чалыш дуруъура. ¹⁶ГъІасара, хынимер бегеде сес выгыр, рухъура:

– Дыкыыхъ захда хынимер, гъабишис рахъІ гъигъе мываъ. Йинчид ПагъІчаалыгъ гъабыр каалдыбишисды виъи. ¹⁷Рухъура ваІде, гъал Йинчид ПагъІчаалыгъ, гъабыр кал, йикІе уджувгъурди, гъа гъади агъусдиш.

Мыс-гад гъІуьмир

¹⁸Са дур ад эдемиере хулкара ГъІасадаа:

– РагъІим ад МагъІалим! Шыв гыгыр йигара за, мыс-гад гъІуьмир ывгын бадаана?

¹⁹ – Гьис ва захда рагьИм ад рухьура? – хулкара ГьИасара, – гьалыхдана адиш рагьИм, Йинчиыла гьайри. ²⁰ Гьанийды васи вас вацIара: некаяГI ад месис иянат маъ, дыкьырка мадаъ, дагулды маъ, мыхьчаIбаIс шигьидне лумабуз, дидды на нинды гьIуърмет хывакь.

²¹ – Зы хыных гедаяхьуъ гьааса гьаъад и, – джываб вылцIара тиние ГьИасас. ²² Гьасара, гьадид ун йишийне, рухьура:

– Вас са кар кам и. Вахда ад сиене масак выр, касибешис гетIва гьаъ. Гьа гедее не вы хIале варлы йикиси. Хьели йиркьыр, Захда хьуна йирхьа.

²³ Амма тинийис гьаммыд ун йишийне, хаджалат руьура: гьа лап бала ад варлы йиший.

²⁴ ГьИасара, гьанийис хаджалат йишид гьагуйне, рухьура:

²⁵ – Шудаъ четин йиъиди гакь варлына Йинчид ПагьIчаалыгьа аIчIус! Деве рубадаа хьуъ сивигас рагьIат йиъи, варлы Аллагьад ПагьIчаалыгьа аIчIусдыхьаъ.

²⁶ – Бес гьааса иди, гьалдаа азад йикис руьура? – хулкара хьадабцудбише ГьИасадаа.

²⁷ – Илсанашдаа ляджагьIудбыйды Аллагьадаа лягьIуре, – джываб хьывылцIара ГьИасара.

²⁸ – Е, хьуйне, яхда аддухьундыбыр сатыр, выды джыбра диъи, – рухьура гьа гедее не Петрара.

²⁹ – Дуьзене рухьура ваIде, – хьури ГьИасара, – гьIар – хал, я кьари, я шубаI, я дид-нин, я хыномер – Аллагьад ПагьIчаалыгь бадаана сатыднийис ³⁰ мибыйды девире гьадыхьаъ бала выси, мирдждбыйды девире – ладжваалтIвад гьIуьмир.

***ГьИасара маа выдъж йикьидиклаа
ихтилат гьаъара***

³¹ ЦыкьIвар са суруу сес выгьыр, ГьИасара рухьура гьабишде:

– Гьамыгь йаI-ваI Иерусалимди диъина а, гьади пайгьампараше илсанашды Духарыклаа кихьир адухьундыбыр кьулуу йыкьаси. ³² Гьа кафирешды хыле выси, Гьанийклаа иянатбыр гьаъаси, себыр гьаъаси Гьанийхда, Гьанийыты ту лаъаси, ³³ гьивхьиси Гьанийс, хьели йикье гьаъаси. Амма хьибьдхьусды йыгьа Гьа сыраа лухьузаси.

³⁴ Гьабыр амма Гьанийды чIилмыхьде гедкьырдиш. Гьанийды чIилмыд натыдже гьабишис ачых виширдиш, шивди ГьИасара гьухьуд, – гьабыр гедкьырдиш.

ГьИасара быркьIыд хьаъара

³⁵ ГьИаса Иерусалимдиди лийкьад гедее не, рыкьIыде са быркьI гий, кирхьара ад. ³⁶ Бейдаа хьуъ илсанашды кIабал виъид ун йишир, гьанийе хулкара, шивди гьыгьыр ад. ³⁷ Гьанийде рухьура: «Гьа бейдаа хьуъ йиъид Назарый ГьИаса йиъи» хьур. ³⁸ Гьа лал ваъара кугьIуре:

– ГьИаса, Давыдды дух, захда язухь гьаъ!

³⁹ Хьура гидбыр гьа гиихье гьаъас чалыш дишинире, руьурдиш. Тиние маабыйды гьигьене рухьура:

– Давыдды дух, захда язухь гьаъ!

⁴⁰ ГьИасара, лузур, быркьIыд бегеде сес ваъара. Бегеде йиркьыйне, ГьИасара хулкара быркьIадаа:

⁴¹— Шиви За вы бадаана гыгыр йигад? Вас шиви йигад?

— Илагы, маа гьагус! — рухура тиние.

⁴²— Вас гьагуси маа! Вас выды инаамишваЛиклаа куьмег йишир а, — рухура Гьасара.

⁴³БыркыИнийис гьади мадана гьахьабгура, хьели гьа ки Гьасад джыбра хьуна руура, Йинчихьде шукур ваъара. Гьа гвалах гьувгуд сиенебише Йинчихьде шукур ваъара, Гьанийды гьайбатаа гьаламат гьаъара.

Гьаса на ЗагыИй

19 Иерихонди аГур, Гьаса кучимаа хьуь йирхьара ай. ²Гьа шегьерди ай са «ЗагыИй» хьур эдеми, варлы, кире ягьмиш гьабадбишды кьухьды, ³Гьанийис гьасса йигара ай Гьасахда гакъас, гьа шууды йиьиди, амма джишир ай гьарасатмыклаа, гьис хьуйне, гьа буйес джыкды йиьий. ⁴Гьа гедезне гьа, Гьасахда гакъас хьур, улихьде кал гаГур, хукаа лаБчура, «аала хьуь Гьаса йиьиди гакъас» хьур. ⁵Гьасара, гьа джигиди лийкьыйне, улабыр лаь летГир, рухура:

— ЗагыИй, кьыбди саь сихьийиь! Зы гьиигьа выды хала йыкьаси.

⁶Ти телесыхана саь сахьаГур, хьыхьыр, шадана Гьаса хала гьргара. ⁷Гьа кар гьагуйне, сиенебишис хьал либкьыр, рухура:

— Гьааса нагьакьды эдемиед хала ки рууд име?!

⁸ЗагыИй Илагьиед уликлаа лаь лузур, рухура:

— Илагы, кьин гьаъара за: изды халды-малдид кьатГ за касибешис гетВа гьаъаси, гьалдаа за

артухды лаШур ади, гьанийис юкьа хылис артухана хьывыси,

⁹— Гьиигьа ми хала азадвалды йибкьыр а, — рухура Гьасара, — Гьа ки бес Ибрайим-пайгьампарад дух дишме? ¹⁰Илсанашды Дух, хьуйне, йиркьыр ад йиьи сугур адбыйды гьахьагур, айлуьг хьаъас хьур.

Анийис мааки выси

¹¹Гьадид ун йишидбишис Гьасара ихтилат гьаъара. Гьабыр гьамыь Иерусалимдид бегеде ледкьыр ай, гьадыла гьабишис Аллагьад ПагыЧаалыгь, ыхьаГ джыгыр, магыЛим викисды кал гьагур ай. ¹²Гьасара рухура:

— Са вазир руура мадды улкиди пагыЧаагьад тахаа джуды ихтиярбыр парчим гьаъаси хьур, хьели хьикьасна. ¹³Сес ваъара гьание джуды бегеде йицИды кьулахда, вылцАра гьабише йицИьб танга, мисе гьухьур: «Зы адишди йыкьамаа гьабыр ишлемиш гьаь». ¹⁴Илсанашис гьа кьваГче йиьий, гьабише гьанийды джыбра сидилгара векилер «Ес гьа ихьды ПагыЧаа йишир йигаардиш» гьухьус. ¹⁵ПагыЧаагьад тах ывгыр, хьургьур, хьиркьыйне, гьание сес ваъас вылцАра джуды бегеде кьулар, джу шийибыр выд, гьацАра гьаъас, шудаьды шийи тимбише кьазамиш гьыгырди джуды шийимыхьван. ¹⁶Сахьусдыние йиркьыр, рухура: «Джан иесси, выды кьизилед манутара зас йицИьб манут кьазамиш выгыри» — ¹⁷«Аферин, вы йыхды кьул йиьи, — рухура гьанийде пагыЧаагьара. — Ваа цамдыдаа умуд ваъас рууд, за выды хылихьде вылцАра йицИьб шегьер». ¹⁸КьваГрхьусдынийе,

йиркыыр, рухура: «Выды кызилед манутара зас хуб манут уу хывгыри». – ¹⁹«Вы ки худды шегьердид кбухьды гьабара», – рухура гьанийде пагычаагьара. ²⁰Хьыбырхьусдынийе йиркыыр, рухура: «Джан иесси, ма хума выды кызил. За гьа ялыхьа арка гьыгыр, ухлури, ²¹ваала гичинире. Вы залым эдеми йиы: сиджихьид джигидаа лабшура ва, джезид джигидаа еш гьабара». ²²Пагычаагьара рухура гьанийде: «Ва выды диван выгыр а, езид кьул! Вас гьацарай, зы залым йиыид, сиджихьидаа лабшуд, джезидаа еш гьабад, ²³Бес ва изды шийибыр гьис гьалдага бырджере гьадаана джывыд, белки гьиигьа зас цамдыбыр гьадаана уу гьана хьлугьлудий». ²⁴Хьели пагычаагьара рухура нукарашде: «Люхьлувуш гьанийдаа гьа иьизилед манут, йицлыб кызилед манут хаднийде хьиви», – ²⁵«Гьай иесси, – рухура тимбише, – бес гьанийде йицлыб манут хана ки адишме?!» – «²⁶За рухура ваде: анийис маа выси, адишнийдаа хад ки хлаашуси. ²⁷Изды душманар, хьуйне, зы Пагычааваале джыгадбыр, миди дака, зы ки гине дар-агдаджаа деъ».

Гьаса Иерусалимды йыркыдиклаа

²⁸Ми ихтилат гьыгыр, Гьаса Иерусалимдыхдана рыкьла ахьагьлуре. ²⁹Гьабыр Вифагидид не Вифаниедид бегеде хад гедеэне, Елеон хьур дур гьад банада ледкьыйне, Гьасара сидилгара кьвар мутагьлим, ³⁰гьабишыы тапширмиш гьыгыр:

– Ти суруу гид мукьла дырых. Мукьлук кадгьлуд джигидаа ваис гьувгаси мукьды йымаЛ,

хакылык кид, гьадыы гьала вышне лацлур адиш. ³¹Кеэпир, миди вака. Гьалга худкухьна, гьидис кеэвельэд виы хьур, гьихьяъ: «Гьа Илагьиес лазим виы».

³²Мутагьлимер дыхьыр, гьухуд кал ывылгара йымаЛ. ³³Гьабише хьваЛнчЛ кеэвилъэд гедеэне, иессийше хулкара мутагьлимешдаа: «ВаЛ гьидис кеэвилъэре ад виы ихьды хьваЛнчЛ?» ³⁴Амма тимбише рухура: «Гьа Илагьиес лазим виы». ³⁵Йибкыыр гьабише хьваЛнчЛ, сыгыр гьадыы джухьды чухуйбыр, Гьаса уу лабгура гьадыы. ³⁶Гьа йиыина ай, джвер джухьды валыг гьадид рыкьла саъара ай.

³⁷Гьа Елеон-банаала саъ хьлудид джигиди лийкьыйне, сиене мутагьлимешды кьабал кувгьлуре йинчихьде шукур ваъара, джвершис гьагуд гьаламатмышьяъ, ³⁸мисе рухура:

– Шукур викий Аллагдад дур хакыыр
рыкьла ацлур ад Пагычаагьас!

Вас хьале салам,
Вас хьалма ашгарвалды!

³⁹Кьабалак кид фарисейеше рухура Гьанийде:
– Магьалим, гиидхье даъ выды мутагьлимер.

⁴⁰– Инаамиш диш, нагагь гьабыр гиидхьихьвна,
духлымар гьалгаси, – рухура Гьание.

Иерусалимдыхдад хул

⁴¹⁻⁴²Гьабыр Иерусалимдид бегеде ледкьыйне, шегьер гьувгуйне, Гьасара. гьадыхда ешел ваъара:

– Угь! Джан шегьер, эгер гьиигьа гьадаана

вас ки гьувгурийди архыйинваИлихда виъид
рахъИ!

Амма гьамыгъ гьа рахъИ выды улабырмыс
гьувургара адиш.

⁴³ Йыкъаси са йыгъ, вы душманаше джухьды
йыкъаИ ивир ад,
ара ивир, вы на выды илсанар накьудид уу
суруула тарг даъаси,

⁴⁴ выды духул духлаа гьабтасдиш –
сиене гьаасад гуджбыр ки, гьа йыгъбыр ки
ваа йыкъаси
вас вахтинди Йинчире вас гьувга выгъыд
азадваИлид рахъИ
гьуджувгудыыла.

ГьИаса Йинчид Хала руъура

⁴⁵ Илагъиед хала аИчур, ГьИаса савдагарар гьаъ
йидилгара кагъIуре, ⁴⁶ мисе рухъура гьабишде:

– Диндид дахъвдарак кини и:
«Изды хал кубад хал йикиси»,
ваИ, хьуйне, гьадиклаа хъачахашды кIухма
гьыгъыр а!

⁴⁷ ГьИасара Йинчид Хала гьIар йыгъа хIаар
даъарай. Сахъусды дибирешис, Диндид
магъIалимешис, мадды дур-ун ад илсанашис
гъанийды къулис ваъас йигара ай. ⁴⁸ Амма гьабишис
шууна гъанийик кетесди джацIыр ай, гьис хьуйне,
гьIар йыгъа Гъанийихъван халкъ ай, тIекъикъедыы
ки Гьа са выдж саджатыр, Гъанийды гьIар чIел
йикIыы хывылкъара.

Гьал и ГьИасас ихтияр выд

20 Эхир са йыгъа, ГьИасара Илагъиед хала илсанар
хIаар даъара ад гедеэне, гьабишис Шадды
Хабар вылцIара, дуруъура Гъанийды бегеде Сахъусды
дибирер не Диндид магъIалимер агъсакъалар ки
хъуна. ² Гьабише хулкара:

– Гьихъягъ-гва еде, Ва шыв ихтияр ана гьааса
гьаъара? Гьал выд виъи вас ихтияр?

³– За ки выси ваIс са суал, – рухъура ГьИасара, –
ваИ ки зас джываб виягъ. ⁴ ЯхIйе-пайгъампарад хъед
гъIыйхIын гьалдаады йиъий? ХIалире выд ихтияр
виъиме, дишди илсанаше?

⁵ Амма гьабишды гьIаджетбыр руъура са-сынийхъван:
«Нагагъ е „ХIаIлире“ гьухъухъна, гъание худкаси:
„Бес ваI гьис гъанийыы инаамиш джидшид?“ хьур.
⁶ Нагагъ е „Илсанаше“ гьухъухъна, сиенебише яа
къат сийтеси, гьис хьуйне, гьабыр инаамиш диъи
„ЯхIйе пайгъампар йиъий“ хьур». ⁷ Хъели гьабише
Гъанийде рухъура, джвершис гьацIаардиш хьур,
гьалдаады йиъиди.

⁸– Ид гедеэне, за ки гьухъусдиш, шыв ихтияр
ана За гьааса гьаъаарди, – рухъура ГьИасара.

ТIымлымыд багъдид иесси не багъманчиер

⁹ Хъели ГьИаса халкъдис мисед ихтилат гьаъара
кагъIуре:

– Кивилхъере са эдемиере тIымыл,
вылцIара хъели тIымлад багъ багъманчийшде,
выдж балад геде руъура вырды уьлкиди
ешемеш йикис.

- ¹⁰ ТЫмыл ягъмиш гъаъад вахт йибкыйне,
силгара гъание багъманчийшихда джуды къул
тЫмлад багъдаа йишид руузи лаШус.
Амма багъманчийше етере къул, шешине ки
хахъдишне сихългара.
- ¹¹ Хъели тиние мадды къул силгара.
Ти ки, етир, бейъабыр гыгъыр, йихългара,
шешин джывыр.
- ¹² Иессиере силгара хьибырхъусды къул, маа,
Ти ки йыхЫнед къул гыгъыр,
гъаъ хахъаабгъура.
- ¹³ Рухъура гъа гедее не тЫмлад багъдид
иессиере:
«За шыв гъаъасдий? Сигас-гва изды
гирамигды дух,
белки хъели рыхЫ руъуд».
- ¹⁴ Амма багъманчийше, гъа гъагуйне,
са-сынйиде рухъура:
«Ми гъанийды быныды гъаргасды варис
йиЪи!
Дыкъа гъа йыхЫс! Сиене бына ес викисий!»
- ¹⁵ Гъаъ хахъаагъур ти багъдаа, рыхЫре.
Гъамыгъ шыв гъаъаси гъабишис тЫмлад
багъдид иессиере?
- ¹⁶ Гъа хъургъур хъиркъыр, багъманчиер
дар-агъаджаа деъэси,
тЫмлад багъ ки маддыбишде выси.
— Йинчире хырыда гыгъыхь! —
рухъура хъадабцудбише.
- ¹⁷ Гъасара, гъабишыла улабыр эгъджетИр,
хулкара:

- Бес гъааса иди, Диндид дахъвдарак кид ми
чИлмыд натыдже шиви:
«Устараше хъуъ хуувгъуд духлаклаа вытыд
духул вишири?»
- ¹⁸ Гъар гъадыхда хъура хъыхЫднийдаа эбир ваъаси,
гъалыы гъа духул сывхЫрди, ричеси.

*«Пагъчаагъад пагъчаагъда хъивияъ,
Йинчид — Йинчиде»*

- ¹⁹ Диндид магъАалимешис не сахъусды дибирешис
хакъас йигара руъура ГъАаса, ихтилат джвершиклаады
йиЪид гедкъыр, амма илсанашыла гичИ хывыркъара.
- ²⁰ Гъадыыла гъабыр ГъАасаа ул гъана ваъара
кадгъуре, сидилгара гъанийхда уджагълийшик
кидикад каалды илсанар, Гъа чИрид шыв-га
рухъура хакъас руъуд хъур. Хъеликана «Гъа
Рим-шегъердид пагъчаахда суд ваъас» выси хъур.
- ²¹ Тимбише хулкара ГъАасадаа:
— МагъАалим, ес гъацАара выды чЕлбыр ки выды
мутагъАлимер ки гъакъ диЪид, ва гъалысна къул аа
джаваъад, дуъзене, ачыхана хАар даъад, Йиниш
бадаана шууна ешемиш дишин лазим йиЪиди.
- ²² Гъихьяъ еде, е Римдид пагъчаагъас налуг вын
лазим йиЪиме, дишме?
- ²³ ГъАаса гийкъара гъабишды нагъакъды фикирдихъде,
рухъура гъабишде:
- ²⁴ — Гъувга ваъ зас танга. Гъалды шикил не дур гъа
гъадыы? — ²⁵ Римдид пагъчаагъад, — рухъура тимбише.
— Ид гедее не, Римдид пагъчаагъад пагъчаагъда
хъивияъ, Йинчид — Йинчиде, — джываб хъывылцАара
ГъАасара.

²⁶ Руьурдиш гьабишдаа илсанашды улихьде Гьанийдаа шыв-га чЕл эгьепЕс, хиибхур кар гыгыхьвна. Гьанийды джывабаа гьАламат йишир, гьабыр гихьдиилхьере.

Йывды шуд кьари

²⁷ Гьанийды бегеде дуруьура са шумур иди садукьыйер (гьабыр илсанада ил ахьагьуныы инаамиш дичЕэр диший), вылцАра гьабише ГьАсас мисед суал:

²⁸ – МагьАлим, Мыса-пайгьампарара Кьаанундик ес мисе кихьир ай: нагагь гьалды-га кьари гид шу велед джившир йикьихьвна, тимбыйды шура лаАхьАршуй гьанийды кьари, хьели йишид веледбыр шудбырна гьАсаб гыгыхь. Бес ми ихтилатак шыв гьаьаси: ²⁹ ай-адиший йывыр шу. Сахьусды, кьари рыгьыр, хьнимер джидшир, йикьири. ³⁰⁻³¹ Гьанийды кьари хьараьара кьАваАрхьусдыние, хьибырхьусдыние, гьааса, гьааса сиенебише, амма секкинийис велед вуруьурдиш. ³² Хьели рикьире хьыдылды ки. ³³ Эхир-кьияматаала хьуь гьа хьыдылды гьилнийды кьари гьАсаб рикиси? Бес гьа йывдысинды шуд кьари ришир ай эхир!

³⁴ – Ми девирдид сиенебише кьари ки раьара, выгглиц ки дуруьура, – джываб хьывылцАра ГьАсара. – ³⁵ Амма сыраа лухьуьздес лейихдыбырна гьАсаб даьасдыбишдаа на выкьасды девирди ешемиш дикисдыбишдаа я кьари раьас йикисдиш, я выгглиц дуруьус. ³⁶ Гьабишдаа маа дыкьыркьас ки хьикисдиш, малаикмар кал дикиси. Гьабыр

Йинчид хьнимер дуруьура, гьис хьуйне, Гьание луьзде хьадаьаси гьабыр сырымаа. ³⁷ Сыраа лухьуьздедиклаа хьуйне Мыса-пайгьампарара джу гьаьад гьулхьвад кулуруклаады ихтилатак кий. Гьади гьание Йиниш Ибраимды ки, Исакьды ки, Якьубды ки Йиниш йиьи рухьура. ³⁸ Амма Йиниш дыркьыбишды Йиниш диш, Гьа сагьдыбишды Йиниш йиьи. Гьанийды улихьде сиене сагь диьи.

³⁹ Хьели Диндид магьАлимеше рухьура:

– Ва йыхана рухьура, магьАлим.

⁴⁰ Маа гьадыыла хьуь гьалдаана шыв-га хухьудкас руьурдиший гьанийдаа.

Мусуд на Давыд-пайгьампар

⁴¹ ГьАсара рухьура гьабишде:

– Шыв хур рухьура илсанаше «Мусуд Давыдды куьлфет» виьи хур? ⁴² Давыда джу бес рухьурдишме джуды нагьАнимаа:

Алагьара гьухьури изды Илагьиеде:

Изды гьАрчед хылыы сукьа,

⁴³ Таа За выды душманар

Выды мыкАмышьде гедемаа».

⁴⁴ Гьын, гадакь, Давыд-пайгьампарара Гьанийхда «Илагьи» рухьура, Бес шууна и Гьа гьанийды хьыдыл руьуд?

«Диндид магьАлимешыыла АгьАдиет диш!»

⁴⁵ Илсанар сиене джухда хьадабцуд гедеэне, ГьАсара рухьура джуды мутагьАлимешде:

⁴⁶ – ХуляхАды валыг лаьад

Диндид магъАлимешыыла агъДиет диш,
 гъабишис джвершис гимима гъУърмет выъыр
 йигара,
 синагогама гъабыр сыдылкъАре
 сахъусды еримы,
 туймык ки гъабыр йыхды джигима дуруъура.

- ⁴⁷ Гъабише и хиндадыймашды хъыв улере ад,
 хъели дугъАбыр хъаъара!
 Гъабишды диван лап юкыды викиси!

Гъарсынид къадар

21 Гъасас, гакъыйне, ад-ахъыдбыр гъадубгура,
 гъарсыд садакъабыр силхъере ад. ²Гъарубгура
 Гъанийс хиндадый ки, гъывырсыр къАваб шийи
 сивилхъере ад, ³хъели рухъура Гъание:

- ⁴— Инаамиш диш, гъеми хиндадыйере
 сиенебишихъаъ бала выри гъарсыр ад. Мадды
 сиенебише лилхъере ай артухды, гъание, хъуйне,
 гъаасад касибере, ридж ешемиш риъидухъунды
 сиене гъарсыр а.

Диндыы гъигъе диш!

⁵Аа-уу гидбыр Йинчид Халыклаа далгара
 каІчуйне, шудаъ бытІрад духлаклаа гъыгыр ади
 гъа, шудаъ багъад карбыр гъадис гъарсыр ади
 садакъадисне, Гъасара рухъура:

- ⁶— ВаІс гъааса бытІраана гъабгуд сиене лука
 гъаъаси, Йыкъаси йыгъ, миди духул духлаа
 гъаджабгасды.

«Выхъды къулуула са чІар ки сипІесдиш!»

⁷— МагъАлим, мыс йикиси гъааса? — хулкара
 ГъАсадаа. — Ес гъидыыла гъаІаси, гъа кар бейде
 йиъид? Шыв лышан йикиси?

⁸— Гадакъ, ваІ адарца даъас мылвыцІ, — рухъура
 ГъАсара.

— Баладбыр дыкъаси изды дур хакъыр.
 Гъухъуси: «Гъа ми зы йиъиІ», «Вахт ливкъыр а»
 МадугъІ гъабишихда хъуна!

⁹ ДагъІви, къал ад хабар вишийне,
 ГичІ мырвыхІ.

Суъхъде гъааса йишир йигара,
 амма аахир гъааса кыбди выкъасдиш.

¹⁰ Хъели ГъАсара рухъура гъабише:
 — Халкъ мадды халкъдыды вуръуси,
 пагъІчаалыгъ мадды пагъІчаалыгъахъван
 киджибхъаси,

¹¹ эккед лыкъынбыр ситІеси,
 гаІш либхъуси, гъабаъад эзер идхъуси.
 ХІалмаа мыкълад гъАламатбыр гъагваси.

¹² Амма гъаасад гвалахбыр руъумаа ваІ илсанаше
 хадылкъара дикиси, дустах даъара,
 джыбра ана,
 синагогама диван ваъара, дустахма эдеси,
 ваІ пагъІчаагъашды на кІайсарашды бегеде
 дыгыргаси
 Зы сеbeb вишир.

¹³ Гъа ваІс Изды шигъидерне луъздесды
 вахт виъи.

¹⁴ Гъигъене йикІыы хакъаъ:

- Шууна гьамма выхьды кьул эгъепесди улихьде
мадана фикир мываъ.
- 15 За ваІс гьассад миз не гьакьал выси, —
гьалдаана выхьды
уликлаа лаъ луьздес йикисдиш,
выхьды хьураа лаъ лужас са душманадаа ки
йикисдиш.
- 16 Дидабаше не шубаІше ки кине ваІ йыдылхІаре
дикиси,
бейдедбише ки, хьдиймаше ки.
ВаІклаа са-садбыр йыдхІыси.
- 17 Сиенебишис ваІ Изды бадаана негъ дикиси.
- 18 Амма выхьды кьулуула са чІар ки сипесдиш.
- 19 Гьигъе диш — ваІ выхьды кьул
кьІаряа эгъепеси.

Иерусалим шувна валхурди

- 20 Иерусалимдид аа-уу гид эскерер гьадгуйне,
гьацІара йиш: шегъер вай-виран ваъасды вахт
бегеде виъи.
- 21 Гьа гедее не Иудеяди адбыр банымы дахыхъ;
Иерусалимди адбыр кЫбди араа гьаъ аГьІачІухъ,
Иерусалимдид аа-уу гидбыр аъ шегъерди
ахъІмадугъІуй.
- 22 Гьис хьуйне, джываб ягъІад вахт йибкьыр а,
Диндид дахьвдарак кидбыр сиене кьулуу
йыкьасды вахт йибкьыр а.
- 23 Гьа гедее не ухъне кидбишы на тІитІ
кывылцІадбишы йыгъбыр йыкьаси!
Эккед кьам на зулумбыр йыкьаси ми накьуды,
Йинчид завх сибхьуси ми халкьды:

- 24 са-садбыр туруд кІеъэлы дыкьыркьаси,
маддыбыр, лыкІра кал, мадды улькема
дыгыргаси.
Кафиреше луьвшуси Иерусалим,
таа ки джухьды вахт ладжваалтІамаа.

Илсанашды Дух йыркьын

- 25 Виргьи на вазыры на хІадиймы мыкьлад
лышанбыр йикиси
накьуды гьад илсанашды йикІбыр
тІулкьара йикиси
дейрагъаа гьад лепебыр гьагуйне, дейрагъад
сесед ун йишийне.
- 26 Илсан ил киидхьур сатІаси гичІ йывхІыр
дуьнйады руъура ад гвалахбыр гьагуйне.
Гьис хьуйне, хІал кьалкьаси.
- 27 Гьа гедее не гьагуси:
Илсанашды Дух йиъина а гьблиыла хьуъ,
кьуует не кьухьды ашгарвалды хана.
- 28 Гьа гвалахбыр руъура калчІуйне,
Кьул лаъ кеэпІе, йыкьІ дуьз гьаъ
Азадвалды бейде виъи!

Инжиред хук

- 29 ГьІасара гьабишис мисед ихтилат гьаъара:
Гадакъ инжиред не мадды хукумышда.
- 30 Гьаммыра кьурукъ гьаъад вахтинди гадкьыйне
ваІс гьІылд бегеде йиъид гьацІара руъура.
- 31 Миди ки гьааса:
Гьа гвалахбыр руъура калчІуйне,
гьацІ, Аллагъад ПагыІчаалыгъ бегеде виъи.

³² Рухъура ваде, мибыйды арха угъувчусмаа ми чѣл игъибкъаси.

³³ Хѣл не чѣир хѣл саджабтыр тарг йикиси, Амма Изды чѣл игъдживкъыр абгасдиш.

³⁴ Иди гадакъ, дугъуьргъере, дирхъара, рагъара, кенчи гвалахмыра выхъды йикѣбыр юкѣа маъ. Вахт ливкъыйне, ваѣ гѣазырана адгын бадаана. ³⁵ Чѣаѣнкѣ кал йикиси гѣа йыгъ сиене дуйнады гѣад духъундыбишис. ³⁶ Некъиде хиджидхур, мыс-га куб ваъ, дугѣабыр гѣа ваѣс гѣа амзырмаа хуь аѣгѣачѣус ягѣ гѣийкын бадаана, Илсанашды дурхъды улихъде луьздес йишин бадаана.

³⁷ Йыгдаыхъаъ Гѣасара Илагъиед хала хѣаар даъарай, нахѣ руьуд гедеэне йыхъыр, выш Елеон хур дур гѣад банаа лиерей. ³⁸ Сиене халкъ йаѣкв къатѣ йишир мадана Илагъиед хала вуруьурай, Гѣанийхда хъавацус хур.

Иблисед не Иудад меслагѣат

22 Калды Гундзмыд байрам бегеде виьий, гѣадид дур Пасха йиьий. ² Сахъусды дибирешис не Диндид магѣалимешис Гѣасад къулис ваъас йигара ай, амма илсанашыыла гѣчѣерей. ³ Гѣа гедеэне Иблис увгѣуре Цыкѣуннийклаа сынйиде «Иуда Искарот» хур лакъаб гѣад. ⁴ Ти йиркъыр сахъусды дибирешихда на Йинчид Халды къаривылашихда, гѣабишихъван меслагѣат гѣаъара, шууна джу Гѣаса хакъас куьмег гѣаъасди. ⁵ Тимбыр шад дишир, «шийибыр выс» хур минийс чѣл вылѣара. ⁶ Иуда рази йишир, илсанашис хабар дживикисне, Гѣа масак высды йыхды мизан гувургара.

Гѣаса на шагьртар цухърудыхда сыдыбкъѣыре

⁷ Руьура Калды Гундзмыд байрамад йыгъ, гѣа йыгъа садакъадис гъывырсыр гел вуругад гѣадат йиьий. ⁸ Гѣасара сидилгара Петр на Янан, гѣабишыы тапширмиш гъыьыр:

– Дыхъыр, ес байрамад тѣиз гѣазыр гѣаъ.

⁹ – Вас гъили гѣазыр гъыьыр йигара е тѣиз? – хулкара тимбише.

¹⁰ – Аъ шегъерди аѣчѣуйне, выхъды рыкѣа гыхѣыси са эдеми гъанийде хана викиси хъед ад гыбытѣий, – рухъура Гѣасара. – Гъанийхда хъуна дырых гѣа аъ аѣчѣусды халыы йыкъамаъ. ¹¹ Халды иессиеле ваѣ гъихъаъ: «Магѣалимере хулкара а вадаа: „Гъили а хал, Задаа на мутагѣлимешдаа гундз вуьулес йикисды?“» ¹² Гъание ваѣс джиле чѣыхнад туьли гид хал гѣагва гѣаъаси, къухъды тыв. Гѣади гѣазыр гѣаъ.

¹³ Тимбыр дыхъыр, сиене Гъанийе рухъуд кал алгара. Гѣазыр гѣаъара гѣади гундзмыд садакъа – тѣиз. ¹⁴ Вахт йибкъыйне, Гѣаса на шагьртар сыдыбкъѣыре цухърудыхда.

¹⁵ – Шудаъ йигарай Зас гъеми гундз ваѣхъван вуьулес изды гѣазаетбыр каѣбчѣумаъ! – рухъура гѣабишде Гѣасара. – ¹⁶ Рухъура ваде, За гѣа вуьулесдиш, гѣа Аллагъад Пагѣчаалыгъа къуле вуруьумаъ.

¹⁷ Лювшур джем, шукур ваъад дугѣа ки къыле гъыьыр, Гъание рухъура:

¹⁸ – Ма, ловуш джем, чыхыр ваѣс пай гѣаъ. Рухъура ваде: мидыыла хуь Задаа чыхыр хъарагъас

хъикисдиш – таа ки Аллагъад Пагычаалыгъ
вурьумаа.

¹⁹ Лювшур хъыв, къатI выгыр, шукур выгыр,
гъабишде вылцIара, мисе рухъура:

– Ми Изды джан йиъи, ваI бадаана вылцIара ад.
Зы йикIыы хакъыр, мисе гъаъ.

²⁰ Гъааса Гъание улесды люъудыыла хъуъ Гъание
гъабишде чахыр ад джем ки вылцIара:

– Ми джем Цинды Ара хавалды виъи ваI
бадаана сувгъIуре ад Изды эбирехъван гъигъе
выгыр ад.

²¹ Амма мидиъ гадакъ! Зы масак выснийды хыл
Изды хылихъван са устIулаа гъа! ²² Ий, Илсанашды
Духарыы Джус Аллагъара кихидбыйдыбыр сиене
къулуу йидкъын лазим йиъи. Амма Гъа масак
вынийды джуды гъаюхъ йиъи!

²³ Тимбише сыние сынийдаа хулкара, вышди Гъа
масак выс гъилыы гъад.

Выш къухъдына гъIасаб гъыгыр йыгара

²⁴ Мутагылимешды арыди гъIаджет руъура,
джвершиклаа выш ти къухъдына гъIасаб руъурди.

²⁵ Амма ГъIасара рухъура гъабишде:

– Кафирешды пагычаагъаше йиъи джухъды
халкъдид къул хывыркъад, гъабишды къухъдыбише
йиъи джвершихда «Хайрлиер» гъухъус вылцIад.

²⁶ Выхъды арыди гъааса джишин лазим и!

Выхъды арыди къухъние выдж кIыгъды кал
хакъыхъ,

ти къухъние – къул кал.

²⁷ Гъис хъуйне, выш къухъа йиъи?

УстIулахда хъуд къухъа йиъиме,
дишди гъанийис улесды вылцIад?

Бес устIулахда хъудбыйды дишме?!

Амма Зы выхъды арыди къул гъIасаб йиъи!

²⁸ Захъван сытIаъна ваI ки къулуу йидкъыд
духъундыбыр летIир а. ²⁹ За ки ваIс пешкеш ваъара
Изды Диде Зас пешкеш выгыд Пагычаалыгъ.
³⁰ ВаI Изды Пагычаалыгъа Изды устIулахда улере,
рагъара дикиси, тахмыы сыдкъIыр дикиси,
цIыкыIаб Израилдид курд хылихъде гине.

³¹ Симан, Симан, гакъ, вы макъыет йиш!
Иблиседе выхъды амзыр гъаъас на къир гытIаклаа
джура ваъас вылцIара а. ³² Амма За дугъIа гъыгыр а,
«вы диндидаа гъара магъIуй» хъур. Хъели, вы Захда
сухъукуйне, ва выды шубаI гъигъе даъ диндыы.

³³ – Илагъи! – рухъура Петрара ГъIасада. – Выды
джыбра хъуна зы гъIазыр йиъи дустахди ки, джан
выс ки!

³⁴ – Дуъзене рухъура вада, Петр, – рухъура
Петрада ГъIасара, – гъиигъа дадал валгасмаъ, ва
хъиба «Зы гъацIаддиш» хъур гъухъуси.

³⁵ За ваI сидилгад гедезне – я хваб, я шийи, я
гъилыыды хадишне, – ваI гъидыы-га магъIатIал
дуруъурайме, аджыгыр? – хулкара гъабишдаа
ГъIасара.

– Гъидыына, – рухъура тимбише.

³⁶ – Гъамыгъ, хъуйне, – рухъура гъабишде
ГъIасара, – шийибыр ание шийибыр лешихъ, хваб
ки лювшухъ, адишние валыг ки масак выр, тур
лешихъ. ³⁷ За рухъура ваIде, Заклаа шыв киди
Диндид дахъвтарак: «Гъа хъачахашды яцIак киере»,

гъааса йикис ки йиџи. Гъис хъуйне, Заклаа шыв киди, сиене гъамыџ кьулуу йыкъаси.

³⁸ – Гъай Илагъи, миди кьИвад тур ги! – рухъура тимбише.

– Гъийкъаси! – рухъура Гъание.

Йидкыд йыгъ лийес йишихъ!

³⁹ Мыс-га кал, аГъИачIур халаа гъаџ, субкура Гъа Елеон-банахда. Гъанийды джыбра мутагъИлимер ки дуруџура. ⁴⁰Ериндыы йиркыџ, Гъание рухъура тимбише:

– «Йидкыд йыгъ лийес йикихъ», хъур, куб ваџ!

⁴¹ Выдж, хъуйне, гъабишдаа цIар хуувгъуд духъунды мамзиляа йыхыџ, кьвакымыы сукъур, куб ваџара: ⁴²⁻⁴⁴ «Джан Дид, миннет виџи Вахъде, Зы гъеми Ва варагъас вылцIара ад джемекляа геэяџ! Амма Ва гъухъудбыйды кьуле йыкъыхъ, За гъухъуд ваџ!»

⁴⁵ Кубаала лаџ лухъузур, Гъа руџура мутагъИлимешды бегеде, гъадубгура гъабыр хаджалатара некыџ кидхъур ана.

⁴⁶ – ВаI гъидис садхыр адбыр диџи? – рухъура Гъание гъабише. – Луџздуџр, куб ваџ, ваIдаа «йыкъасды йыгъ лиес йикихъ» хъур!

Иудад темени

⁴⁷ Гъание гъааса рухъура марана, магъИлим вуруџура кIабал, хъурабый «Иуда» хъур дур гъад ЦыкъIурниклаа сабыйды гине. Гъа ГъИасад бегеде руџура, «темени гъаџас» хъур.

⁴⁸ – Иуда, – рухъура гъанийде ГъИасара, – уннанки высимихъ ва Зы темени гыџыџ масак?

⁴⁹ Гъа гедеэне геэдылкъара Гъанийды аа-уу гид мутагъИлимер, шивди миссагъIатди йикисды, гъабише рухъура:

– Гъай Илагъи, гъамыџ е турбыр, капырбыр лаџ летIесиме?

⁵⁰ Гъааса гъухъур, сыние Сахъусды Дибиред кьулад гъIарчед убур куулкъара.

⁵¹ – Маџ, йишири! – рухъура гъабише ГъИасара. Хъели, убрук кийкыџ, китIе хъаџара. ⁵² Сахъусды Дибирешде, Йинчид Халды къаривылаше не агъсакъалашде, джухда йидкыџ ад, рухъура: – Зы хъIачах име, ваI Захда турбыр на кIарбыр хана дыкъас? ⁵³ Зы гъIар йыгъа выхъды Йинчид Хала ай, бес ваI зак гъис гъади кеджетедий? Гъамыџ выхъды вахт йибкыџ а, зулмат!

⁵⁴ Гъабише хакыџ ГъИаса, гыргара. Йыгыри гъабише Гъа Сахъусды Дибиред хала. Петр джыбра кал хъуна йиџина ай. ⁵⁵ ГъIаятдид йыкъIа цIай хыџыџ, илсанар сыдыбкыIыре гъадид аа-уу, Петр ки субкъура гъабишихъван. ⁵⁶ Са къаривышере, цIиде хад Петр гъагуйне, уртIур гъанийды хъесыма, рухъура:

– Гъеми ки Гъанийхъван ай!

⁵⁷ Амма Петра рухъура:

– Зас Гъа гъацIаддиш, гъай хыдылды!

⁵⁸ ЫхъаI-ка манние, гъа гъагур, рухъура:

– Вы ки гъабишды сабыйды йиџи.

– Диш-ку, хыди, – рухъура Петра.

⁵⁹ Са сагъIатаала кал са манние ки рухъура:

– Дугъридан, ми ки гъабишихъван ай, ми ки Галилеяшура дишме бес?!

⁶⁰— Хъац-гва, зас вы гьидиклаа иди гьалгад гьацІаардиш, — рухьура Петра маа.

⁶¹Гъание гьааса рухьура. мадана, дадал валгара. Илагьы, хъуь сукур, Петрыхда гакъара, хъели Петрыс йикІыы хьІугьІуре Тиние джуда гьухьуд чІелбыр: «Гъиигъа дадал валгамаа вы хьйба Заала хъуь лухьузаси».

⁶²ГъАяатдаа гъаь хьиркьыр, йикІ лиидхьур, ешере Петр.

Иянатбыр

⁶³ГъАсасад къаривыл деъэре ад илсанаше Гъанийклаа иянатбыр гъаъара, яталбыр гъаъара Гъанийс. ⁶⁴Гъанийды улабахда хьІыр хьитІир, хулкарай гъабише:

— Пайгъампар, гьацІара гъаь, гьал иди вы йыхІыд?

⁶⁵Балад мадды ки иянатбыр гъаъара ай гъабише Минийклаа.

МеслагьІат

⁶⁶Йыгъ йишийне, ягъмиш дуруъура халкъид агъсакъалар, сахьусды дибирер, Диндид магьІалимер. ГъАса гъаь эгъерьир, МеслагьІатед улихьде луза гъаъара.

⁶⁷— Джываб вияь, Вы Мусуд йиъиме? — хулкара гъабише.

⁶⁸— Нагагъ За гьухьухьвна, ваІ инаамиш дикисдиш, нагагъ За суал выхьвна — ваІ джываб хьывысдиш, — рухьура ГъАсара. — ⁶⁹Амма мидыыла хъуь илсанашды Дух Къууветли Аллагдад гьІарчед хылыы сукьуси.

⁷⁰— Иди Вы Аллагдад Дух име? — хулкара сиенебише.

⁷¹— ВаІ рухьура а «Зы йиъи» хьур, — джываб вылцІара ГъАсара.

⁷²— Маа еде шигьидер гьидисдыбыр диъи? — рухьура тимбише гъа гедеэне, — Ес Гъанийды джуды мизыыла сиенемыд ун йишири!

Пылатды къатІлаама

23 Гъа гедеэне сиене джамагьІат лувзур, гьргара ГъАса Пылатыхда. ²Гъабише Минийыы субут гъаъара кадгьІуре:

— Ес ми эдемиере халкъдик чыкІ кийтере гъагури, — рухьура гъабише. — Гъание кІайсарыс кире выс вылцІаардиш, выдж ки «Мусуд йиъи» рухьура, ПагьІчаа ене.

³— Гъааса йишийне, вы — «джавыдашды ПагьІчаа» йиъиме? — хулкара Гъанийдаа Пылата.

— Гъааса ва рухьура а, — джываб вылцІара ГъАсара.

⁴— Задаа минийклаа са тахсир ки алгаардиш, — рухьура Пылата сахьусды дибирешде не илсанашды кІабалада.

⁵— Гъание чІирине хІаар гъаъара сиене Иудеядид илсан, Галилеядаа калчІури, гъамыгъ миди ки йиркьыр а, — рухьура тимбише хьІахьІджаачІур ГъАсахълаа.

⁶— Гъа эдеми Галилеяшура йиъиме? — гъадид ун йишийне, хулкара Пылата.

⁷Гъа Иродды хылихьде гид вилаетдаады йиъид гьацІыине, хахьына ГъАса сихьдилгара Иродыхда, ти ки гъа йыгьырма Иерусалимди руъура.

⁸Ирод, ГьАса гьагуйне, эккене шад руура: гьанийс мысйдаа хуьу йигара ад йиьий ГьАсахда гакъас. Иродыы балад хабарбыр лийкыыр ай ГьАсаклаа, гьадыыла тинийис Миние шыв-га гьунар гьаьад гедеэне гакъас йигара ай. ⁹Ирода ГьАсас балад суалбыр вылцара, амма Тиние гьанийс дживаб хьывылцаардиш. ¹⁰Сахьусды дибиреше не Диндид магьАлимеше гьа арыдыы ГьАса нагьакъ гьаьара гимадай, хьАхьИджаачIур. ¹¹Ирод ки, джуды эскерер ки хьуна, ГьАсаклаа иянатбыр гьаьара кадгьIуре, хьели лыгыр Гьанийыы бытIрад валыг ки, Пылатыхда джухда сихьилгара. ¹²Гьа йыгьаала хуьу садаки гьеджлебед Ирод на Пылат хьидиймар дуруура.

¹³Пылата, сес выгыр сахьусды дибирер, агьсакъалар, халкъ, ¹⁴рухьура гьабишде:

– ВаI изды бегеде гьеми эдеми хана йидкыыр а, «гьание халкъ чIирине хIаар ваьара» хьур, амма зада гьанийклаа са тахсир ки агырдиш, выхьды улихьде суалбыр выйне. ¹⁵Иродда ки агыр адиш Гьанийклаа тахсир, гьадыыла гьание Гьа яхда хьургьа хьыгыр а. Гьа дар-агьаджаа реьэсды себеб адиш. ¹⁶⁻⁽¹⁷⁾За Гьанийис кIар гьихьир, сихьигас выси.

¹⁸Гьа гедеэне сиенебише, са ггаIляа кал, лал ваьара:

– Гумаь гьа! Ес Варывый сихьигаь! (¹⁹Гьа «шегьерди ад илсанар лаь ледири» хьур на эдеми йыхIыри хьур хакьыр ад эдеми йиьий.)

²⁰Маа гьалгара гьабишихьван Пылат, ГьАса сихьигас йигара.

²¹Амма тимбишды аIъ ай:

– Дар-агьаджаа реь Гьа! Дар-агьаджаа реь!

²²Хьыбыдхьусды хьылис рухьура гьабишде Пылата:

– Йидж шыв писвалды виьи Гьание ваIс выгыр ад? Зас Гьанийклаа улуьмес лейихды са тахсир ки гьабгурдиш. За Гьа етес выр, сихьигаси.

²³Амма тимбишды хьАхьИджаачIур, лал ай, «ГьАса Дар-агьаджаа реь» хьур, аIаIре Пылатды ун каджагьур. ²⁴Пылата ки гьабишис выгад гвалах ваьара: ²⁵гьабише хьАгьIаре ад эдеми йыхIыд не шегьерди илсан лаь лийидбьиды гьаь сихьилгара, ГьАса джвершис шыв йигаарди гьаьас вылцара.

«Медеш захда!»

²⁶ГьАса дар-агьаджаа хад гедеэне, Гьанийды джыбра хач йихис вылцара са Кирендаады «Симан» хьур эдемиеде, гьа арыди хуйяа хьыьид.

²⁷ГьАсад джыбра са гьIараасат хьуй, гьади хьыле ки кий, джвер джухьды мыхыр ветере, кьвакь-кьул ветере, ГьАсахда дешере ад. ²⁸ГьАсара, гьабишихда сукур, рухьура:

– Медеш Захда, гьай Иерусалимдид хьыле!
ВаIхIде не выхьды хьнимешихда деш!

²⁹Гьамыгь йиьина а йыгьбыр, мисе гьухьусды:
«Шудаь бахтлыер диьи велед джившидбыр на
джуьдхуьдбыр
на тIитI кьджывьдбыр!»

³⁰Гьа гедеэне банымыда гьухьуси:
«Яа сыхI!» –
тIуьнтIуьймыда гьухьуси:

«Е гидиркла даь!»

³¹ Емиш выгыргад хукас гьааса гьаад,
кьурудис шыв гьаьаси?

Хыл лювуш гьабишыыла

³² Гьанийхьван сытлаьна дар-агьаджаа хай мадды кьвар хьачах ки, ³³ гьабыр сиене «Галвагаль» хьур дур гьад джигиди ледкьыйне, дар-агьаджаа риьйри гьади Гьаса, – хьачахар ки, са – Гьанийды гьарчед хылыы, са – гадыхьды.

³⁴ Гьасара рухьурай:

– Джан дид! Хыл лювуш гьабишыыла, гьабишис джвер шивди гьаьара ад гьацлара адиш!

³⁵ Лыдж ивир, гьабише Гьасад валыг ки джвершис гетла гьаьара. Халкь лувзур, гьывкьара ай. Агьсакьалаше ки яхьлыр гьаьара Гьанийыы, рухьура ай:

– Маддыбишис куьмегбыр гьаьарай, гьамыг джу джус куьмег гьыгыхь мын, нагагь выдж Аллагьара кеэрьир ад Мусуд йиьинехьун!

³⁶ Эскереше ки Гьанийклаа иянатбыр гьаьара ай. Бегеде дуруьура, гьабише Гьасас чьырчыма хьишид чыхыр вылцларай, ³⁷ мисе рухьура:

– Нагагь Вы джавыдашды Пагычаа йиьинехьун, ва вас куьмег гьаь!

³⁸ Гьанийды уула гьаь кихьир ай:

«Ми джавыдашды пагычаа йиьи!»

³⁹ Сабыйды хьачахара, Гьанийхьван хачылыы хьийхыр ад, Гьанийхда себыр гьаьара:

– Гьаада, Вы гьакьды Мусуд йиьид гедезе, ес ки вас ки куьмег гьис джаьад?!

⁴⁰ Кьвархьусды гьа гиихье гьаьас чалыш руьура ай:

⁴¹ – Йишири, вас Йинчыыла гичлеэрдишме? Вы ки хачылыхда хьудишме?! Амма ес гьааса йыха йиьи, еде ес лейихды йиьи выр ад. Гьание шешин нагьакьды гьыгыр адиш. – ⁴² Хьели гьание Гьасада рухьура: – Гьаса, Вы Пагычаана хьиркьыйне, зы йиклыы хьыгаь!

⁴³ – За вада чел вылцлара, вы гьиигьа мадана Захьван, сытлаьна, дженнетди йикиси, – джываб вылцлара Гьасара.

⁴⁴ Гьаь гьанкьууды виьий. Садахьурка виригь хывкьыри. Сиене дунья мычлахьа вишири йыгьад сагылат хьибдыы йыкьамаь духьунды. ⁴⁵ Илагьиед хала ад перде кьундиьне, чирх хьур, сур вишири.

⁴⁶ Гьасара гьигьене лал ваьара:

– Гьай Дид! Выды хыле вылцлара Изды рух! – Гьа чилихьван Гьасад ил киибхьура.

Халкьдисды ух

⁴⁷ Центурионыс гьагуйне, шууды карбыр йиширди, хьесымаала саь хыл йыгыр, рухьура:

– Валлагь, гьеми эдемиек тахсир кидишды кал ий!

⁴⁸ Сиене гьараасат, тамашедис ягьмиш вишир ад, шыв йиширди гьагуйне, мыхыр ветере халма хьувгьуре. ⁴⁹ Сиене Гьаса гьацлад духьундыбыр хырыда луьздур, гадкьара ай. Гьабишик Гьанийхьван Галилеядаа йидкьыд хылые ки кий.

Гьаса кирхьере

⁵⁰⁻⁵¹ Гьади руьура «Йисухь» хьур эдеми, Иудеядид «Армафея» хьур шегьердаады. Гьа гьыдилды

йикI ад на гьакъ гуьзет гьаьад эдеми йиьий, Аллагьад Пагычаалыгъ мыс вурьурди гакъара ад. Гьа, выдж ки МеслагьIатмык кид сабыйды йиьийнехъунки, рази диший МеслагьIатере гыгыр ады. ⁵²Пылатды бегеде йыхьыр, Йисухьа ГьIасад майит кихьис ихтияр вагьIаре. ⁵³СехьетIир майит, аркIа гыгыр кафныма, илхьере Гьа дагьра адхьIур ад сыра, – гьади гьала вышне кихьир ад диший. ⁵⁴Улджумад йыгъ йиьий, каIбчIура ай кишды йыгъад нахI. ⁵⁵ГьIасахьван Галилеядаа йидкыд хьылешис, Йисухьды джыбра хьуна дыхьыр, сиене гьабгура – сыр ки, шууна Гьа кихьирди ки. ⁵⁶Хьуьдурьгьуьр, халма хьидкьыр, гьабише гьIатирбыр на бытIрад ил кид хIаредбыр гьIазыр гьаьара.

Кишды йыгъа гьабише шешин гьаьардиш, Кьаанунара рухьуд кал.

Сагъды сагъдыбишик ки

24 ГьIафтидид сахьусды йыгъа, гьIатирбыр на хIаредбыр ки хана, йаIкв кьатI йишир мадана, гьабыр дуруьура сыры. ²Амма гьабишеде сырыд ригихда хьивир ад духул хьуь выгыр ана ывылгара. ³Ара дыхьыйне, ГьIасад майит ахьылгаардиш. ⁴Хьыле сьутIуьр гедгыр мадана, гьабишды уликлаа лаь кьIвар нур кеэреэдхьвад валыг гьад эдеми лудьулзере. ⁵Хьылеше, гичI йывхIыр, улабыр саь гыгыьйне, тимбише рухьура:

⁶– ВаI сагъдыбыйды дыркьыдбишды арыдаа ахтармиш гьидис гьаьад йиьи? Гьа миди адиш. Гьа сыраа лухьузур а. ЙикIыы хьыгаь, шыв хьурди

Гьание ваIде гьала Галилеяди марана. ⁷«Илсанашды Дух гунаабыр кидбишды хьыле выси, дар-агьаджаа реьэси, амма хьыбыдхьусды йыгъа Гьа сыраа лухьузаси», хьур, гьухьур а.

⁸Тимбишис ки йикIыы хьIугьIуре Гьанийды чIелбыр. ⁹Сырыыла хьидкьыр, гьабише гьа ихтилат гьаьара цIысыннийис не мадды сиенебишис. ¹⁰Гьа хьыле дийий Мария Магдалина, Иоанна на Якьубды нин Мария. Мадды гьабишихьван гид хьылеше ки шагьрташе гьааса рухьура ай. ¹¹Амма гьабишды чIелбыр шагьрташис мыхьчаIбыр калагури, хьылешыы инаамиш диширдиш. ¹²Петр гьади мадана сырыхда яхьури. Аь гакьыд, гьанийс гьабгура са кафанбыр. ГьIалаамат йишир, хьIугьIуре гьа хала.

Эммаусдид рыкьIа

¹³Гьа йыгъа мутагьIлимешиклаа кьIвар Иерусалимдид бегеде хад Эммаус хьур мукьIа дийина ай, ¹⁴йишид гвалахмыклаа далгара. ¹⁵Гьабишды ихтилатмыд на гьIаджетмыд арыди ГьIаса выдж руьура гьабишды бейде. Бегеде йиркьыр, Гьа ки тимбишихьван йирхьара. ¹⁶Амма тимбишды улабас бавыш йыхIыд кал йиьий: гьабишис Гьа хьацIаардиш. ¹⁷ГьIаса гьалгара гьабишихьван:

– ВаI гьидиклаа и рыкьIаI далгара ад?

¹⁸Тимбыр лудьурзере, хьесымбыр ки пашмална, Сабыйние, «Клеопа» хьур, рухьура ГьIасада:

– Сиене Иерусалимдаа са вас име миди ми йыгьырма йишид кардимыклаа хабар адишды?

¹⁹– Шиви йишид? – хулкара ГьIасара.

– Назарый ГьЛасас вишид гвалах, – рухура тимбише. – Гьа Йинчид улихьде ки, илсанашды арыди ки кьуует ад пайгьампар йигий, ²⁰амма ихьды сахьусды дибиреше не агьсакьаалаше Гьа йикьис выри: Гьа хачылыы риъири. ²¹Ес хьуйне, Гьанийдаа Израилдис куьмег йикисды калагур ай. Гьадыхьван ки бегьем диш: гьа гвалах вишир ад хьибьдхьусды йыгь йиъина ай, ²²ихьды хьылеше ес мадды гьЛаламатад ихтилат гьыгьийне. ЙаКв кьатI йишийне, дыхьыр а гьабыр сырыы. ²³Амма майит аджыгыр, хьидкьыр, рухура, джвершис малаикмар гьагури хьур. Гьаммыра гьухури, хьва, «ГьЛаса сагьна мара» хьур. ²⁴Ихьдыбишиклаа са-садбыр дыхьийне сырыда, гьагур а хьылеше гьухьуд кал йиъид сиене. Амма выдж гьалысна гьагур адиш.

²⁵– ВаI шудаъ гьакьалдаа сылды илсанар диъи? – рухура ГьЛасара гьабише. – Шудаъ четинене инаамиш дуруьурди гьай ваI пайгьампараше ваIде гьухьуды! ²⁶Бес Мусудас гьа сиене гьЛазабьыр гьагун лазим дишийме, Гьанийды дур идхьун бадаана?

²⁷Хьели Гьание тимбишис джуклаа Диндид дахьвдарак кид духьунды джыгаабыр ачых гьаъара, Мыса-пайгьампараала каIчур, мадды сиене пайгьампарашыы йыкъамаъ.

²⁸Гьабыр диъина ад мукьуде ледыркьад гедее, ГьЛасара джуды рахьИне хьугьус йигадбишдыбыр гьыгыри. ²⁹Амма тимбыр сыдылхIаIре Гьанийыы, джвершихьван сукьа хьур:

– Сукьа ехьван. Йыгь лаабтIура а, гьаъ ки нахI и.

ГьЛаса хала аIчур, гьабишихьван алгара.
³⁰Гьабишихьван са устIулахда сукьур, дугьIа

гьыгыр, кьатI выгыр хьыв, вылцIара тимбише.
³¹Хьели тимбишды улабаала бавыш сихьийбхура – гьабишис хьацIара ГьЛаса. Амма гьамыгь ГьЛаса уликлаа сукьулгара. ³²Мибише са-сынйде рухура:

– Бес ихьды йикI гьулхьара адишийме, Гьа рыкьIа ехьван гьалгад гедее, Диндид дахьвдар хIаар гьаъара ади?!

³³Гьабыр гьади мадана лухьуьздур, хьIудире Иерусалимди. Гьабыр цIыса шагьрт на мадды мутагьIлимер ад джигиди аIчуйне, ³⁴тимбише рухура мибише:

– Илагьы дугьридан лухьузур а сыраа. Гьа Симаныс гьагури.

³⁵Хьели мибише ихтилат гьаъара, рыкьIа шыв йиширди, шууна джвершис Гьа хьацIырди Гьание хьыв кьатI ваъад джигиди.

ГьЛаса руура джуды мытагьIлимешихда

³⁶Гьабише ихтилат гьаъара мадана, ГьЛаса выдж лубзура гьабишды арыдаа лаъ, мисе рухура:

– Ассаламу гьIалейкум!

³⁷ГичI вырыхIыре мибишис, гьЛаламат гьабгуд калагур.

³⁸– ВаIс гичIере гьидис руьуд и? – хулкара ГьЛасара гьабишдаа. – Гьис выхьды йикIбыр шаклы руура? ³⁹Гадакь Изды гьилабахда-хьлабахда – ми Зы йиъи. Кийкъаъ хыл Зак, ваIс гьагуси гьЛаламатахда як-кьырыб адишды, Захда ад.

⁴⁰Гьааса рухура, гьагва гьаъара ГьЛасара мибишис хьлаб-гьыляб. ⁴¹Тимбыр шадваIлире инаамиш

джидчир, гылаамат гыаара гедылгара. Гыа гедееэне Гыасара хулкара гыабишдаа:

– Вахиде миди шыв-га улесды ама?

⁴² Мибише Гыанийс йидже гыгыр ад балгуд тике вылцара. ⁴³ Гыасара лашур, гыабишды улихье улере.

⁴⁴ Хъели Гыасара рухура гыабише:

– Зы вахван ад гедееэне За гухуд чилмыд натидже гъеми виьи: Мыса-пайгъампарад Къаанундик Заклаа шыв киди, мадды пайгъампараше кихыр адбыр, дугъамык кидбыр – сиене кьулуу йыкьасды йиьи. ⁴⁵ Гыасара хъели гыабишис Диндид дахьдарак кидмыхье гедкьас куьмег гыаара. ⁴⁶ Гыание рухура:

– Миди мисе ки: Мусудара джус кихыр ад гыазабыр летин лазим йиьи. Хыбыдхусды йыгъа Гыа лухъузаси сыраа. ⁴⁷ Гыанийды дуруула гухун лазим йиьи сиене халкьмыда – Иерусалимдаа каичур: «гыумир кывырха хывыгыр, Йинчыы суьхъудкуьн лазим йиьи» хур, Йинчире хыл лувшун бадаана. ⁴⁸ ВаI сиене гьадид шийидер диьи. ⁴⁹ За хуйне гыамыг вылцара ваIс Изды Диде выс хур чел выр адбыйды. ВаI, хуйне, шегьерди сыкьаI таа ки элаады кьуует йибкыр, ваIс гудж вылцамаа.

Гыаса халмыра йихире

⁵⁰ Гыасара гыабыр шегьердаа гыаг дыгыр, гыабишихван Вифаниядыы йыкьамаа руура ⁵¹ Хылабыр лаг гыгыр, гыание рухсат вылцара мибишис. Рухсат вылцара-вылцара, Гыа

хырыдадире хырыда руура, хъели лаг хале леръере каичура.

⁵² Мибыр Гыанийды улихье джилимьс дырыхьере.

⁵³ Хъели, шадамерд дишир, гыабыр хьудире Иерусалимди. Балад гедееэне Йинчид Хала адылгара, Йинчихье шукур ваара.

Четинды чѣлбыр

ГЫМЫШЕД ГЫАБЕСИ – Рим-пагыҫаалыгҫа ишлемиш ваѣад гымышед манут. Гҫа са йыгҫад дуллух-духҫунды вуруѣурай.

ГҫАРСЫД КАР ЛИРХҫЕД ДЖЫГАА – джавыдашды Кҫаанунара рухҫуд Йинчид хала ад гҫарсыд кар лирхҫед джыгаа.

ГҫААЗААЗУЛ – джавыдашды чҫилыылад Иблисед дур (джинешды кҫухҫды Иблисед).

ДАВЫД – лап дур адбыйды Израилдид пагыҫаа, Иудад цихилдиклаады. Йинчире гҫанийс чҫел выд ий, «гҫанийды хҫуѣ хҫуд куылфетбыр мыс-га Израилдид пагыҫаагҫар дикиси» хҫур.

ДАВЫДДЫ ДУХ – гҫааса рухҫурай Мусудахда, гҫис хҫуйне, джавыдар инаамиш диѣий, «Гҫа Давыдды цихилдид хҫуѣ хҫудбишиклаады йишин лазим йиѣи» хҫур.

ДИБИРЕР – Иерусалимдид Йинчид хала гвалахбыр гҫаѣадбыр. Гҫабишды сахҫусды гвалах – Йинчид гҫарсыд садакҫабыр гҫыгҫын виѣий. Дибирер, Кҫаанундире рухҫуд кал, са Гҫарынды, Мысад шуд, цихилдиклаадыбыр диѣий кеѣдельѣд. Дибирер 12-диѣне пай дыгҫир ай, гҫардире Йинчид хала сыда кҫуне гҫафте ливерей, гвалахбыр кҫуле гыргара.

ДИНДИД ДАХҫВДАРБЫР – джавыдаше лаѣ халкҫад диндид китабыр йиѣий: Кҫаанун, Пайгҫампарашды

Китабыр, са ки Нагҫнибыр кид китаб, са-сад маддыбыр ки ай гҫаасад.

ДИНДИД МАГҫАЛИМЕР – Кҫаанун йыхана ваҫлад на гҫа илсанашис ачих ваѣад илсанар. Гҫасад вахтинди гҫабыр цҫамды кҫабал виѣий, илсанаше йыхана гҫурмет хывылкҫад.

ЗИЛОТАР – джавыдашды диндид не гҫукийметед дерде ад кҫабал виѣи, гҫабишис сиенебише джавыдашды дин кафирешиклаа ухҫур йигарай. Гҫабыр чалиш дишир ай тур туфанг хана халкҫ Римдид хыликлаа гехҫеѣвес.

ИЛСНАШДЫ ДУХ – баласды Гҫасара джу джуу сырхҫаид дур йиѣи. Гҫа шыв рухҫуд чҫел виѣиди йыхана гҫаҫаардиш. Са сураа – пайгҫампар Даниялды китабак, Йисды Васидид китабырмык кид, кине и, «гҫа хаҫляа сигыд кас йиѣи» хҫур, «Эхир Кҫыяматас Йинчире Гҫанийс гҫурмет, ашгарвалды, шукур ваѣас выси» хҫур; Гҫадихҫван Илсанашды Дух Мусудак кикара. Мадды сураа – джавыдашды чҫилыыла гҫа «ѣдеми йиѣи» рухҫуд чҫел вуруѣура. Нагагҫ Гҫаса рухҫуд йиѣийнехҫун, гҫанийе» выдж уҫлуѣмехҫван ки, гҫазыбмыхҫван ки илсанар кал йиѣи» гҫухҫус йыгара ай.

ЙИНЧИД ХАЛ – Иерусалимди ад уджуудид хал. Са гҫади йиѣий джавыдаше кҫурбан на мадды диндид гҫадатбыр гҫаѣарай, са гҫади ягҫмиш дуруѣурай байрамырмыс. Сихҫид гҫа Йинчид хал Силийман-пагыҫаа йиѣий Ми Девир выкҫас 10 сен гимадана. Гҫаса ешемиш йишид гедене ад Йинчид хал джавыдашды Ирод – айванбыр гҫай, гҫаммыра аа-уу гид ер шумуд-иди гҫаѣатдис

пай ваъарай. Йинчид халды айванмымы мыс-га балад илсан ягъмиш руъурай, бегедене, Ми Девирдид 70 хъусды сыда Йинчид хал Римдаадыбише вай-виран гыгъыр, геэири. Гъадыыла хъуъ Йинчид хал луза хыгъырдиш.

КАЛДЫ ГУНДЗМЫД БАЙРАМ – Пасхадыыла хъуъ 7-ды йыгъа вурууд байрам. Гъа йыгъырма ихтияр ай са калды Гундзбыр улес.

КАФИРЕР – Гъасад вахтинди гъааса рухъурай сиене халкъмыхда, джавыдашдыдыыла саваайинди, гъис хъуйне, гъа гедене са джавыд халкъдис ий Йинчире сивигъд Къаанунак кидбыр гъацIад.

КИШДЫ ЙЫГЪ – джавыдашды улджумад йыгъ йиъи. Гъа йыгъа, гвалах джывыгъыр, са Йинчиклаа фикир ваъас ай ихтияр. Джавыдашды цIинды йыгъ виригъ хIуувгъIуди беслемиш руъудаана гъIасаб руъурай, гъадыыла улджумад виригъ лаабхIыдаа кишды йыгъад виригъ люувурчIемаа гвалах ваъас ихтияр вылцIаардиший. Гъасад вахтиндыы гылды гвалахбыр гъаъас руъурди кишды йыгъа, гылдыбыр джугъIурди.

КЪААНУН – Библиедид хъуд лап къуъуънед китаб. Гъа китабырмыра дуънйаа халкъ выгъыд кал ихтилат гъаъара, сахъусды миъминешиклаа-мисгинешиклаа ихтилат гъаъара, Йинчид сесед ун йишид не Гъание гухъудбыр гъаъад. Хъели гъаммык джавыдар гылаа дишидбыр диъди ки, шууна Йинчире гъабыр Египетдаа азад хыдыгъырди не Хъвалестинадид накъвбыр вырди. Гъадыыла саваайинди, гъаммык ки, эвелды заманадыы Йинчире джавыдашды

улмутдис выд 10 сахъусды тапширма, шууна халкъ ешемиш викисди не диндид рахъIбыр шууна къуле гыргасди. Джавыдашды динди Къаанун ара кид китабна гъIасаб гъаъара, гъадире шив рухъурди сиенебише гыгъын лазим ий. Къаанунахда «Мысад Къаанун» хъур ки рухъурай, гъис хъуйне ара кид тапширмабыр Йинчире Мысаала тиниъ сигыр ай. Гъа Мысара ий джавыдар Египетдаа гъаъ хъыдгъыд.

ЛЕВИТЕР – дибирер диш, амма Йинчид хала шукур ваъади макъамбыр рыхIыд на садакъадис гъарсыр ад гъIайванмар гъIазыр гъаъас куъмег гъаъад илсанар. Гъабише Къаанун хIаIаIр выгъыр, гъадид магъIалимер ки диъий. Гъааса гъаъас ихтияр ад са Левийды хъуъ хъудбишис йиъий. Левий, хъуйне, Израилдид халкъдид бин гихъид 12 цихилмыклаа сабыйдыдид къухъды йиъий. «Левитер» хъур лакъаб ки гъанийды дуруула лихъид ий.

МУСУД – джавыдаала «йагъламиш гыгъыд» рухъуд чѐл виъи, йагъламиш гыгъыд, хъуйне, «Йинчире кеэтир адбыр диъи» рухъудбишис ий. Къаанундид не пайгъампарашды китабырмыра рухъуд кал, Йинчире сигыр ад эдеми. Гъасад вахтинди джавыдаше Мусуд йыркын гуъзет гъаъарай, «гъание джваIр римдаадыбишды хыликлаа азад даъаси» хъур, «гъание Йинчид пагъIчаалыгъ ваъаси» хъур.

НАГЪИНИБЫР – гъааса рухъура 150-ды джавыдашды диндид нагъИнимыхда, йисды Васидид къылзи китабак кид гъабыр са-садбыр Йинчихъде шукур выгъыниклаадыбыр и улуъмеклаа гехъеэдыдыыла,

маддыбыр Гъанийды кьуетеклаады на хьыдгыныклаадыбыр йиѐи, я ки куѐмег ягъаа дилегбыр йиѐи.

НАЛУГ СЫТА ГЪААДБЫР (ЯГЪМИШ ГЪААДБЫР) – ерли илсанашиклаады эдеми йиѐи, Хьвалестинади Рим-пагычаалыгъдид хазныди руѐуд налугбыр лабшуд. «Кафир Римдид ихтиярахъван гвалах ваѐара» хьур гъабыр джавыдашис кѐвалѐе диѐий (Къаанундире Римдихъван сытаады гвалахбыр гъаас ихтияр вылѐардиший). Налуг ягъмиш гъаадбише, хьуйне, гъала лазим йиѐидыхъабалад налуг лабшурай, артухды джавашис салтара.

ПАЙГЪАМПАРАР – Йинчид чѐл убрумыра лувшур, гъа илсанашде рухъудбыр. Пайгъампараше Йинчире гухъуд гъа рухъурай, гъанийе икърар диш рухъурай, бегеде хад хьыга рухъурай, писвалды мываѐ рухъурай. Баласды джавыдашды пайгъампараше килхъерей Йинчире джаваршиыла тиниѐ рухъуд ихтилатбыр. Гъаасад вахтинди пайгъампарашды китабыр лаѐ-хьуѐ халкъарай.

ПАСХА – джавыдашды эр кьухъдыбыды байрам виѐи, джухъды халкъ Мысад джыбра хьуна Египетдид хыликлаа гиибхъуд йыгъа вуруѐуд. Гъар сыда апрель вазыра вуруѐуд виий гъа байрам. Гъа йыгъа улесды садакъады гывырсыр вуругад гилириклаа гыѐын лазим иѐ.

САДУКЪЫЙЕР – гудж хъудбыды диндид къафла виѐий джавыдашды Гъаса ад вахтинды. Са-сад садукъыйер Сахъусды дибирер ки диѐий. Гъабише, фарисейеше кал, Къаанундик кидбыр ѐам ки чѐр джыѐыр рыкъаа ийерей. Амма садукъыйеше

мадды китабырмыс – яни пайгъампараше кихъидмыс – ул вырыхъырдиший. Дыркыдбыр лухъѐуѐреды ки гъабыр инаамиш диший Къаанундик гъадиклаа шывга кидишдыыла.

САХЪУСДЫ ДИБИР – кьухъдыбыды джавыдашды дибир. Къаанундире са гъанийе иѐ ихтияр вылѐад са-сад уджуудид гвалахбыр гъаас Йинчид Халды ара кид уджуудид джигиди аѐус.

САХЪУСДЫ ДИБИРЕР – балана кал илсиндире гъурмет хывылкъад дибирер, гъабишдаа гъукийметед гвалахмык кидхас ки руѐурай. Гъаасад вахтинди гъабыр баласдыбыр ѐамды калды дур-ун ад цихилмыклаадыбыр диѐий.

СИНАГОГА – джавыдашды килисе виѐи, гъади джавыдар гъар кишды йыгъа Диндид дахъвтарбыр кылле гъаас хьур на куб ваѐас хьур ягъмиш дуруѐурай. Гъаасад вахтинди гъаасад килисебыр гъар джавыдар ешемишды шегъерди ай.

СИНЕДРИОН – кьухъды джавыдашды мислагъат гъаад маджлист виѐи. Гъа маджлист 70-ды эдемиеклаа кеѐир ад виѐий, баладбыр диндид гвалахбыр кьуле гыргад бишиклаады. Синедрионара гъукийметед гвалахмыд ки меслагъатбыр гъаарай, дивындыд ки. Амма Гъаасад вахтинди Синедрионад ихтиярбыр Римдире кьул диѐийне кьуле руѐурай. Римдире ки джавыдашды хатир адга джыѐыр, Синедрионад гвалахмыс убур вылѐарай.

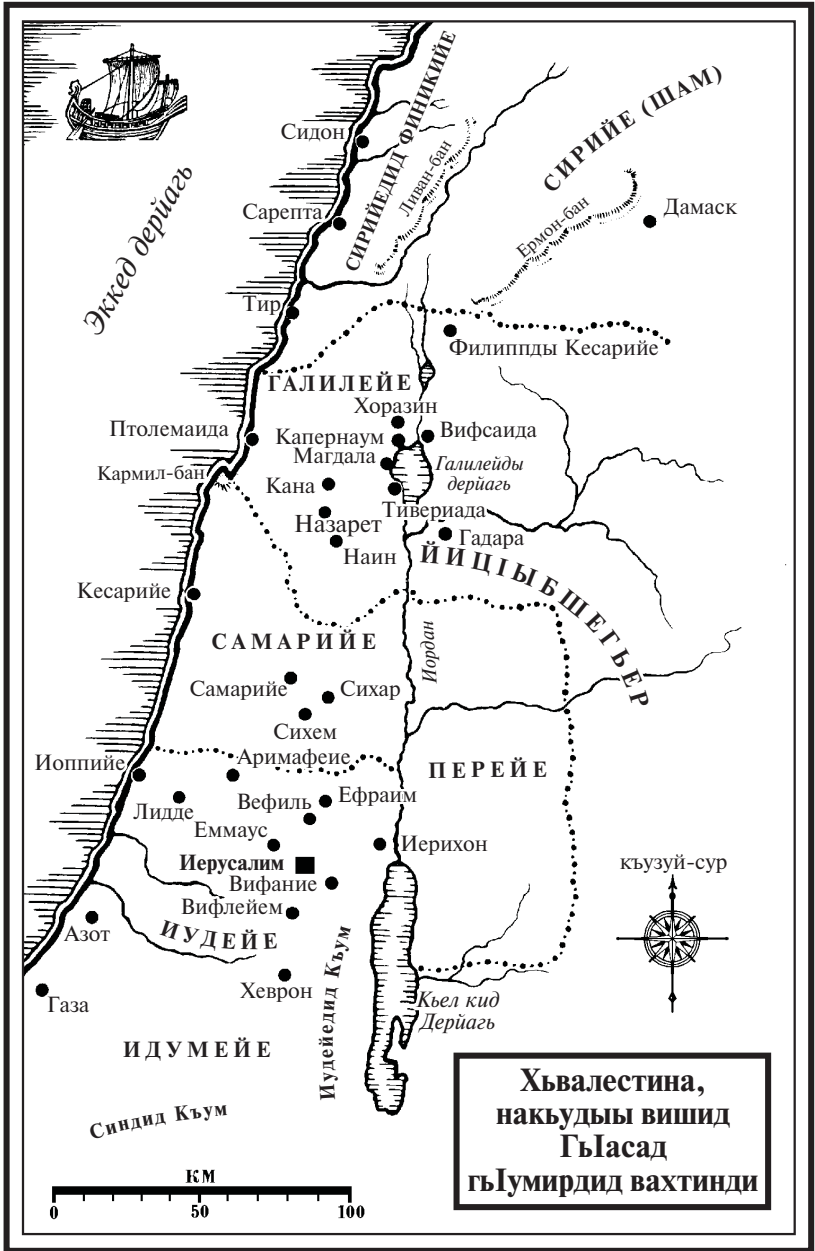
СУННАТ – Йинчид не джавыд-джамахъдид арыди сыный-банаа вишид асире рухъуд кал, гъар сахъусды гухъуд дух суннат гыѐын лазим йиѐий.

Дукарар дуьхуьд мьедхьусды йыгъа суннат даъарай, гъаади дур ки лирхъерей ГъАасад вахтинди.

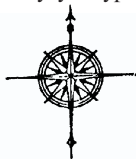
ТЕТРАРХ (юкьудхьусды къатІылды иесси) – суьхьде са еред юкьудхьусды къатІ хылихьде гид эдемиед дур ий. Джьбраана гъа дур сиене Римдаады къухьдыбишыы лихъири. Ирод-пагыІчаагъад кыІвар дух – Ирод Антипа на Филипп – ГъАасара ихтилатбыр гъагъад вахтиндыы Хъвалестинади гъаасад иессиер диъий.

ТУУБА – Йинчид улихьде джухьды тахсир хІываІ хакъын на суьхдед ешаайиш дегиш гыгъын.

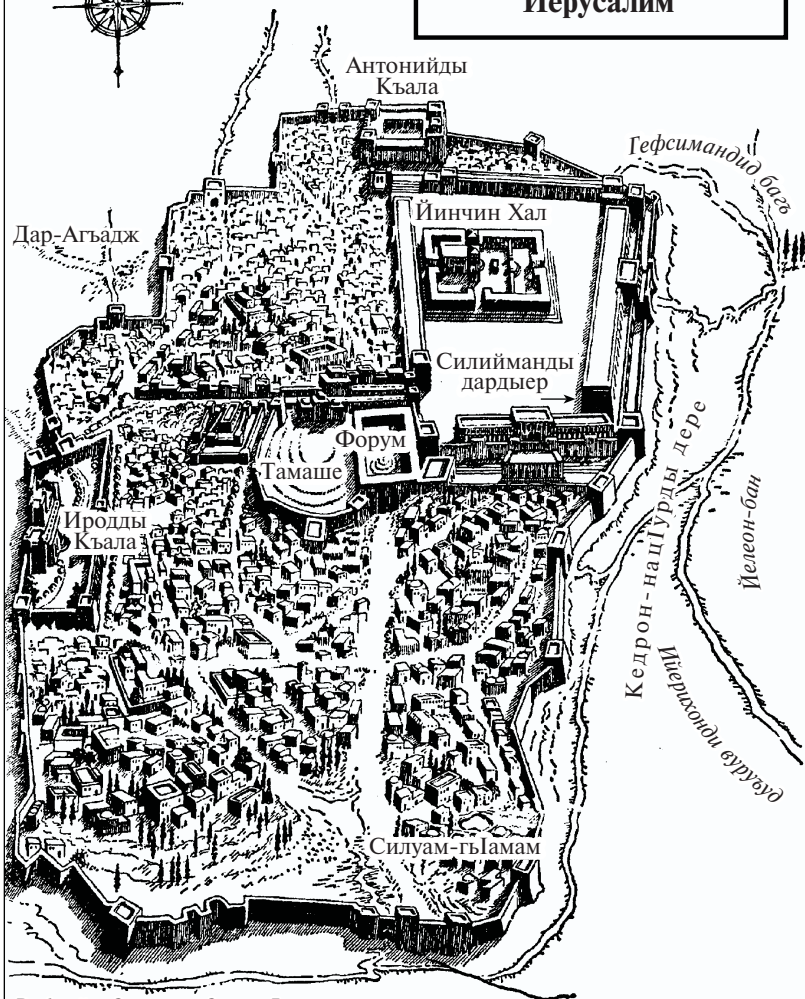
ФАРИСЕЙЕР – ГъАасад вахтиндид джавыдашды диндид сабыйды къафла. Фарисейеше Къаанундик шыв киди, гъабыр дуьб-дуьзене гъагъад ий, са шыв-га дегиш гъагъас джывыр. Гъабыр халкъдире ки гъІурмет хывкъыр адбыр диъий, джваІр ки «джваІр гъаасад дуьзды на сертне дин къуле гыргадбыр диъи» хъур дамах хадбыр диъий.

къузуй-сур

Накъуды вишид Гъасад гъГумирдид вахтиндид Иерусалим

Вифлейемди вурубуд рахъI

Йенномды дере

